

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۸/۱۸

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۹۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	وضعیت پاسخگویی	شماره سوال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	ریاضیات	۱۵	اجباری	۱	۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۶	۲۵	
		۱۰		۲۶	۳۵	
۲	علوم و فنون ادبی	۱۵	اجباری	۳۶	۵۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۵۱	۶۰	
		۱۰		۶۱	۷۰	
۳	جامعه‌شناسی	۱۰	اجباری	۷۱	۸۰	۳۰ دقیقه
		۱۰		۸۱	۹۰	
		۱۰		۹۱	۱۰۰	
۴	روان‌شناسی	۱۰	اجباری	۱۰۱	۱۱۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات

۱- از تساوی $A = \frac{C(n, 2) \times \binom{n}{n-1}}{P(n-1, 1)}$ مقدار $\binom{n+4}{3}$ کدام است؟

- ۲۰ (۱) ۳۰ (۲) ۴۲ (۳) ۵۶ (۴)

۲- یک تیم والیبال ۶ نفره به همراه مربی خود می‌خواهند در یک ردیف عکس بپردازند. به چند طریق این کار ممکن است، اگر بخواهیم دقیقاً ۲ نفر بین مربی و کاپیتان قرار گیرند؟

- ۹۶۰ (۱) ۸۴۰ (۲) ۷۵۰ (۳) ۹۲۰ (۴)

۳- در شکل زیر، با نقاط روی دایره چند مثلث می‌توان رسم کرد به طوری که پاره‌خط AB را حتماً در نقاطی به جز A و B قطع کند؟ (نقاط A و B می‌توانند رئوس مثلث‌ها باشند یا نباشند).

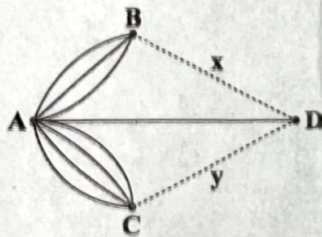

- ۳۶ (۱) ۵۴ (۲) ۴۲ (۳) ۲۴ (۴)

۴- از میان مجموعه اعداد اول کوچک‌تر از ۲۰ چند زیرمجموعه ۵ عضوی می‌توان ساخت به طوری که شامل کوچک‌ترین عضو باشد، ولی شامل بزرگ‌ترین عضو نباشد؟

- ۲۰ (۱) ۱۵ (۲) ۲۱ (۳) ۵۶ (۴)

۵- مطابق شکل زیر، تعداد راه‌های بین شهر B و D برابر x و تعداد راه‌های بین شهر C و D برابر y است. اگر برای مسافرت از شهر A به شهر D مجموعاً ۲۱ راه وجود داشته باشد، مقدار x+y کدام است؟ (مسیرها یک‌طرفه هستند).

- ۴ (۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴)

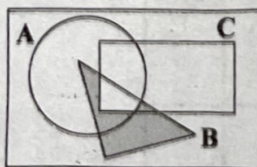
۶- احتمال این‌که سه برادر در سه روز مختلف هفته به دنیا آمده باشند، کدام است؟

- $\frac{3}{49}$ (۱) $\frac{19}{343}$ (۲) $\frac{35}{49}$ (۳) $\frac{15}{343}$ (۴)

۷- برای دو پیشامد ناسازگار A و B، احتمال رخ دادن A، $\frac{2}{3}$ احتمال رخ دادن B است. اگر احتمال این‌که حداقل یکی از آن‌ها رخ دهد برابر $\frac{5}{11}$ باشد، احتمال این‌که A رخ دهد کدام است؟

- $\frac{1}{6}$ (۱) $\frac{3}{4}$ (۲) $\frac{5}{6}$ (۳) $\frac{1}{6}$ (۴)

۸- کدام گزینه، قسمت رنگی شکل زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- $B = (A \cup C)$ (۱)
 $B = (A \cap C)$ (۲)
 $B = A \cup (A \cap C)$ (۳)
 $B = A \cup (A' \cap C)$ (۴)

۹- شش دانش‌آموز شامل مهران و مهرداد قرار است به ترتیب در کلاس روانشناسی، کنفرانس برگزار کنند. با کدام احتمال مهران و مهرداد نفر اول کنفرانس نمی‌دهند، ولی پشت سر هم کنفرانس می‌دهند؟

- $\frac{4}{15}$ (۱) $\frac{2}{5}$ (۲) $\frac{2}{5}$ (۳) $\frac{2}{15}$ (۴)

۱۰- دو تاس را با هم پرتاب می‌کنیم. احتمال این‌که مجموع دو تاس حداکثر ۵ شود، کدام است؟

- $\frac{1}{6}$ (۱) $\frac{11}{36}$ (۲) $\frac{5}{18}$ (۳) $\frac{1}{6}$ (۴)

- ۱۱- تاسی را پرتاب می‌کنیم. اگر عدد اول آمد، سه سکه پرتاب می‌کنیم و در غیر این صورت دو سکه پرتاب می‌کنیم. فضای نمونه‌ای این آزمایش چند عضو دارد؟
- (۱) ۳۶ (۲) ۲۴ (۳) ۲۸ (۴) ۴۰
- ۱۲- با ارقام صفر تا ۷ و بدون تکرار ارقام، چند عدد زوج ۵ رقمی کوچک‌تر از ۶۰,۰۰۰ می‌توان نوشت؟
- (۱) ۲۴۰۰ (۲) ۲۱۶۰ (۳) ۱۹۲۰ (۴) ۹۶۰
- ۱۳- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار باشند، کدام گزینه الزاماً درست نیست؟
- (۱) $A \cap B = \emptyset$ (۲) $A - B = A$ (۳) $A \cup B = S$ (۴) $B - A = B$
- ۱۴- با جایگشت حروف کلمه «سرستان» و بدون در نظر گرفتن معنا، کلمات ۷ حرفی می‌سازیم. با کدام احتمال در این کلمات، حروف نقطه‌دار کنار هم قرار دارند؟
- (۱) $\frac{3}{7}$ (۲) $\frac{1}{14}$ (۳) $\frac{5}{14}$ (۴) $\frac{1}{7}$
- ۱۵- از کیسه‌ای شامل ۶ مهره آبی و ۴ مهره قرمز، سه مهره به تصادف خارج می‌کنیم. احتمال این‌که تعداد مهره‌های قرمز بیشتر از آبی باشد، کدام است؟
- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) $\frac{3}{4}$ (۴) $\frac{1}{3}$

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (ریاضی و آمار (۱)، شماره ۱۶ تا ۲۵) و زوج درس ۲ (ریاضی و آمار (۲)، شماره ۲۶ تا ۳۵)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

ریاضی و آمار (۱) (سؤالات ۱۶ تا ۲۵)

- ۱۶- به ازای کدام مقادیر m، نمودار تابع خطی $f(x) = (2m-3)x + 4 - 5m$ از ناحیه اول محورهای مختصاتی نمی‌گذرد؟
- (۱) $m \leq \frac{3}{2}$ (۲) $\frac{4}{5} \leq m$ (۳) $\frac{4}{5} \leq m \leq \frac{3}{2}$ (۴) هیچ مقدار
- ۱۷- در یک تابع خطی می‌دانیم $f(5) = 13$ و $f(-9) = -29$ ، مقدار $2f(3) + 3f(4) + 5f(6)$ کدام است؟
- (۱) ۱۲۰ (۲) ۱۲۲ (۳) ۱۲۴ (۴) ۱۲۶
- ۱۸- نمودار تابع خطی که از نقطه $M(10, 7)$ عبور کند و با خط $3x + 5y = 12$ موازی باشد، محور عرض‌ها را در چه عرضی قطع می‌کند؟
- (۱) ۱۱ (۲) ۱۳ (۳) ۱۵ (۴) ۱۷
- ۱۹- تابع خطی $f(x)$ از محل برخورد دو خط $y = 4x + 3$ و $y = -2x + 9$ و محل برخورد دو خط $y = 6x - 10$ و $y = -3x + 8$ عبور می‌کند، ضابطه تابع $f(x)$ کدام است؟
- (۱) $f(x) = 2x + 5$ (۲) $f(x) = 7x - 12$ (۳) $f(x) = -9x + 20$ (۴) $f(x) = -5x + 12$
- ۲۰- یک شرکت برای تولید x کالا، $C(x) = 12000 + 70x$ هزینه می‌کند. اگر هر کالا را ۹۰ تومان بفروشد، پس از فروش چند کالا سوددهی آغاز می‌شود؟
- (۱) ۶۰۰ (۲) ۸۰۰ (۳) ۵۰۰ (۴) ۷۰۰
- ۲۱- می‌خواهیم با یک طناب به طول ۸۰ متر، زمینی به شکل مستطیل که یک طرف آن دیوار است، محصور کنیم. بیشترین مساحت این زمین چقدر است؟
- (۱) ۲۰۰ (۲) ۴۰۰ (۳) ۶۰۰ (۴) ۸۰۰
- ۲۲- اگر نقطه $A \begin{pmatrix} 4 \\ 6 \end{pmatrix}$ بالاترین نقطه نمودار تابع $f(x) = nx^2 + 4x + m$ باشد، مقدار $2n + m$ کدام است؟
- (۱) -۱ (۲) -۲ (۳) -۳ (۴) -۴
- ۲۳- اگر $f(x) = 3x^2 + ax + 1$ و $f(2) = 3$ ، مقدار $f(-2)$ کدام است؟
- (۱) ۲۰ (۲) ۲۳ (۳) ۲۶ (۴) ۲۹
- ۲۴- در تابع $f(x) = ax^2 + bx + c$ اگر $f(0) = 1$ ، $f(1) = 6$ و $f(2) = 15$ باشد، مقدار $a + 2b - 3c$ چقدر است؟
- (۱) ۵ (۲) ۱۱ (۳) ۶ (۴) ۱۳
- ۲۵- تابع هزینه تولید x واحد خودکار برابر $C(x) = 2x^2 + 60x + 300$ می‌باشد. اگر یک تولیدی روزانه x واحد خودکار به قیمت ۲۰۰ تومان تولید کرده و بفروشد، باید روزانه چند خودکار تولید کند تا بیشترین سود را داشته باشد؟ این مقدار سود چقدر است؟
- (۱) ۲۱۵۰ و ۳۵ (۲) ۷۰ و ۳۰۰ (۳) ۲۵ و ۳۰۰ (۴) ۷۰ و ۲۱۵۰

علوم و فنون ادبی

۳۶- پایه‌های آوایی چند بیت «ناهمسان» است؟

الف) اگر آزاده‌ای بگذار اسباب تجمل را
ب) زورق ما گر چه شد یکرنگ دریا چون حباب
ج) همچو طوق قمریان آغوش ما گستاخ نیست
د) پهلو ز کار عشق تهی می‌کنند خلق
ه) این بوی روح‌پرور از آن خوی دلبر است
و) با جاهل و بی‌خرد در شتم

که بی‌برگی به سامان می‌کند کار توگل را
همچنان اندیشه از موج خطر داریم ما
جلوهای از دور از آن سرو روان ما را بس است
جای ترحم است بر این هیچ‌کاره‌ها
وین آب زندگانی از آن حوض کوثر است
بسا عاقل و نررم بردببارم

۳۷- نشانه‌های هجایی کدام بیت به دو صورت برش زده می‌شود؟

۱) گر آفتاب رخت سایه افکند بر خاک
۲) این دم منم که بی‌دل و بی‌یار مانده‌ام
۳) بکشم به ناز روزی سر زلف مشک‌رنکش
۴) نیامد از دو جهان جز رخ تو در نظرم

زمینیان همه دامن کشند بر افلاک
در محنت و بلا چه گرفتار مانده‌ام؟
ندهم ز دست این بار، اگر آورم به چنگش
از آنگهی که مرا چشم در جهان آمد

۳۸- وزن کدام بیت «همسان» است؟

۱) وین طرفه که ره نمی‌برم پیش
۲) تو ز من پرس قدر روز وصال
۳) مستغنی است از همه عالم گدای عشق
۴) هست بیش از طاقت من بار اندوه فراق

وز پیش تو ره به در نمی‌دانم
تشنه داند که چیست آب زلال
ما و گدایی در دولت‌سرای عشق
بیش از این طاقت ندارم گفته‌ام صد بار بیش

۳۹- وزن کدام گزینه با بیت زیر یکسان است؟

«بیا به خانه آلاله‌ها سری بزنیم»
۱) شراب خورده و خوی کرده می‌روی به چمن
۲) ز چشم شوخ تو جان کی توان برد؟
۳) غیرت عشق زبان همه خاصان بیرید
۴) هزار بلبل مست و هزار عاشق بی‌دل

ز داغ، با دل خود حرف دیگری بزنیم»
که آب روی تو آتش در ارغوان انداخت
که دایم با کمان اندر کمین است
کز کجا سر غمش در دهن عام افتاد
در آن مقام تحیر ز روی یار چه می‌شد

۴۰- کدام بیت‌ها از نظر وزن با هم یکسان‌اند؟

الف) لب تشنه‌ام از سپیده آبم بدهید
ب) اگر دشنه آذین کنی گردمان
ج) در آن جایی که معماری کند عشق
د) آن دم که به سوی رزمگه باره کشید
ه) جز آرزوی وصل تو یک دم نمی‌کنم
و) بنگر به شکوه سوی حق تاختنش

جامی ز زلال آفتابم بدهید
نبینی تو هرگز دل آزرده‌مان
بنای شهر آبادی خراب است
آن نعره عاشقی دگر باره کشید
یک دم ز سینه مهر تو را کم نمی‌کنم
بر قلعه عشق پرچم افراختنش

۱) «الف» - «د» - «و» ۲) «ب» - «د» - «ه»

۳) «الف» - «ج» - «ه»

۴) «ب» - «ج» - «و»

۴۱- کدام بیت دارای «تضمین» است و هر مصراع آن از چهار بار «مفاعیلن» ساخته شده است؟

۱) ز چشم شور، آب خضر خون مرده می‌گردد
۲) به قول عارف رومی سخن را ختم کن صائب
۳) اشاره غزل خواجه با غزاله تو است
۴) مکش منت ز دست چرب این سنگین‌دلان صائب

مکن بی‌پرده چون گل جام سرشار معانی را
که ساقی هر چه دریابد، تمام آورد مستان را
صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را
که روغن می‌کشد از دانه ریگ روان سودا

۴۲- برخی آرایه‌های مقابل کدام گزینه نادرست است؟

۱) گر خاک رهش گردم هم پا نهد بر من
۲) مقصود دل عاشق شیدا همه او دان
۳) حلقه امید تا کی بر در وصلش زنم؟
۴) کمند جذبه حُب‌الوطن از وادی غربت

کی پای نهد، حاشا، بر مور سلیمانی؟ (کنایه - تلمیح)

مطلوب دل وامق و عذرا همه او دان: (موازنه - تلمیح)

دست لطفش این در بسته گشودی کاشکی: (مراعات نظیر - تکرار)

به دریا همچو سیل خوش خرام آورد مستان را: (تکرار - تضمین)

۴۳- کدام بیت فاقد «مراعات نظیر» است؟

- ۱) درین میدان همی خور زخم، چون تو
- ۲) اندرین راه ار بینی هر دو بر یک جاده‌ایم
- ۳) به هر سوئی که می‌گشت او همی ریخت
- ۴) کمندی از خط بغداد سامان داد جام می

۴۴- کدام بیت فاقد «تلمیح» است و «جناس» دارد؟

- ۱) دانی که نوشداری سهراب کی رسید
- ۲) بار غم عشق او را گردون نیاره تحمل
- ۳) تا دل گمشده را بر سر گویت یابیم
- ۴) گه ماه را تابان کنم خورشیدوش در آسمان

۴۵- در کدام بیت هر دو آرایه «تلمیح» و «کنایه» وجود دارد؟

- ۱) کیستم من؟ مشت خار در محیط افتاده‌ای
- ۲) راست رو باش چو ماهی که خوری آب زلال
- ۳) کرشمه‌ای کن و بازار ساحری بشکن
- ۴) برگ عشرت مکن ای غنچه که ایام بهار

۴۶- کدام بیت دارای «تلمیح» - «تضمین» - «مراعات نظیر» و «وزن آن «فاعلاتن - فاعلاتن - فعلاتن - فعلن» است؟

- ۱) شاه ترکان چو پسندید و به چاهم انداخت
- ۲) گل یوم هُو فی شأن آیتی است
- ۳) صائب این آن غزل حافظ شیراز که گفت
- ۴) شد طیب من بیمار مسیحا نفسی

۴۷- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«اهرمین استبداد، آزادی ما را کشت

- ۱) پایه‌های آوایی بیت را می‌توان به دو صورت برش زد.
- ۲) مفهوم این بیت با «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی» تناسب دارد.
- ۳) این بیت دارای آرایه‌های «مراعات نظیر - تشبیه - تضمین» است.
- ۴) این بیت از نظر قلمرو فکری دربردارنده یکی از مفاهیم رایج در ادبیات دوره بیداری است.

۴۸- بیت زیر با کدام گزینه تصویر مشترک دارد؟

«دامن خاک شد ز بسد و لعل

- ۱) پیرایه خاک و آبم روشنگر آفتابم
- ۲) چو نیلوفر گل صد برگ در آب
- ۳) دیدم گل‌های نغز و دلخواه
- ۴) دیدن گل از قفس، بار است بر مرغ چمن

۴۹- بیت زیر با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟

«شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل

- ۱) خبر کسی که از آن حسن عالم‌آرا یافت
- ۲) خبر از حسرت سرشار من زان لب کسی دارد
- ۳) زبان حال عاشق گر دعایی دارد این دارد
- ۴) یک جمع پراکنده آن سنبل پیچان

فتاده در خم چوگان چو گویی
واندر این گوی از بدانی هر دو از یک خانه‌ایم
ز هر جزویش صورت‌های بسیار
به سیر روضه دارالسلام آورد مستان را

آنکه که او ز کالبدی بیشتر نداشت
چون می‌تواند کشیدن، این پیکر لاغر من
همه شب تا به سحر خاک درت می‌بیزم
گاهی چو یونس سوی یم در بطن ماهی جا کنم

دل به دریا کرده‌ای، کشتی به طوفان داده‌ای
نه چو خرچنگ خوری آب گل از کج راهی
به غمزه رونق و ناموس سامری بشکن
آنقدر نیست که پیراهن خود چاک کنی

«فاعلاتن - فاعلاتن - فعلاتن - فعلن» است؟

دستگیر از نشود لطف تهمت‌ن چه کنم؟
با تو مشغولیم شأن ما تویی
دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می‌کرد
تو برو بهر علاج دل بیمار دگر

نه صبر و سکون جایز، نه حوصله باید کرد»

تاج فرعون و گنج دقیانوس
گنجم ولی در خرابم ویرانه من تن من
شده بادام چشمش در شکر خواب
خندان ز طراوت جوانی
رخنه زندان کند دلگیرتر محبوس را

کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟»

به هر طرف که کند روی، رو به او دارد
که خالی آورد از چشمه حیوان سبویش را
که یارب مهربان گردان دل نامهربانش را
یک شهر جگرخسته آن نرگس بیمار

۵- مفهوم بیت «مکن گریه بر گور مقتول دوست / قل الحمد لله که مقبول اوست» با کدام گزینه تناسب دارد؟

حاجت به شمع نیست مزار شهید را
چشم مجنون می‌برد تا گردی از محمل بجاست
گرچه نتوان دوست کردن دشمن دیرینه را
چون لاله هر که بگذرد از سر شهید نیست

- ۱) گلگونه شفق رخ خورشید را بنس است
- ۲) عشق بی‌تاب است تا دوران خط آخر شدن
- ۳) چشم خون‌خوار تو را خط کرد با من مهربان
- ۴) از صد یکی به پایه منصور می‌رسد

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی ۱، شماره ۵۱ تا ۶۰) و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی ۲، شماره ۶۱ تا ۷۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

علوم و فنون ادبی ۱ (سؤالات ۵۱ تا ۶۰)

زوج درس ۱

۵۱- در تقطیع هجایی هر بیت، «ن» در بخش مشخص شده حذف می‌شود؛ به جز.....

- ۱) دل اسیر حلقه آن زلف چون زنجیر شد
 ۲) بی‌رقیبان ز در وصل درآمد، یعنی
 ۳) خوش‌تر ز تماشای خیابان بهشت است
 ۴) هر لاله‌ای درین باغ چشمی است سرمه‌آلود

۵۲- تعداد «مصوّت‌های» مصراع «عجب نیست از گان که خندد به سروی» با مصوّت‌های کدام گزینه برابر است؟

- ۱) دیر آمده‌ای سفر مکن زود
 ۲) روزم به عیادت شب آمد
 ۳) که من عاشقم گر بسوزم رواست
 ۴) برخیز که ساقی اندر آمد

۵۳- علامت‌های هجایی کدام گزینه، از تکرار چهار باره «ل - ل - ل» ساخته شده است؟

- ۱) ای خوشا آن دل، که آزاری نمی‌آید از او
 ۲) امصم تا جان به تن باقی است شاد از وصل کن
 ۳) عاشقی مایه شادی بود و گنج مراد
 ۴) همچنان عاشق نباشد و بر بود صادق نباشد

۵۴- تعداد «هجاهای کشیده» در کدام ابیات برابر است؟

- الف) لطف و قهرت به من سوخته جان هر دو یکی است
 ب) به جگر تشنگی تیغ شکار اندازت
 ج) اشک گلگون نکند گر چمن آرایسی من
 د) عمر اگر باختام نیست خزان افسوسم

- ۱) «الف» - «ب» ۲) «الف» - «د»
 ۳) «ب» - «ج» ۴) «ج» - «د»

۵۵- نوع سجع در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) بهترین گلی که در بوستان اخلاق بشکفتد و به نسیم آن مشام عقل معطر گردد، سپاس داری و شکرگزار هست.
 ۲) و بدان که آن عیب که از یک دروغ گفتن بنشیند به هزار راست برنخیزد.
 ۳) این افسانه از بهر آن گفتم که هر آنه آشنایی با بدان دارد، بدی به هر هنگام آشنای او گردد.
 ۴) گاه در چشمش خیال غمزه خوبان، دیدی گاه بر گردش زیور حسن دلبران بستی.

۵۶- در چند بیت «آرایه سجع» دیده می‌شود؟

- الف) شد قلعه دارش عقل کل آن شاه بی‌طلل و دهل
 ب) رو سینه را چون سینه‌ها هفت آب شو از کینه‌ها
 ج) گل چو به پستی نشست آب کنون روشن است
 د) همه زیر و زبر ز تو همگان بی‌خبر ز تو
 ه) گفتم که ای مستان جان می‌خورده از دستان جان
 و) بر عشق چو می‌چسبد عاشق ز چه رو خسبند

- ۱) شش ۲) پنج
 ۳) چهار ۴) سه

۵۷- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«تو مرغ عالم قدسی ندیم مجلس النسی»

۱) هجاهای هر مصراع بیت به صورت «ل - ل - ل / - ل / - ل / - ل - ل - ل» دسته‌بندی شده است.

۲) در بیت آرایه سجع دیده می‌شود.

۳) مفهوم این بیت با بیت «من مانده‌ام مهجور از او، دیوانه و رنجور از او / گویی که نیشی دور از او در استخوانم می‌رود» تناسب دارد.

۴) در بیت یک «هجای کشیده» دیده می‌شود.

۵۸- یا توجه به متن زیر مطلب کدام گزینه یا داده مقابل آن نادرست است؟

- «برهن گفت: هر که به مادیات روح قدسی مستظهر شد و به مدد عقل کل مؤید گشت در کارها احتیاطی هر چه تمام تر واجب بیند و مواضع خیر و شر و نفع و ضرر اندر آن نیکو بشناسد»
- (۱) توجه به نقش عقل در کارها و لزوم احتیاط در کارها: (قلمرو فکری)
- (۲) به کار بردن «اندر» به جای «در»: (قلمرو زبانی)
- (۳) وجود ترکیب‌های متضاد مانند «خیر و شر» و «نفع و ضرر»: (قلمرو ادبی)
- (۴) وجود «سجع متوازی» در متن: (قلمرو ادبی)

۵۹- مفهوم بیت زیر با همه گزینه‌ها تناسب دارد؛ به جز.....

- «تا رنج تحمل نکنی، گنج نبینی»
- (۱) چون میوه ناپخته شد آبم به دهن تلخ
- (۲) اگر آن گنج گران می‌طلبی رنج بپر
- (۳) رنجور عشق دوست چنانم، که هر که دید
- (۴) سنگ راه من نگردد سختی راه طلب

۶۰- مفهوم چند بیت با عبارت زیر تناسب دارد؟

«الهی اگر بهشت، چون چشم و چراغ است، بی‌دیدار تو، درد و داغ است.»

- الف) برای نزهت ار وقتی بیاریند جنت را
- ب) بی روی تو یاد خلد کردم
- ج) بی تو گر در جنتم ناخوش شراب سلسبیل
- د) گرنه امید لقای تو بود در جنت
- ه) گویند بهشت است همان راحت جاوید
- و) دربانی بهشت به رضوان حلال باد
- ز) صائب کسی که سر به گریبان خود کشید
- (۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

(۴) هفت

(۳) شش

(۲) پنج

(۱) چهار

زوج درس ۲

علوم و فنون ادبی ۲ (سؤالات ۶۱ تا ۷۰)

۶۱- همه ابیات از پایه‌های آوایی همسان تشکیل شده‌اند؛ به جز.....

- (۱) نشنیده‌ام کاندر ختن، با صورتی چندین فتن
- (۲) راز دل خویش با تو بگشادم
- (۳) گرت جان در قدم ریزم هنوزت عذر می‌خواهم
- (۴) هر که نصیحت می‌کند در روزگار حسن او

۶۲- وزن واژه (رکن) اول کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) تو را که درد نباشد ز درد ما چه تفاوت
- (۲) بسم از هوا گرفتن که پری نماند و بالی
- (۳) نظری مباح کردند و هزار خون معطل
- (۴) نه اگر همی نشینم نظری کند به رحمت

۶۳- وزن بیت زیر در کدام گزینه تکرار شده است؟

- «سحر گه بلبل‌ی آواز می‌کرد
- (۱) نگارین می‌شود از خون دل‌ها دست سیمینش
- (۲) عجب دارم از فکرهای پریشان
- (۳) مرا در سایهات ای کعبه جان
- (۴) گوشه‌ای کز خود کند ما را خلاص
- همی نالید و با گل راز می‌کرد»
- دهد پرداز اگر با دست، زلف عنبرین بو را
- که شیرازه گیرد به خود دفتر ما
- به هر مسجد ز خورشید است محراب
- گوشه میخانه می‌دانیم ما

۶۴- کدام بیت فاقد آرایه «مجاز» است؟

- ۱) هزار عهد بکردم که گرد عشق نگردم
- ۲) تو که چون برق بخندی چه غمت دارد از آنک
- ۳) در دام تو محبوسم و در دست تو مغلوبم
- ۴) بپردی از دل من مهر هر کجا صنی است

۶۵- در کدام گزینه «مهم‌ترین نوع مجاز» به کار رفته است؟

- ۱) ز حرف سرد ناصح گرمی عاشق نگردد کم
- ۲) می‌نماید هر چه هست آینه از زیبا و زشت
- ۳) از جلوه مستانه آن سرو گل اندام
- ۴) جز تماشا نیست از گل حاصل مرغ چمن

۶۶- کدام بیت دارای «آرایه مجاز» و وزن آن «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است؟

- ۱) همه خوردند و بختند و تهی گشت وطن
- ۲) حال دل با تو چه گویم؟ که تو دانای ضمیری
- ۳) خنک آن دم که بیاری سوی من باده لعل
- ۴) به زور و زر نفریبم چو زور و زر وزیران

۶۷- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«ای مجلسیان سوز دل حافظ مسکین

۱) علامت هجایی هر مصراع به صورت « -- UU -- UU -- UU » است.

۲) مفهوم بیت با سروده «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» تناسب دارد.

۳) بیت فاقد آرایه «مجاز» است.

۴) از نظر ویژگی‌های فکری سبک عراقی «غم‌گرایی و ذهن‌گرایی» در بیت مشهود است.

۶۸- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«پیش از این گر دگری در دل من می‌گنجید

گفتی: از لب بدهم گام عراقی روزی

۱) از ویژگی‌های فکری سبک عراقی «دست‌نیافتنی بودن معشوق» در ابیات وجود دارد.

۲) رکن اول در هر دو بیت «فعلاتن» و رکن دوم «فعلاتن» است.

۳) «آرایه مجاز» در ابیات مشهود است.

۴) از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی کاربرد تخلص در انتهای غزل دیده می‌شود.

۶۹- کدام گزینه با بیت زیر هم‌مفهوم است؟

«هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست

۱) هر آن دل را که با زلف دل آویزش بود الفت

۲) جز در دل نیست راهی کعبه مقصود را

۳) دل که باشد گر نباشد بنده سلطان من

۴) دل چو دریا شوم چون گهرت درتابد

۷۰- مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن

۱) سخن عشق نشاید بر هر کس گفتن

۲) باغبان در نگشوده است گلستان تو را

۳) صحبت از آسایش دل در مقام عشق نیست

۴) چراغ محفل تاریک نیمه‌های شب من

همی برابرم آید خیال روی تو هر دم
من چنان زار بگیرم که به باران مانند
وز ذوق تو مدهوشم، در وصف تو حیرانم
مرا که قبله گرفتم چه کار با اصنام؟

نیندازد ز جوش خویشتن سیلاب دریا را
خودستایی در حضور عارفان بی‌حاصل است
صائب چه عجب گر می‌گلرنگ شود آب؟
قسمت اطفال از مصحف ورق گرداندن است

۶۶- کدام بیت دارای «آرایه مجاز» و وزن آن «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است؟

وقت آن شد که درآیم خرامان به چمن
تو بصیر همه بینی، تو خبیر همه دانی
بدرخشد ز شرارش رخ همچون زر من
که فخر زور و زرستی گر اختیار منندی

از شمع پیرسید که در سوز و گداز است»

۱) علامت هجایی هر مصراع به صورت « -- UU -- UU -- UU » است.

۲) مفهوم بیت با سروده «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» تناسب دارد.

۳) بیت فاقد آرایه «مجاز» است.

۴) از نظر ویژگی‌های فکری سبک عراقی «غم‌گرایی و ذهن‌گرایی» در بیت مشهود است.

۶۸- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«پیش از این گر دگری در دل من می‌گنجید

گفتی: از لب بدهم گام عراقی روزی

۱) از ویژگی‌های فکری سبک عراقی «دست‌نیافتنی بودن معشوق» در ابیات وجود دارد.

۲) رکن اول در هر دو بیت «فعلاتن» و رکن دوم «فعلاتن» است.

۳) «آرایه مجاز» در ابیات مشهود است.

۴) از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی کاربرد تخلص در انتهای غزل دیده می‌شود.

۶۹- کدام گزینه با بیت زیر هم‌مفهوم است؟

«هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست

۱) هر آن دل را که با زلف دل آویزش بود الفت

۲) جز در دل نیست راهی کعبه مقصود را

۳) دل که باشد گر نباشد بنده سلطان من

۴) دل چو دریا شوم چون گهرت درتابد

۷۰- مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن

۱) سخن عشق نشاید بر هر کس گفتن

۲) باغبان در نگشوده است گلستان تو را

۳) صحبت از آسایش دل در مقام عشق نیست

۴) چراغ محفل تاریک نیمه‌های شب من

دل افسرده غیر از آب و گل نیست»

کجا طاقت شود ممکن کجا تسکین شود پیدا

پا به دولت می‌زند هر کس که پا زین درکشد

جان چه ارزد گر نوزد عشق با جانان من

سر به گردون رسد چون که بخاری سر من

تا به همسایه نگوید که تو در خانه مایی»

مهر را گر چه محال است به گل بنهفتن

بو نکرده است صبا سیب ز تخدان تو را

در چنین هنگامه حال مرغ سرگردان خوش است

دو دیده دوخته دارم به در، که کی ز در آیی

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی (۲)

۷۱- در ارتباط با کنش، پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب چیست؟

- کدام علوم درباره کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کند؟

- کنش چگونه انجام می‌شود؟

- شناخت کنش بدون چه امری ممکن نیست؟

(۱) انسانی - با آگاهی و اراده انسان - فهم هدف و معنای آن

(۲) اجتماعی - مستقل از آگاهی و اراده انسان - تصمیم و اقدام انسان‌ها

(۳) انسانی - مستقل از آگاهی و اراده انسان - فهم هدف و اقدام انسان‌ها

(۴) اجتماعی - با آگاهی و اراده انسان - تصمیم انسان و معنای آن

۷۲- کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح شده، به ترتیب درست است؟

- از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند.

- با آن‌که درباره انسان بحث می‌کند، جزء علوم انسانی نیست.

- موضوع آن پدیده‌های طبیعی هستند.

(۱) علوم انسانی - روان‌شناسی - علوم تجربی

(۳) علوم انسانی - علم پزشکی - علوم طبیعی

(۲) علوم طبیعی - علم پزشکی - علوم تجربی

(۴) علوم طبیعی - روان‌شناسی - علوم طبیعی

۷۳- در رابطه با «علوم اجتماعی و علوم انسانی» کدام عبارت درست است؟

(۱) همه کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند. علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند ولی علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.

(۲) علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوه زندگی ما و هم‌چنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوه زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.

(۳) موضوع علوم اجتماعی عام‌تر از موضوع علوم انسانی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند.

(۴) برخی موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم انسانی را همان روش علوم تجربی و روش علوم اجتماعی را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

۷۴- به ترتیب هر یک از علوم زیر مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

- اخلاق

- فیزیک

- مردم‌شناسی

علوم		
علوم طبیعی	علوم انسانی	علوم اجتماعی
(ب)	(ج)	(الف)

(۴) ج - ب - الف

(۳) الف - ب - ج

(۲) ج - الف - ب

(۱) ب - ج - الف

۷۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام علوم ارتباط دارند؟

- شناسایی قوانین طبیعت

- مطالعه قوانین مربوط به کنش‌های آدمیان

- شناسایی قوانین کلی موجودات

(۱) تجربی - انسانی - طبیعی (۲) انسانی - اجتماعی - تجربی (۳) طبیعی - اجتماعی - فلسفه (۴) متافیزیک - انسانی - فلسفه

۷۶- کدام عبارت‌های زیر درست می‌باشند؟

(الف) موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی می‌پردازد.

(ب) قوانین کلی موجودات شامل همه موجودات می‌شود و مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و اجتماعی نیست.

(ج) فلسفه دانشی مستقل است؛ یعنی هم جزء علوم طبیعی و هم جزء علوم انسانی و اجتماعی است.

(د) قانون علیت بیان می‌کند که هر پدیده طبیعی، انسانی و اجتماعی علتی دارد و خودبه‌خود، اتفاقی در جهان رخ نمی‌دهد.

(ه) فلسفه یا متافیزیک از نظر موضوعی با علوم انسانی و اجتماعی تفاوت دارد ولی موضوع آن با علوم طبیعی و تجربی یکسان است.

(۴) ب - د

(۳) الف - ب

(۲) ج - د

(۱) ج - ه

- ۷۷- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با کدام موارد ارتباط دارند؟
 - ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت
 - علت پیچیده‌تر بودن پیش‌بینی در علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی
 - چگونگی توضیح تأثیر اجتماعات بر زندگی ما توسط دانشمندان علوم اجتماعی
 (۱) علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن - آگاهانه بودن کنش‌های اجتماعی - کشف قواعد جهان اجتماعی
 (۲) شناخت طبیعت و قوانین آن - غلبه انسان بر محدودیت‌های طبیعی - جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی
 (۳) علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن - بهره‌مندی همیشگی انسان از طبیعت - کشف نظم جهان اجتماعی
 (۴) شناخت طبیعت و قوانین آن - ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - جلوگیری از ناهنجاری‌های اجتماعی
- ۷۸- به ترتیب علوم طبیعی را «به دلیل این‌که ابزار رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی است» و علوم انسانی را «به دلیل این‌که به فهم معانی کنش‌های انسان می‌پردازد» و «به دلیل این‌که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازد» چه می‌نامند؟
 (۱) ابزاری - انتقادی - تفهیمی (۲) انتقادی - تفهیمی - ابزاری (۳) ابزاری - تفهیمی - انتقادی (۴) انتقادی - ابزاری - تفهیمی
- ۷۹- کدام گزینه در رابطه با «فواید علوم طبیعی» درست نیست و در رابطه با «فواید علوم اجتماعی» درست است؟
 (۱) پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت - شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
 (۲) شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت
 (۳) شناخت طبیعت و قوانین آن - رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.
 (۴) نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری - پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری
- ۸۰- کدام گزینه به ترتیب درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) کنش‌های اجتماعی، ابعاد و انواع مختلفی دارند که برای بررسی و مطالعه این انواع و ابعاد، دانش‌های مختلفی به وجود آمده است.
 ب) در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم انسانی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.
 ج) علوم اجتماعی از شاخه‌های جامعه‌شناسی است و برخی جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی آن را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته‌اند.
 د) جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی را بررسی می‌کند و جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.
 (۱) ص - غ - ص - غ (۲) ص - غ - ص - غ (۳) ص - ص - ص - غ (۴) غ - غ - غ - ص

جامعه‌شناسی (۱)

- ۸۱- کدام مورد دیدگاه کسانی است که نگاه خطی به تاریخ بشر دارند؟
 (۱) هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد.
 (۲) جهان‌های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند، می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند.
 (۳) جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب‌مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.
 (۴) فرهنگ‌ها و تمدن‌ها براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند.
- ۸۲- به ترتیب کدام نوع تفاوت‌ها از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است و کدام نوع تفاوت‌ها از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود؟
 (۱) تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد - تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشد.
 (۲) تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد - تفاوت‌هایی که به حوزه نمادها و هنجارها بازگردد.
 (۳) تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشد - تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد.
 (۴) تفاوت‌هایی که به حوزه نمادها و هنجارها بازگردد - تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد.
- ۸۳- انسان در قبال فرهنگی که از طریق تربیت به او منتقل می‌شود، چگونه موجودی است و کدام عامل سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود؟
 (۱) موجودی منفعل و پذیرنده - حفظ نشدن هویت جهان‌های اجتماعی (۲) کنشگری فعال و تأثیرگذار - نداشتن شکل یکسان جهان‌های اجتماعی
 (۳) موجودی منفعل و پذیرنده - تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها (۴) کنشگری فعال و تأثیرگذار - تنوع اراده و اختیار انسان‌ها
- ۸۴- به ترتیب «پی بردن به تنوع جهان‌های اجتماعی»، «وظیفه جامعه‌شناسی در جهان غرب» و «مطرح شدن انتقاد به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها» با مفاهیم کدام گزینه مرتبط است؟
 (۱) گشودن چشم خود بر جوامع دیگر - مطالعه جوامع ساده و ابتدایی - جامعه‌شناسان
 (۲) توجه کردن به جهانی که در آن متولد شدیم - مطالعه جوامع صنعتی و پیشرفته غربی - جامعه‌شناسان
 (۳) رجوع کردن به تاریخ گذشته خود - مطالعه جوامع صنعتی و شهری پیشرفته غربی - مردم‌شناسان
 (۴) مقایسه کردن جهان خود با جهان‌های دیگر - مطالعه جوامع ساده و ابتدایی - مردم‌شناسان

- ۸۵- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، به کدام یک از انواع جهان‌های اجتماعی اشاره دارد؟
 - طبیعت ماده خامی در اختیار انسان است که می‌تواند به میل خود در آن دخل و تصرف کند.
 - محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.
 - تصرفات انسان در طبیعت، مقید به اراده حکیمانه الهی است.
 - همه ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد.
- ۱) جهان دنیوی - جهان دنیوی - جهان معنوی - جهان اساطیری
 ۲) جهان دنیوی - جهان اساطیری - جهان اساطیری - جهان توحیدی
 ۳) جهان اساطیری - جهان اساطیری - جهان معنوی - جهان توحیدی
 ۴) جهان اساطیری - جهان دنیوی - جهان اساطیری - جهان دنیوی
- ۸۶- به ترتیب هر یک از موارد زیر، با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟
 - جهان غرب چهارصد سال اخیر
 - ظاهر شدن فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی
 - ارزیابی جهان‌های اجتماعی مختلف براساس آن
- ۱) جهان اساطیری - به صورت دخل و تصرف انسان در طبیعت - فرصت‌ها و محدودیت‌های آن‌ها
 ۲) غرب بعد از رنسانس - به صورت حقوق و تکالیف افراد - عقاید و هنجارهای آن
 ۳) جهان متجدد - به صورت حقوق و تکالیف افراد - آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها
 ۴) غرب قبل از رنسانس - به صورت دخل و تصرف انسان در طبیعت - نمادها و ارزش‌های آن‌ها
- ۸۷- گزینه درست درباره جهان متجدد از نظر ماکس وبر، کدام است؟
 ۱) رویکرد دنیوی و این جهانی دارد - در این جهان، انسان‌ها برای رسیدن به اهداف خود از علوم فراتجربی استفاده می‌کنند.
 ۲) این جهان در جهت برخورداری از زندگی دنیوی و تسلط انسان بر این عالم گام برمی‌دارد - در جهان متجدد، جهان صرفاً از مواد و موجودات خام ساخته نشده است که در اختیار بشر باشند.
 ۳) در این جهان، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم انسانی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند - با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث طبیعی را به انسان می‌دهد.
 ۴) در این جهان، عناصر مقدس و معنوی طرد می‌شوند - در این جهان، عرصه بر کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌شود.
- ۸۸- هر یک از موارد زیر، به کدام یک از ویژگی‌های جهان متجدد از نظر ماکس وبر اشاره دارد؟
 الف) انسان‌ها به تدریج اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌شوند که همه ابعاد وجود آن‌ها را احاطه می‌کند.
 ب) رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن برای تسلط بر طبیعت و جامعه را می‌گویند.
 ج) امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از بین می‌رود و داوری درباره این امور به افراد متفرق سپرده می‌شود.
- ۱) غلبه کنش‌های عقلانی - بسط عقلانیت ابزاری - قفس آهنین
 ۲) قفس آهنین - گسترش عقلانیت ابزاری - زوال عقلانیت ذاتی
 ۳) غلبه کنش‌های عقلانی - بسط عقلانیت ابزاری - زوال عقلانیت ذاتی
 ۴) قفس آهنین - گسترش عقلانیت ذاتی - زوال عقلانیت ابزاری
- ۸۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
 - تا چه زمانی پیامدهای یک جهان اجتماعی باقی است؟
 - کدام فرهنگ به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است؟
 - در کدام نوع جوامع از نظر دورکیم، تقسیم کار گسترده وجود دارد؟
 - تغییرات در نمادها و هنجارها جزء کدام تغییرات جهانی اجتماعی محسوب می‌شود؟
- ۱) تا زمانی که با محدودیت‌ها و فرصت‌هایی روبه‌رو نشود - اساطیری - مکانیکی - سطحی
 ۲) تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست - اساطیری - ارگانیکی - سطحی
 ۳) تا زمانی که با محدودیت‌ها و فرصت‌هایی روبه‌رو نشود - دنیوی - ارگانیکی - عمیق
 ۴) تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست - دنیوی - مکانیکی - عمیق
- کدام عبارات‌های زیر نادرست هستند؟
 الف) جهان‌های اجتماعی براساس هنجارها و ارزش‌های کلان خود، متنوع‌اند.
 ب) زندگی اجتماعی انسان‌ها همانند زندگی سایر موجودات زنده، متنوع است.
 ج) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به هم وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.
 د) رابطه دوسویه نظم و آزادی از پیامدهای الزامی هر جهان اجتماعی است.

۴) ج - ب

۳) ج - د

۲) الف - ج

۱) الف - ب

جامعه‌شناسی (۲)

۹۱- کدام یک در رابطه با «جامعه تغلب» از نظر فارابی درست است؟

- (۱) در این جامعه مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند - افراد جامعه تغلب دوست ندارند بر یکدیگر مردم جامعه خود نیز چیره شوند.
- (۲) در جامعه تغلب، غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها زمانی پیش می‌آید که بیشتر افراد جامعه، شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند - هدف مردم این جامعه، خوار و مقهور کردن دیگران است.
- (۳) افراد این جامعه گمان می‌کنند ملت‌های دیگر هم توانست‌اند به موقعیتی که آن‌ها به دست آورده‌اند، برسند - آن‌ها مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمرند و این‌گونه اندیشه‌ها در آن‌ها حس خودخواهی را تقویت می‌کند.
- (۴) مردم جامعه تغلب ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند، زیرا می‌دانند در یک جامعه مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند - این مردم گمان می‌کنند که فقط آنان مورد رشک دیگران‌اند.

۹۲- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام موارد ارتباط دارند؟

- شکل‌گیری امپراتوری و شاهنشاهی

- هضم کردن گروه مهاجم در فرهنگ خود

- تأثیر پذیرفتن امپراتوری مغول از این اقوام مغلوب

(۱) کشورگشایی - داشتن فرهنگ قوی - ایران، عثمانی و هند

(۲) حضور مستقیم سربازان پیروز - قدرت نظامی - عثمانی، چین و هند

(۳) قدرت نظامی - داشتن فرهنگ غنی - چین، هند و ایران

(۴) قدرت فرهنگی - فرهنگ قومی و قبیله‌ای - ایران، چین و عثمانی

۹۳- کدام عبارات‌های زیر نادرست هستند؟

(الف) جهان‌گشایی و امپراتوری اغلب با کشتار و خسارت‌های انسانی و فرهنگی فراوان همراه بوده است.

(ب) غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر نشده است، اما همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال آورده است.

(ج) ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی‌شان داشتند و جهان‌گشایی‌ها به جهانی شدن فرهنگ آن‌ها منجر شد.

(د) قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد.

(ه) برخی فرهنگ‌ها و جوامع، سلطه بر دیگر جوامع را ارزش اجتماعی برتر می‌دانند و در گذشته تاریخ، فرهنگ سلطه و استکبار، امپراتوری‌های بزرگی به وجود آورده است.

(۴) ه - ج - ب

(۳) د - الف

(۲) ج - د - ه

(۱) الف - ب - ج

۹۴- کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح‌شده، به ترتیب درست است؟

- به معنای اشغال یک سرزمین خارجی، با توسل به قدرت نظامی و سیاسی است.

- با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

- موفقیت‌های استعمار در قرون پانزدهم تا نوزدهم ناشی از پیشرفت در این زمینه‌ها بود.

(۲) استعمار - امپریالیسم سیاسی - اقتصاد صنعتی

(۱) استعمار - امپریالیسم سیاسی - نسل‌کشی

(۴) امپریالیسم - امپریالیسم اقتصادی - دریانوردی

(۳) سلطه - امپریالیسم سیاسی - فنون نظامی

۹۵- کدام گزینه به ترتیب، جدول زیر را کامل می‌کند؟

انواع استعمار	ابزارها	شکل حضور
نو	(د)	استعمارگران پنهان و مجریان آشکار
فرانو	(ب)	(ج)
قدیم	صنعت نظامی و اقتصادی	(الف)

(۱) هم مجریان و هم استعمارگران پنهان - رسانه - حضور آشکار - استفاده از نهادهای اقتصادی جهانی

(۲) حضور آشکار - نرم‌افزارها - استعمارگران آشکار و مجریان پنهان - فناوری ارتباطات

(۳) استعمارگران آشکار و مجریان پنهان - فناوری اطلاعات - حضور مستقیم - ترور

(۴) حضور مستقیم - فضای سایبری - هم مجریان و هم استعمارگران پنهان - کودتا

۹۶- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب چیست؟

- استعمار در کدام قرن به اوج خود رسید؟

- استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی کدام اتفاق را رقم زد؟

- اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا، کدام مناطق با تراکم جمعیتی بالا را از جمعیت خالی کردند؟

(۱) قرن نوزدهم - بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت - سواحل ونزوئلا (۲) قرن هجدهم - بزرگ‌ترین نسل‌کشی تاریخ بشریت - کوبا

(۳) قرن نوزدهم - بزرگ‌ترین نسل‌کشی تاریخ بشریت - نیکاراگوئه (۴) قرن هجدهم - بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت - هائیتی

۹۷- کدام گزینه به ترتیب ویژگی «عصر نبوی» نیست و ویژگی «عصر خلافت» است؟

(۱) رسول خدا (ص) پیش از رحلت، نامه‌های دعوت به دین خدا را به امپراتوری‌های عثمانی و روم فرستاده بود - فرهنگ جاهلی تا فتح مکه در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرد.

(۲) در سال نهم هجرت، گروه‌های مختلف برای پذیرش اسلام از سراسر شبه‌جزیره به مکه آمدند - این دوران از رحلت رسول خدا (ص) آغاز و در طول خلافت اموی، عباسی و عثمانی ادامه یافت.

(۳) رسول خدا (ص) پس از سیزده سال دعوت مردم به اسلام و مقاومت در برابر فشار نظام قبیله‌ای عرب جاهلی، حکومت اسلامی را تشکیل داد - قدرت در جامعه اسلامی براساس روابط قبیله‌ای و عشیره‌ای شکل گرفت.

(۴) رسول خدا (ص) طی ده سال حکومت، موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه‌جزیره عربستان را از بین برد - ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه آشکار شد.

۹۸- به ترتیب «علت مغلوب ساختن بیشتر سیاستمداران و دولتمردان جوامع اسلامی توسط دولت‌های استعماری غربی»، «علت تبدیل استبداد ایللی و قومی به استبداد استعماری در دوران استعمار» و «علت دوری استبداد قومی از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی» چیست؟

(۱) تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خویش - سازش با دولت‌های غربی - رعایت ظواهر اسلامی و حفظ ظاهر دینی توسط فرهنگ اسلامی

(۲) تکیه بر قدرت اقتصادی و فرهنگی خویش - پیوند خوردن با قدرت استعمارگران - رعایت ظواهر اسلامی و حفظ ظاهر دینی توسط فرهنگ اسلامی

(۳) تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خویش - پیوند خوردن با قدرت استعمارگران - نداشتن پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام

(۴) تکیه بر قدرت اقتصادی و فرهنگی خویش - سازش با دولت‌های غربی - نداشتن پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام

۹۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- در فرهنگ اسلام، زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق خداوند چیست؟

- در عصر نبوی، شمال غربی شبه‌جزیره عربستان، تحت نفوذ و سلطه کدام امپراتوری بود؟

- در دوران خلافت، غلبه کدام قدرت‌ها مانع از آن شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود؟

(۱) قلب - روم - غزنویان و سلجوقیان (۲) قلب - ایران - سلجوقیان و مغولان

(۳) عقل - ایران - سلجوقیان و خوارزمشاهیان (۴) عقل - روم - مغولان و عثمانی

۱۰۰- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام مفاهیم است؟

- انقلاب طبقاتی تنها راه‌هایی از چنگال نظام سرمایه‌داری

- نقطه عطف در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام

- اصل قرار دادن دل‌بستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان به وسیله مجموعه‌ای از باورها و نمادها

(۱) مارکسیسم - انقلاب اسلامی ایران - ناسیونالیسم (۲) ملی‌گرایی - انقلاب اسلامی ایران - مارکسیسم

(۳) ملی‌گرایی - هویت الهی - مارکسیسم (۴) مارکسیسم - هویت الهی - ناسیونالیسم

روان‌شناسی

۱۰۱- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- شروع رشد در دوره کودکی، از زمان تشکیل نطفه است.

- روان‌شناسی رشد، فقط خصوصیات دوره کودکی را بررسی می‌کند.

- رشد جسمانی - حرکتی از زمان تولد تا نوجوانی، با سرعت و تغییرات زیادی همراه است.

- بستن دکمه لباس، توانایی‌ای است که دیرتر از توانایی‌هایی مانند دویدن در کودکان شکل می‌گیرد.

(۱) ص - غ - غ (۲) غ - ص - غ - ص (۳) غ - غ - ص - ص (۴) ص - غ - ص - غ

۱۰۲- به ترتیب پاسخ هر یک از سؤالات زیر کدام است؟

- استدلال و قضاوت به کدام حوزه رشدی مربوط است؟

- حدود سنی ایستادن مستقل چقدر است؟

- این که حسین والدینش را مجبور کند برایش ماشین بخرند، به کدام جنبه رشد اشاره دارد؟

- در ۸ - ۷ ماهگی رخ می‌دهد.

(۱) هیجانی - ۱۲ تا ۱۵ ماهگی - شناختی - ترس از غریبه‌ها (۲) شناختی - ۱۱ تا ۱۴ ماهگی - هیجانی - ترس از غریبه‌ها

(۳) شناختی - ۱۲ تا ۱۵ ماهگی - اجتماعی - لبخند اجتماعی (۴) هیجانی - ۱۱ تا ۱۴ ماهگی - شناختی - لبخند اجتماعی

- ۱۰۳- اگر سارا در مهد کودک در کنار دوستان خود در گوشه‌ای از اتاق برای خودش نقاشی بکشد و سعید به دوستانش بگوید که فقط پسرها حق دارند در بازی ما وارد شوند، کدام عبارت درست است؟
 (۱) سعید ۴ ساله و سارا ۱۰ ساله است.
 (۲) بازی سعید از نوع موازی و بازی سارا از نوع گروهی است.
 (۳) سارا در کودکی اول و سعید در کودکی دوم قرار دارد.
 (۴) بازی سارا به حوزه رشد اجتماعی و بازی سعید به حوزه رشد درک اخلاقی مربوط می‌شود.
- ۱۰۴- کدام عبارت زیر در مورد رشد درک اخلاقی در کودکی درست نیست؟
 (۱) کودکان در ابتدای رشد، هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند.
 (۲) فرآیند رشد درک اخلاقی، فرآیندی ناگهانی و پیچیده است.
 (۳) نیت کار اخلاقی برای کودک ۶ ساله اهمیت زیادی ندارد.
 (۴) منظور از رشد درک اخلاقی، همان عمل اخلاقی است.
- ۱۰۵- کدام عبارت زیر در مورد رشد در دوره نوجوانی صحیح است؟
 (۱) اندازه قلب (سه برابر قبل) - ظرفیت شش‌ها (دو برابر قبل) - دورگه شدن صدا (ویژگی جنسی اولیه) - رشد دستگاه تولید مثل (ویژگی ثانویه)
 (۲) افزایش قد و وزن (یک سال پس از رشد ماهیچه‌ها) - حجم کلی خون (کاهش) - بروز جوش صورت (ویژگی جنسی اولیه) - تخمک‌گذاری در دخترها (ویژگی ثانویه)
 (۳) تناسب بدن (به تدریج تغییر می‌کند) - اندازه بدن (کاهش می‌یابد) - رشد موی صورت (ویژگی ثانویه) - اسپرم‌سازی در پسران (ویژگی جنسی اولیه)
 (۴) احساس توانمندی (افزایش دارد) - ویژگی رشد (ناگهانی بودن) - وزن و قد (افزایش) - رشد موهای زائد بدن (ویژگی ثانویه)
- ۱۰۶- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر به کدام ویژگی رشد شناختی نوجوان مربوط می‌شود؟
 - باعث می‌شود تا نوجوان با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر، بهتر سازگار شود.
 - باعث می‌شود تا در یک لحظه، اطلاعات بیشتری در حافظه نوجوان نگهداری شود.
 - باعث می‌شود تا نوجوان کیفیت یادوام را به کیف با ظاهر قشنگ و آراسته ترجیح دهد.
 - باعث می‌شود تا نوجوان در جواب مادرش که می‌گوید «از مغازه برونج با مارک خاصی تهیه کن»، بگوید «اگر نداشت چه کنم؟»
 (۱) توجه‌گزینی‌تر - افزایش سرعت تفکر - پردازش مفهومی - فرضیه‌سازی
 (۲) فراحافظه - تفکر لحظه به لحظه - پردازش مفهومی - توجه‌گزینی‌تر
 (۳) توجه‌گزینی‌تر - تفکر لحظه به لحظه - پردازش ادراکی - فرضیه‌سازی
 (۴) فراحافظه - افزایش سرعت تفکر - پردازش ادراکی - توجه‌گزینی‌تر
- ۱۰۷- کدام گزینه زیر صحیح است؟
 (۱) سحر از چهره خود ناراضی است ← ویژگی جنسی هویت
 (۲) هما دوست دارد در آینده مشاور شود ← ویژگی روانی هویت
 (۳) فرشته، دختر بودن خود را می‌پذیرد ← ویژگی جسمی هویت
 (۴) احمد مثل یک پدر از برادر کوچک‌ترش مراقبت می‌کند ← ویژگی روانی هویت
- ۱۰۸- اگر آقای مرادی مشاور مدرسه رامتین، به پدر او بگوید بهتر است در تنهایی و خلوت عیب‌ها و ضعف‌های رامتین را به او بگویید، مشاور توصیه مربوط به کدام پیامد تغییر شناختی این نوجوان را بیان کرده است؟
 (۱) احساس منحصر به فرد بودن اغراق‌آمیز
 (۲) آرمان‌گرایی و عیب‌جویی
 (۳) حساسیت نسبت به انتقاد دیگران
 (۴) مشکل در تصمیم‌گیری روزمره
- ۱۰۹- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر به کدام حوزه رشدی مربوط می‌شود؟
 - ستاره می‌تواند به راحتی سوزن نخ کند.
 - ابراهیم برای موفقیت در کنکور، برنامه‌ریزی می‌کند.
 - سمانه در بیشتر اوقات، آرامش خود را حفظ می‌کند.
 - میترا به هموعان خود خدمت و کمک می‌کند.
 (۱) هیجانی - جسمانی - شناختی - اجتماعی
 (۲) جسمانی - شناختی - جسمانی - درک اخلاقی
 (۳) هیجانی - شناختی - جسمانی - درک اخلاقی
 (۴) جسمانی - جسمانی - شناختی - اجتماعی
- ۹- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر به کدام خود اشاره دارد؟
 - احسان دانش آموز کلاس دوم است.
 - محسن می‌خواهد یک مهندس موفق شود.
 - امیر شاگرد اول کلاس است.
 - فرزانه از وضعیت مالی مطلوبی برخوردار است.
 - الهام می‌خواهد که در آینده شغل مستقل خود را داشته باشد.
 (۱) خود آرمانی - خود آرمانی - خود آرمانی - خود واقعی
 (۲) خود واقعی - خود واقعی - خود واقعی - خود آرمانی
 (۳) خود آرمانی - خود واقعی - خود آرمانی - خود واقعی
 (۴) خود واقعی - خود آرمانی - خود واقعی - خود آرمانی

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۸/۱۸

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	وضعیت پاسخگویی	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	اجباری	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۰	زوج کتاب	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
	تاریخ ۱	۱۰		۱۴۱	۱۵۰	
	تاریخ ۲	۱۰		۱۵۱	۱۶۰	
۳	جغرافیا	۱۰	زوج کتاب	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
	جغرافیای ایران	۱۰		۱۷۱	۱۸۰	
	جغرافیا ۲	۱۰		۱۸۱	۱۹۰	
۴	فلسفه و منطق	۱۰	اجباری	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
	فلسفه ۲	۱۰		۲۰۱	۲۱۰	
	منطق	۱۰		۲۱۱	۲۲۰	
۵	اقتصاد	۱۰	اجباری	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

زبان عربی (اختصاصی)

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ أَوْ الْمَفْهُومِ (۱۱۹ - ۱۱۱):
 ۱۱۱- (... إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ):

۱) «بلا شک خداوند بر مردم فضل دارد، اما بسیاری از مردم شکرگزار نیستند»

۲) «الله حتماً دارای بخششی بر مردمان است، ولیکن اکثر مردم سپاسگزاری نمی‌کنند»

۳) «خدا قطعاً به مردم لطف می‌کند، اما بیشتر مردم شکرگزاری نمی‌کنند»

۴) «بی‌تردید خداوند دارای بخشش بر مردم است، ولی بیشتر مردم سپاسگزاری نمی‌کنند»

۱۱۲- «حَرَارَةُ الشَّمْسِ تَحْرَقُ الْأَبْدَانَ وَ نَشْعُرُ بِالْحَرِّ الشَّدِيدِ، لَيْتَ فَصْلَ الْخَرِيفِ يَجِيءُ أَسْرَعًا»:

۱) حرارت خورشید به بدن‌ها آسیب می‌زند و شدیداً احساس گرما می‌کنیم، کاش فصل پاییز زودتر می‌آمد

۲) گرمای خورشید بدن‌ها را می‌سوزاند و احساس گرمای شدید می‌کنیم، ای کاش فصل پاییز سریع‌تر بیاید

۳) گرمای آفتاب بدن‌ها را می‌سوزاند و گرمای شدیدی را احساس می‌کنیم، امید است که فصل پاییز بیاید

۴) حرارت آفتاب بدن‌ها را سوزانده و شدیداً گرما را حس می‌کنیم، امید که فصل پاییز زودتر برسد

۱۱۳- «الغواصون الذين ذهبوا إلى أعماق المحيط ليلاً شاهدوا مئات المصابيح الملونة التي ينبعث ضوؤها من الأسماك المضيئة»:

۱) غواصانی که شبانه به اعماق اقیانوس رفتند، صدها چراغ رنگی را دیدند که نورشان از ماهی‌های نورانی فرستاده می‌شد

۲) غواصان که شب‌هنگام به اعماق اقیانوس می‌رفتند، صدها چراغ رنگارنگ را مشاهده کردند که نورشان را ماهی‌های نورانی می‌فرستادند

۳) غواصان کسانی‌اند که در شب به اعماق اقیانوس رفتند، صدها چراغ رنگی را دیدند که نور خود را از ماهی‌های درخشان دریافت می‌کردند

۴) غواصان‌اند کسانی که شبانه به اعماق اقیانوس رفته، صدها چراغ رنگی را مشاهده کردند که نورشان از ماهی‌های درخشان فرستاده می‌شود

۱۱۴- «إزدحام المدن و تلوث الهواء يؤدیان إلى أن يقضي المواطنين عطلاتهم في المناطق الريفية»:

۱) شلوغی شهرها و آلودگی هوا منجر می‌شوند که هموطنان مناطق روستایی را برای گذراندن تعطیلاتشان ترجیح بدهند

۲) شلوغ بودن شهرها و آلودگی‌ها باعث می‌شوند که هم‌میهنان، مناطق کوهستانی را برای گذراندن تعطیلات خود انتخاب کنند

۳) شلوغی شهرها و آلودگی‌ها منجر به این می‌شوند که هموطنان در مناطق روستایی تعطیلاتشان را استراحت کنند

۴) شلوغ بودن شهرها و آلودگی هوا منجر به این می‌شوند که هم‌شه‌ریان تعطیلاتشان را در مناطق روستایی سپری کنند

۱۱۵- «هل يستوي الذي يجاهد نفسه الأمانة و الذي يتبع شهواته و لا يعتقد بيوم البعث»:

۱) آیا آن‌که با نفس اماره‌اش جهاد می‌کند و کسی که از شهواتش پیروی کرده و به روز رستاخیز اعتقاد ندارد، برابرند

۲) آیا کسی که با نفس اماره مجاهده می‌نماید و کسی که تابع شهواتش است و اعتقادی به روز قیامت ندارد، با هم برابرند

۳) آیا کسی که با نفس اماره‌اش جهاد می‌کند با کسی که از شهواتش پیروی می‌کند و هیچ اعتقادی به رستاخیز ندارد، برابرند

۴) آیا آن‌که با نفس اماره‌اش در حال جهاد است با آن‌که از شهواتش تبعیت می‌کند و هیچ اعتقادی به روز رستاخیز ندارد، با هم برابرند

۱۱۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

۱) لا تطعم المساكين ممّا لا ناكل! از آن‌چه نمی‌خوریم، به بیچارگان خوراک نمی‌دهیم!

۲) لا يحزنك قول من ينتظر فشكل! گفتار کسی که منتظر شکست توست، نباید تو را ناراحت می‌کند!

۳) التُّحَّاسُ عِنصرٌ فَلِزَيِّ مَوْصَلِ الْكَهْرِبَاءِ! مس، عنصری فلزی است که رسانای برق می‌باشد!

۴) القصبُ خيطٌ أبيضٌ في الجسمِ يَجري فيهِ الحسُّ! رگ، عضوی سفید در بدن است که حس در آن جاری می‌شود!

۱۱۷- عَيْنُ الْخَطَأِ:

۱) «كَأَنَّهُنَّ الْبِاقُوتُ وَ الْمَرْجَانُ»: ایشان مانند یاقوت و مرجان‌اند!

۲) قُبَّةُ سُلْطَانِيَّةٍ فِي زَنْجَانٍ مِنَ الْمَعَالِمِ التَّارِيخِيَّةِ لِإِيرَانَ! گنبد سلطانیه در زنجان از آثار تاریخی ایران است!

۳) لا نقدر على إحصاء كلِّ مناطق الجذب السياحي في بلادنا! قادر به شمارش تمام مناطق دارای جاذبه گردشگری در کشورمان نیستیم!

۴) الأحقق من يفرق في مدح الآخرين و ذمهم! نادان کسی است که دست از ستایش دیگران و نکوهش آنان برنمی‌دارد!

۱۱۸- «اردک: پرنده‌ای است که در خشکی و آب زندگی می‌کند»: عَيْنُ الصَّحِيحِ:

۱) البومة طائرٌ يعيش في البرِّ و الماء

۲) البومة طائرٌ يعيش في البرِّ و الماء

۳) البومة طائرٌ يعيش في البرِّ و الماء

۴) البومة طائرٌ يعيش في البرِّ و الماء

۱۱۹- «بل تراهم خلّقوا من طينة، هل سوى لحم و عظم و عصب» عَيْنُ الْأَقْرَبِ مِنَ الْمَفْهُومِ:

۱) «خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا»

۲) «رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا»

۳) لِلرَّجَالِ عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءُ!

۴) النَّاسُ مَوْتِي وَ أَهْلُ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ!

■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية بما يناسب النص (١٢٤ - ١٢٠):

لقد أصبحت المطالعة حاجة من حاجات الإنسان الهامة لا يمكن الاستغناء عنها فهي بالنسبة إليه كالطعام بالنسبة للجانح وكما يتطلب جسم الإنسان الغذاء فإن عقله يحتاج بشكل دائم إلى قراءة الكتب المفيدة من أجل نموه وارتقائه. فلا عجب أن ينتبه الجاحظ قبل قرون أهمية الكتاب فدعانا إلى طلبه والاطلاع عليه لأن أصحاب العقول مدينون إلى الكتاب بكل ما يملكون من معرفة و علم و أدب و ثقافة. و الإنسان في هذه الحياة يعيش تجربة خاصة تنحصر بينه و بين الآخرين إلا إذا انتقلت العواطف و التجارب إلى اللغة، عندئذ من الممكن معرفة الفروق العاطفية و العقلية و العملية التي تفصل بين إنسان و إنسان و مجتمع و مجتمع آخر!

١٢٠- عيّن ما أقل ارتباطاً بمفهوم النص:

- (١) الكتب بساتين العلماء!
(٢) ما قسم الله شيئاً أفضل من العقل لعباده!
(٣) التجربة فوق العلم!
(٤) توجد في الكتب روح كل الأزمنة الماضية!

١٢١- حسب النص يمكن أن نقول:

- (١) بمطالعة الكتب يعيش الإنسان حياة غيره!
(٢) التجارب تغنينا عن قراءة الكتب!
(٣) الكتاب للإنسان أهم من الطعام لجسمه!
(٤) قراءة الكتب لا تؤثر على ثقافة قوم!

١٢٢- عيّن الخطأ:

- (١) قارئ الكتب يرى الحياة بالآلاف العيون!
(٢) كان الناس في قديم الزمان يحتاجون بالكتب أقل!
(٣) ينمو عقل الإنسان حين قراءة الكتب المفيدة!
(٤) العقلاء يسعون لطلب المعرفة و العلم وراء قراءة الكتب!

■ عيّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (١٢٣ و ١٢٤):

١٢٣- «أصبحت - المطالعة - يمكن - الطعام»:

- (١) يمكن: فعل مضارع - من باب إفعال - معلوم - لازم / فاعله «الاستغناء»
(٢) المطالعة: مفرد مؤنث - معرفة - مصدر (من المجرد الثلاثي) - معرب / اسم الفعل الناقص و مرفوع
(٣) الطعام: مفرد مذكّر (جمعه: الأطعمة) - معرب - معرفة / كالطعام: جارّ و مجرور
(٤) أصبحت: فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي (من باب إفعال) - للغائب / خبره: حاجة

١٢٤- «المفيدة - هذه - يعيش - آخر»:

- (١) هذه: اسم الإشارة للبعيد - للمفرد المؤنث - مبني / مجرور بحرف الجر
(٢) يعيش: مضارع - للمفرد الغائب - مجرد ثلاثي / خبر للمبتدأ
(٣) المفيدة: اسم - مؤنث - معرب / صفة و مجرور
(٤) آخر: اسم - اسم تفضيل - مذكّر - نكرة / صفة

■ عيّن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (١٣٠ - ١٢٥):

١٢٥- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) يسكن في الأماكن المثروقة ينأم في الليل!
(٢) بالتأكيد، إنّه أحد قُصور الساسانيين قبل الإسلام!
(٣) للغراب صوتٌ يحدّرُ به بقيةَ الحيوانات!
(٤) مهديّ فائزٌ في مسابقةِ كرة المُنصّدة!

١٢٦- عيّن الصحيح عن تعيين الخبر: «هو الذي يقبل التوبة عن عباده»

- (١) يقبل (٢) التوبة
(٣) عن عباده (٤) الذي

١٢٧- عيّن «مَن» مفعولاً:

- (١) إرحمني من في الأرض يرحمك الله!
(٢) سيّد القوم من يكون خادمهم في السفرا!
(٣) يفوز من له برنامج محدّد في الحياة!
(٤) كلّ من يكذب يفشل في النهاية!

١٢٨- «إشترينا من سوق مشهد!» عيّن الصحيح للفراغين (حسب الإعراب):

- (١) الفساتين - الكبير (٢) الفساتين - الكبير (٣) الفساتين - الكبير (٤) الفساتين - الكبير

١٢٩- عيّن الصحيح عن «لا» النافية للجنس:

- (١) أعلم أنّه لا المصيبة أعظم من الجهل!
(٢) لا ريباً في كتاب أنزل على الرسول (ص)!
(٣) لا خوف على عباد الله الصالحين!
(٤) لا عبادة أحسن من التفكير!

١٣٠- «لعلّ ترجع من سفرتها!» عيّن الصحيح للفراغ:

- (١) المسافرين (٢) المسافرة (٣) المسافر (٤) المسافرة

تاریخ

۱۳۱- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در پی حکومت صفویه رسماً منحل شد و»

- ۱) تسلط افغان‌ها بر اصفهان - دورانی از رقابت و جنگ برای به دست گرفتن قدرت در ایران آغاز شد.
- ۲) پذیرش شروط نادر در شورای دشت مغان - دوره‌ای از ضعف و رکود در بخش کشاورزی و تجارت به وجود آمد.
- ۳) حضور سران ایل‌ها و طوایف در شورای دشت مغان - سپس نادر مهاباد نبرد با روسیه و عثمانی شد.
- ۴) خلع تهماسب دوم صفوی از سلطنت توسط نادر - نادر سلطنت را در خاندان خود موروثی کرد.

۱۳۲- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«حکومت افشاریه توسط»

- ۱) پس از تسلط افغان‌ها بر اصفهان - نادر افشار تأسیس شد.
- ۲) پس از مرگ نادر - فرزند او، شاه‌رخ در مشهد ادامه یافت.
- ۳) پیش از تأسیس زندیه - کریم‌خان زند از میان رفت.
- ۴) پس از سقوط زندیه - آقامحمدخان قاجار برچیده شد.

۱۳۳- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«از جمله تحولات جهان در سده هجدهم میلادی می‌توان به اشاره کرد که»

- الف) انقلاب باشکوه در انگلستان - در پی آن پارلمان، منشأ قدرت در این کشور شناخته شد.
- ب) ضعف و انحطاط گورکانیان - در پی آن سرزمین هند رسماً بخشی از قلمرو انگلستان شد.
- ج) جنگ‌های ایالت‌نشینان آمریکا با انگلستان - منجر به شکست انگلستان و استقلال آمریکا شد.
- د) انقلاب صنعتی - گسترش استعمار و نارضایتی‌های اقتصادی و اجتماعی از پیامدهای داخلی آن بود.
- ه) تأسیس حکومت افشاریه - به لحاظ اقتصادی، کشور را با رکود مواجه کرد.

۲ (۴)

۳ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

۱۳۴- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در قرن ۱۷م در انگلستان، مورد جنگ و درگیری میان مجلس (پارلمان) با نظام حاکم صورت گرفت که»

- ۱) سه - اولین جنگ، برای مدتی، نظام حکومتی این کشور را تغییر داد.
- ۲) دو - اولین جنگ، به پیروزی مجلس (پارلمان) انجامید.
- ۳) سه - آخرین جنگ، میان کرامول و چارلز یکم (پادشاه انگلستان) رخ داد.
- ۴) دو - پیروزی مجلس در آخرین جنگ به «انقلاب باشکوه» مشهور شد.

۱۳۵- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«رقابت میان کشورهای استعمارگر اروپایی برای سلطه بر»

- الف) امپراتوری عثمانی، موجب ضعف و زوال عثمانی شد.
- ب) هندوستان، منجر به وقوع جنگ‌هایی میان کشورهای اروپایی شد که با پیروزی انگلستان به پایان رسید.
- ج) امپراتوری عثمانی، مانع از آن شد که عثمانی به طور کامل تحت سلطه یکی از آنان دربیاید.
- د) هندوستان، از عوامل اصلی ضعف و انحطاط گورکانیان بود.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۳۶- مهم‌ترین ویژگی دوران صدارت حاجی میرزا آقاسی چه بود؟

- ۱) کاسته شدن از میزان دخالت‌های ناروای شاه و درباریان در امور کشور
- ۲) نشر اندیشه‌های سیاسی جدید و ترویج افکار مشروطه‌طلبی و جمهوری خواهی در ایران
- ۳) افزایش نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران
- ۴) ایجاد تغییرات گسترده در ساختار حکومت قاجار تحت تأثیر مواجهه با غرب

۱۳۷- کدام یک از صدراعظم‌های عصر ناصری، نقش مؤثری در ترغیب شاه در اخذ تمدن اروپایی داشت و چرا اقدامات او به نتیجه نرسید؟

- ۱) میرزا حسین خان سپهسالار - توطئه و دسیسه مخالفان داخلی و خارجی
- ۲) امیرکبیر - توطئه و دسیسه مخالفان داخلی و خارجی
- ۳) میرزا حسین خان سپهسالار - مخالفت‌های داخلی و تردیدهای شاه
- ۴) امیرکبیر - مخالفت‌های داخلی و تردیدهای شاه

۱۳۸- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«تا پیش از انقلاب مشروطه، اگرچه که شاهان قاجار اما در عمل نمی‌توانستند قدرت استبدادی خود را به کار ببندند؛ زیرا»

- ۱) هر سه قوه قانون‌گذاری، اجرایی و قضاوت را در انحصار خود داشتند - نفوذ سیاسی و مذهبی مراجع شیعه، قدرت آن‌ها را محدود می‌کرد.
- ۲) در رأس قدرت قرار داشتند - دخالت قدرت‌های استعمارگر، دامنه قدرت و اختیار آن‌ها را محدود می‌کرد.
- ۳) دارای نفوذ اجتماعی و دینی بودند - فاقد ابزارهای لازم مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای برای اعمال قدرت مطلقه بودند.
- ۴) از قدرت سیاسی و نظامی ایلات بهره می‌بردند - در زمینه عزل و نصب مقام‌های حکومتی و اعلام جنگ و صلح با محدودیت مواجه بودند.

۱۳۹- کدام گزینه به ترتیب دربارهٔ محاکم عرف و محاکم شرع در عصر قاجار صحیح است؟

- (۱) به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی رسیدگی می‌کردند - هزینه‌های رسیدگی بر عهدهٔ طرفین دعوا بود.
 (۲) این محاکم، را قضا و مأموران حکومتی اداره می‌کردند - به دعوای ملکی، سرقت و نزاع رسیدگی می‌کردند.
 (۳) در این محاکم، روحانیون قضاوت می‌کردند - به جرایمی چون عدم پرداخت مالیات، در این محاکم رسیدگی می‌شد.
 (۴) دعوای مدنی را حل و فصل می‌کردند - قضا این محاکم از مقام‌های حکومتی حقوق می‌گرفتند.
- ۱۴۰- با توجه به «تاریخچهٔ ارتش و تشکیلات نظامی در دورهٔ قاجار» چه تعداد از عبارتهای زیر صحیح است؟
 الف) آقامحمدخان قاجار با استفاده از ارتش ایلیاتی، قدرت را به دست گرفت.
 ب) ارتش ایلیاتی قاجار که به ندرت از توپخانه استفاده می‌کرد، در جنگ با ارتش روسیه، ناکارآمدی خود را نشان داد.
 ج) اولین تلاش‌ها برای تجدید سازمان و تجهیز ارتش ایران به سلاح‌های مدرن، در زمان فتحعلی شاه قاجار صورت گرفت.
 د) امیرکبیر، صدراعظم باکفایت عهد ناصری، با جدیت تمام برای تشکیل ارتش حرفه‌ای و دائم اقداماتی انجام داد.
 ه) نخستین ارتش منسجم و منظم در زمان ناصرالدین شاه تأسیس شد.
 و) از زمان ناصرالدین شاه تا اواخر حکومت قاجار، تشکیلات منسجم نظامی قاجار، تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد.

۳ (۴)

۴ (۳)

۵ (۲)

۶ (۱)

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰ و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۵۱ تا ۱۶۰ فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

تاریخ (۱) (سوالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

۱۴۱- با توجه به پیشینهٔ پژوهش در تاریخ ایران باستان، چه تعداد از عبارتهای زیر صحیح است؟

- الف) ایرانیان تا دو قرن پیش و تا قبل از رمزگشایی خط میخی و آغاز کاوش‌های باستان‌شناسی، آگاهی و درک محدودی از تاریخ و تمدن باستانی خود داشتند.
 ب) تا آن زمان، مورخان ایرانی بر پایهٔ ترجمهٔ خدای‌نامه‌های متعلق به دورهٔ ساسانی و نیز داستان‌های شاهنامهٔ فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند.
 ج) این مورخان، تاریخ عصر باستان را به سه دوره تقسیم می‌کردند.
 د) عموم مورخان تا دوپست سال پیش، در میان سلسله‌های حکومتی ایران باستان، تنها از تاریخ ساسانیان اطلاع و شناخت نسبتاً در خور توجهی داشتند و شاهان اشکانی را نیز تا حدودی می‌شناختند.
 ه) همزمان با دورهٔ صفویه، نویسندگان و محققان اروپایی به واسطهٔ نوشته‌های هرودت و سایر مورخان یونانی و رومی عهد باستان، اخبار و آگاهی قابل توجهی دربارهٔ سلسله‌ها و شاهان ایرانی عهد باستان در اختیار داشتند.

۲ (۴)

۳ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

۱۴۲- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در پی علاقهٔ اروپاییان به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران بیشتر شد و»

- الف) مطالعهٔ نوشته‌های هرودت و تاریخ‌نویسان رومی - جهانگردان اقدام به تهیهٔ گزارش و تصویر از آثار باستانی به خصوص در فارس کردند.
 ب) مسافرت جهانگردان خارجی به ایران - کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان خارج شد.
 ج) گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا در عصر قاجار - افراد زیادی به عنوان سفیر، جهانگرد و بازرگان به کشور ما آمدند.
 د) خوانده شدن خط میخی در زمان محمد شاه - دولت فرانسه اجازهٔ حفاری و سپس امتیاز انحصاری کاوش‌های باستانی را در سراسر ایران به دست آورد.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۴۳- منبع مطالعاتی در هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب از چه نوعی بوده است؟

- الف) قدمت حضور انسان در سرزمین ایران به حدود یک میلیون سال می‌رسد.
 ب) شاهان آشوری در قرن ۹ ق.م با مادی‌ها برخورد داشته‌اند.
 ج) جنگ ماراتن در زمان داریوش اول هخامنشی میان سپاه ایران و آتن صورت گرفت.
 (۱) اصلی و غیرنوشتاری - دست اول و غیرایرانی - اصلی و مکتوب
 (۲) دست دوم و مکتوب - اصلی و ایرانی - اصلی و غیرنوشتاری
 (۳) اصلی و غیرنوشتاری - دست اول و غیرمکتوب - دست دوم و غیرایرانی
 (۴) دست دوم و غیرایرانی - دست اول و غیرنوشتاری - دست دوم و مکتوب

۱۴۴- با توجه به تاریخ ایران پیش از تاریخ، درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- الف) اولین سکونتگاه‌ها و روستاها نخست در غرب و سپس در دیگر مناطق ایران پدید آمد.
 ب) مردم ایران پیش از اختراع چرخ سفالگری نیز در ساخت ظروف و ابزار سفالی، پیشرفت قابل توجهی داشتند.
 ج) براساس یافته‌های باستان‌شناسی می‌توان گفت پیش از پیدایش نخستین شهرها در فلات ایران، مردم ایران در زمینهٔ صنایع و هنرهای گوناگونی مانند ساخت اشیای مسی به موفقیت‌های چشمگیری دست یافته بودند.

۴ - غ - غ - غ

۳ - ص - ص - ص

۲ - ص - ص - غ

۱ - ص - غ - غ

۱۴۵- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کنند؟

«حکومت ایلام ماد»

- (الف) برخلاف - مربوط به دوره قبل از ورود آریایی‌ها به فلات ایران است.
 (ب) هم‌چون - در واکنش به حملات همسایگان بین‌النهرینی تشکیل شد.
 (ج) هم‌چون - با بابلی‌ها رابطه سیاسی داشت.
 (د) برخلاف - توسط آشوری‌ها از میان رفت.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۴۶- کدام گزینه درباره اعتقادات دینی ایلامی‌ها نادرست است؟

- (۱) به عقیده مردم ایلام قدیم، خدایان دارای نیروی ماوراءطبیعی بودند که آنان را بر هر کاری توانا می‌کرد.
 (۲) اینشوشیناک، خدای بزرگ سرزمین ایلام بود و معبد چغازنبیل ستایشگاه آن محسوب می‌شد.
 (۳) الهه‌های مادر نیز بسیار مقدس بودند و ایلامی‌ها، آن‌ها را به عنوان مادر خدایان می‌پرستیدند.
 (۴) در ایلام، کاهنان آداب و تشریفات دینی را زیر نظر کاهن بزرگ به جا می‌آوردند.

۱۴۷- نخستین بار از زمان چه کسی، بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر ضمیمه حکومت ایران شد و کدام عبارت درباره این شخص نادرست است؟

- (۱) هووخشتر - سومین پادشاه مادی بود.
 (۲) هووخشتر - دوران طولانی سلطنت خود را صرف خوش‌گذرانی و گردآوری ثروت کرد.
 (۳) کورش - با جلب حمایت بزرگان مادی، آستیاگ را از میان برداشت.
 (۴) کورش - پس از مرگ مشکوک او، داریوش یکم از شاخه دیگر خاندان هخامنشی بر تخت شاهی نشست.

۱۴۸- وجه تمایز «لوح‌های گلی کشف‌شده از تخت جمشید» و «منشور کورش» به عنوان منابع مطالعاتی درباره تاریخ هخامنشیان چیست؟

- (۱) میزان اعتبار آن‌ها (۲) زبان و محتوای آن‌ها (۳) میزان اهمیت آن‌ها (۴) داخلی یا خارجی بودن آن‌ها

۱۴۹- با توجه به تاریخ هخامنشیان، کدام عبارت‌ها مربوط به تحولات سال‌های ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م است؟

- (الف) خروج مصر از سیطره هخامنشیان
 (ب) شورش کورش کوچک در آسیای صغیر
 (ج) قتل تعداد زیادی از افراد خاندان سلطنتی
 (د) تسخیر پایتخت‌های هخامنشی توسط اسکندر مقدونی

۴ - ب - د

۳ - الف - ب

۲ - ج - د

۱ - الف - ج

۱۵۰- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «کتیبه بیستون» صحیح است؟

- (الف) به شرح وقایع دوران آغازین فرمانروایی داریوش بزرگ اختصاص دارد.
 (ب) نشان از توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی دارد.
 (ج) از مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی دوره هخامنشیان است.

(د) برای بررسی چگونگی سرکوب شورش گوماته مخ و دیگر شورشیان و مدعیان قدرت پس از مرگ دومین فرمانروای هخامنشی می‌توان به آن استناد کرد.

(ه) یک افسر انگلیسی به نام سر هنری راولینسون موفق به ترجمه آن شد.

۴ (۴)

۲ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

زوج درس ۲

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰)

۱۵۱- در سیر تاریخ عباسیان، ترتیب وقوع حوادث زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) دوران فرمانروایی برمکیان
 (ب) تغییر رنگ لباس و پرچم عباسیان از سیاه به سبز
 (ج) قتل ابن‌مقفع متفکر ایرانی

(۲) «الف» پس از «ج» و پیش از «ب»

(۱) «الف» پیش از «ج» و پس از «ب»

(۴) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج»

(۳) «ب» پس از «الف» و پیش از «ج»

۱۵۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره تاریخ خلافت عباسیان در فاصله سال‌های ۱۳۲ تا ۲۳۲ قمری صحیح است؟

- (الف) تشکیلات اداری منظم و منسجمی با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانیان شکل گرفت.
 (ب) برای مدتی مرکز خلافت از غرب به شرق قلمرو عباسیان منتقل شد.
 (ج) فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان به نحو چشمگیری افزایش یافت.
 (د) نخستین حکومت نیمه‌مستقل ایرانی تأسیس شد.

(ه) به موازات بیت‌الحکمه، مرکز علمی بزرگ دیگری در قاهره شکل گرفت.

۴ (۴)

۳ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

۱۵۲- در دوره عباسی، کدام گروه از عوامل ذکر شده، موجب گسترش علوم عقلی به خصوص علم کلام در میان مسلمانان شد؟
الف) خروج مسلمانان از شبه جزیره عربستان و فتح سرزمین‌های دیگر و آشنایی مسلمانان با علوم و دستاوردهای تمدنی مردمان سرزمین‌های فتح شده

ب) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان و لزوم دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیراسلامی
ج) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزرا و دیگر مقامات حکومتی از عالمان و فعالیت‌های آنان
د) شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی و بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان

الف - ب (۱) ب - ج (۲) ج - د (۳) د - ج (۴)

۱۵۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر دربارهٔ مواضع دولت عباسیان و فاطمیان مصر، علیه یک‌دیگر صحیح است؟
الف) فاطمیان، خلافت را حق خود می‌دانستند و با تسلط بر شام و یمن، حکومت عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده بودند.
ب) عباسیان می‌کوشیدند تا با استفاده از توان نظامی غزنویان، با خلافت فاطمیان مقابله کنند.

ج) عباسی‌ها با فرستادن مبلغان اسماعیلی خود به عراق و حجاز، خشم و وحشت خلفای فاطمی را برانگیخته بودند.
د) عباسی‌ها به ترفندهای گوناگونی متوسل شدند که نشان دهند نسب خلفای فاطمی، جعلی است و آنان از نسل علی (ع) و فاطمه (س) نیستند.

الف (۱) ب (۲) ج (۳) د (۴)

۱۵۵- با توجه به رابطه «علت ← معلول» کدام گزینه نادرست است؟

۱) همکاری برخی دهقانان و قبایل عرب ساکن سواد با مسلمانان ← شکست رستم فرخزاد در نبرد قادسیه
۲) مهاجرت گسترده قبایل عرب به ایران در قرن اول هجری ← تحکیم سلطهٔ مسلمانان بر ایران
۳) تداوم سلطهٔ اعراب و برخی اقدامات خلفای عباسی از قبیل قتل ابومسلم ← برانگیخته شدن خشم و نارضایتی مردم و بروز قیام‌های مردمی بر ضد عباسیان

۴) بهبود موقعیت سیاسی و اجتماعی ایرانیان در عصر خلافت عباسی ← شتاب گرفتن گرایش به اسلام در ایران

۱۵۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر دربارهٔ «گروه اجتماعی‌ای که سلسله‌های طاهریان و سامانیان از میان آن‌ها به قدرت رسیده بودند» صحیح است؟
الف) در پیروزی مسلمانان در سال ۱۴ قمری تأثیرگذار بودند.

ب) در عصر خلفای نخستین، برای محاسبه و دریافت مالیات‌ها در سرزمین‌های فتح شده از آن‌ها استفاده می‌شد.

ج) در دورهٔ اموی، حکومت برخی از شهرها و ادارهٔ بخشی از مناطق قلمرو اسلامی به آن‌ها واگذار می‌شد.

د) نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دورهٔ باستان به دورهٔ اسلامی ایفا کردند.

الف (۱) ب (۲) ج (۳) د (۴)

۱۵۷- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ (به ترتیب)

الف) علویان طبرستان پیش از فاطمیان مصر، در مواجهه با عباسیان، مدعی خلافت شدند.

ب) مرداویج هم‌چون یعقوب لیث صفاری در لشکرکشی به بغداد ناموفق عمل کرد.

ج) امیراسماعیل سامانی برخلاف طاهر بن حسین با فرمان خلیفه به حکومت رسید.

د) غ - غ - ص (۱) ص - ص - غ (۲) غ - غ - ص (۳) ص - غ - غ (۴)

۱۵۸- چه تعداد از عبارت‌های زیر دربارهٔ وضعیت زبان فارسی در دورهٔ سامانی صحیح است؟

الف) زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت.

ب) در این دوره، چندین اثر علمی از جمله تاریخ طبری، ترجمه و تلخیص شد.

ج) نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی المغرب نگارش یافت.

د) در این دوره، رودکی، پدر شعر فارسی مورد حمایت دربار سامانی بود و حکیم ابوالقاسم فردوسی نیز سرودن شاهنامه را به پایان رساند.

الف (۱) ب (۲) ج (۳) د (۴)

۱۵۹- با توجه به اطلاعات کتاب درسی، کدام عبارت‌ها مربوط به دستاوردهای علمی و فکری ایرانیان در اواخر سدهٔ سوم هجری است؟

الف) کشف الکل و جوهر گوگرد (اسید سولفوریک)

ب) ابداع ابزارها و روش‌های اندازه‌گیری فاصلهٔ میان شهرها

ج) تألیف کتاب شفا به عنوان یکی از بزرگ‌ترین دائرةالمعارف‌های علمی

د) پایه‌گذاری فلسفهٔ مشایی از طریق تلفیق جهان‌بینی اسلام و فلسفهٔ اسلامی

الف - د (۱) ب - ج (۲) ج - الف (۳) د - ج (۴)

۱۶۰- مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی چه بود؟

۱) برقراری آرامش نسبی بر جامعه و کاهش آشوب‌ها

۲) رشد صنعت و تجارت و گسترش شهرنشینی

۳) زوال تدریجی سلطهٔ سیاسی و نظامی خلفای عباسی بر ایران

۴) رقابت و درگیری دائم میان سلسله‌های محلی

جغرافیا

۱۶۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «مگالاپلیس‌ها» صحیح است؟

(الف) گاهی در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل پدید می‌آیند.

(ب) ممکن است بیش از ده میلیون نفر جمعیت داشته باشند.

(ج) اشکال مختلفی دارند.

(د) برخی، آن‌ها را منطقه ابرشهری نامیده‌اند.

۲ (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۱ (۴)

۱۶۲- با توجه به تعریف مادرشهر و تغییرات جمعیتی شهرهای ایران قبل و بعد از انقلاب اسلامی، چه تعداد از عبارت‌ها درباره شهر «مشهد» صحیح است؟

(الف) دومین شهر پرجمعیت ایران است.

(ب) به عنوان مهم‌ترین شهر یک ناحیه سیاسی، بر سایر سکونتگاه‌های آن ناحیه برتری دارد.

(ج) پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به عنوان کلان‌شهر شناخته شد.

(د) در اطراف آن، انواع حومه‌ها شکل گرفته است.

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۶۳- با توجه به رابطه «علت ← معلول» چه تعداد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

(الف) تغییر الگوی مکانی شهرهای میلیونی ← رشد شهرهای میلیونی در آمریکای لاتین و آفریقا

(ب) افزایش جمعیت مادرشهرها ← پیدایش مگالاپلیس‌ها

(ج) تمرکز مؤسسات مالی و پولی در کلان‌شهرها ← حوزه نفوذ گسترده جهان‌شهرها در سطح جهان

(د) افزایش سرعت و روند شهرنشینی در ایران ← عدم موفقیت اصلاحات ارضی در ایران

۳ (۱) ۲ (۲) ۴ (۳) ۱ (۴)

۱۶۴- با توجه به عبارت‌های داده‌شده و علل و روند کاهش روستانشینی و افزایش شهرنشینی در کشورهای توسعه‌یافته اروپایی و کشورهای

آسیایی و آمریکای لاتین، کدام گزینه صحیح است؟

(الف) ادغام روستاها در بافت شهری

(ب) مهاجرت روستاییان به شهرها

(ج) مهاجرت تدریجی و همگام با تحولات صنعتی شدن

(د) مشکل مسکن و پدیده حاشیه‌نشینی

(ه) سرعت بالای رشد شهرنشینی

۱) کشورهای آسیایی و آمریکای لاتین: «الف»، «ب» و «د» / کشورهای توسعه‌یافته اروپایی: «ج» و «ه»

۲) کشورهای توسعه‌یافته اروپایی: «الف» و «ج» / کشورهای آسیایی و آمریکای لاتین: «ب»، «د» و «ه»

۳) کشورهای توسعه‌یافته اروپایی: «الف»، «د» و «ه» / کشورهای آسیایی و آمریکای لاتین: «ب» و «ج»

۴) کشورهای آسیایی و آمریکای لاتین: «الف»، «ج» و «د» / کشورهای توسعه‌یافته اروپایی: «ب» و «ه»

۱۶۵- در تعریف مفاهیم زیر، کدام عبارت‌ها نادرست است؟

(الف) شهر هوشمند ← شهری که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود بدون آن‌که

منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد.

(ب) وندالیسم شهری ← یکی از گونه‌های انحرافات فرهنگی در شهرها و به صورت خسارت وارد آوردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی است.

(ج) شهرگرایی ← روندی اقتصادی - اجتماعی که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین

روستانشینان رواج می‌یابد.

(د) مبلمان شهری ← مجموعه وسیعی از وسایل، نمادها و عناصری که مورد استفاده عموم ساکنان شهرها قرار می‌گیرد.

۱) ب - د ۲) الف - ج ۳) ج - د ۴) الف - ب

۱۶۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره مشکل مسکن و راهکارهای مواجهه با آن در شهرها صحیح است؟

(الف) در شهرهایی که با تمرکز زیاد جمعیت یا مهاجرت گسترده روبه‌رو هستند، مسکن کافی و مناسب وجود ندارد.

(ب) عدم رعایت عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها و بی‌توجهی حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی، از مواردی است که فقیران شهری

را با بحران خرید یا اجاره مسکن مناسب روبه‌رو ساخته است.

(ج) حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی به عنوان جلوه‌هایی از پدیده اسکان غیرقانونی در نتیجه مشکل مسکن در نقاط مختلف شهرها شکل می‌گیرد.

(د) در برخی کشورها، حکومت مرکزی یا حکمرانی محلی برای تأمین مسکن گروه‌های فقیر شهری و مهاجران، طرح‌های ساخت مسکن

ارزان‌قیمت را به اجرا درمی‌آورد.

۴ (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

۱۶۷- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت»

(الف) نصب دوربین‌های مداربسته در نقاط مختلف شهر و بازسازی محله‌های فرسوده می‌تواند مفید باشد.

(ب) باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود.

(ج) آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان اهمیت دارد.

(د) ساماندهی فضاهای شهری و استفاده از حسگرها برای روشنایی معابر، مفید است.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۶۸- کدام عامل محیطی، در بروز مشکل اشتغال در شهرها تأثیرگذار است و از جمله راهکارهایی که در برخی از شهرها برای مقابله با این عامل به کار گرفته می‌شود، چیست؟

(۱) رشد بخش غیررسمی یا غیرقانونی اشتغال - حمایت از کارآفرینان

(۲) عدم مهارت و تخصص جمعیت مهاجر روستایی به شهرها - ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد

(۳) کمبود و محدودیت فرصت‌های شغلی در شهرها - توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل

(۴) افزایش طبیعی جمعیت شهرها - سر و سامان دادن به مشاغل بخش غیررسمی

۱۶۹- در مطالعات و برنامه‌ریزی‌های شهری، کدام عبارت‌ها مرتبط با مفهوم «نابرابری فضایی» است؟

(الف) وقتی مهاجران فقیر به شهرها وارد می‌شوند، با توجه به گران بودن قیمت زمین و خانه در شهر، به طور غیرقانونی مسکن‌هایی در اطراف شهر می‌سازند.

(ب) در نواحی حاشیه‌نشین، میزان جرائم و انحرافات اجتماعی زیاد است.

(ج) در بیشتر شهرها، امکانات و خدمات شهری به طور متوازن توزیع نشده است.

(د) بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم، تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود.

۱ الف - ب

۲ ج - د

۳ الف - د

۴ ب - ج

۱۷۰- در مدیریت صحیح و کارآمد شهری، به ترتیب، «طراحی خط بساواپی - سامانه جمع‌آوری زباله - گردش آزاد اطلاعات - احداث موزه» با کدام نیازها و مسائل شهری مرتبط است؟

(۱) مبلمان شهری - محیط زیست شهری - هوشمندسازی شهر - مبلمان شهری

(۲) مبلمان شهری - تجهیزات و خدمات عمومی - هوشمندسازی شهر - تجهیزات و خدمات عمومی

(۳) زیباسازی شهری - محیط زیست شهری - امنیت شهری - تجهیزات و خدمات عمومی

(۴) زیباسازی شهری - تجهیزات و خدمات عمومی - امنیت شهری - مبلمان شهری

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (جغرافیای ایران، شماره ۱۷۱ تا ۱۸۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا ۲)، شماره ۱۸۱ تا ۱۹۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

جغرافیای ایران (سؤالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

۱۷۱- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در ایران، در عرض‌های جغرافیایی زاویه تابش خورشید و در نتیجه؛»

(۱) بالاتر - عمودتر - بارندگی کم‌تر است.

(۲) پایین‌تر - عمودتر - هوا گرم‌تر است.

(۳) بالاتر - مایل‌تر - رطوبت هوا بیشتر است.

(۴) پایین‌تر - مایل‌تر - فشار هوا کم‌تر است.

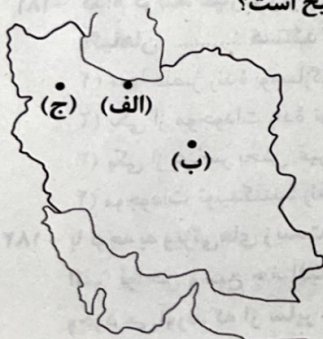
۱۷۲- با توجه به انواع آب و هوای کشور و ویژگی‌های اصلی آن‌ها، کدام مقایسه در مورد مناطق مشخص‌شده صحیح است؟

(۱) میانگین دمای سالیانه در منطقه «الف» برخلاف «ج» بالا است.

(۲) مناطق «الف» و «ب» از نظر پوشش گیاهی در نقطه مقابل یک‌دیگر قرار دارند.

(۳) در منطقه «ب» هم‌چون «ج» اختلاف شدید دما وجود دارد.

(۴) فشار هوا در منطقه «ج» برخلاف «الف» زیاد است.

۱۷۳- با توجه به انواع توده‌های هوایی که در طول سال وارد کشورمان می‌شوند، کدام گزینه به ترتیب، عبارت‌های زیر را به درستی کامل می‌کند؟

(الف) توده هوای در دوره سال، رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد.

(ب) این توده هوا، در دوره گرم از به ایران نفوذ کرده و موجب بارش در کشور می‌شود.

(۱) الف: مرطوب غربی - سرد ب: عربستان - نواحی داخلی

(۲) الف: گرم و خشک - گرم ب: اقیانوس اطلس - غرب

(۳) الف: سودانی - سرد ب: اقیانوس هند - جنوب شرق

(۴) الف: موسمی - گرم ب: سیبری - سواحل شمالی

۱۷۴- کارشناسان، اقلیم کشورمان را با توجه به کدام عناصر آب و هوایی، به چهار ناحیه مختلف تقسیم‌بندی کرده‌اند؟

- (۱) دما، رطوبت و زاویه تابش خورشید
(۲) میانگین سالانه دما، رطوبت و فشار هوا
(۳) میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا
(۴) میزان بارندگی، زاویه تابش خورشید و فشار هوا

۱۷۵- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) کویر، نوعی از بیابان است و به نمکزارهای پف‌کرده‌ای گفته می‌شود که کمبود بارندگی عامل اصلی شکل‌گیری آن است.
(ب) نیمه اول سال در مناطق شمالی و غربی، برخلاف استان‌های جنوب و جنوب غربی برای انجام فعالیت نیروهای نظامی مطلوب‌تر است.
(ج) در حالت وارونگی دما، هوای مجاور سطح زمین گرم‌تر و سبک‌تر از لایه‌های بالایی است و حرکت صعودی و جابه‌جایی هوا صورت نمی‌گیرد.
(۱) غ - غ - ص (۲) ص - غ - غ (۳) ص - ص - ص (۴) غ - غ - ص - غ

۱۷۶- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«با توجه به ویژگی‌های رودهای ایران می‌توان گفت آبدهی رودها در»

- (۱) نیمه غربی کشور، کم‌تر است. (۲) نواحی مرطوب، بیشتر است. (۳) اوایل فصل بهار، بیشتر است. (۴) اواخر فصل تابستان، کم‌تر است.
۱۷۷- در مطالعه و طبقه‌بندی کدام نوع کانون آبگیر؛ به میزان بارش و زمان آن توجهی نمی‌شود و مهم‌ترین ویژگی این نوع کانون‌ها کدام است؟

- (۱) دائمی - بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند.
(۲) فصلی - حداکثر در هشت‌ماه از سال بارش دارند.
(۳) دائمی - غالباً در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک دیده می‌شوند.
(۴) فصلی - ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کنند.

۱۷۸- با توجه به دریا‌های ایران و دلایل اهمیت آن‌ها، هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب به کدام دریا اشاره دارد؟

- (الف) امکان ساخت و توسعه بدون محدودیت بنادر در آن فراهم است.
(ب) زیستگاه انواع ماهیان خاویاری جهان است.
(ج) یکی از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید به شمار می‌رود.
(د) تنها رود قابل کشتیرانی ایران به آن سرریز می‌شود.

- (۱) مکران - خزر - خلیج فارس - عمان
(۲) عمان - خزر - خلیج فارس - خلیج فارس
(۳) خلیج فارس - عمان - خزر - خلیج فارس
(۴) خزر - خلیج فارس - عمان - مکران

۱۷۹- چه تعداد از گزاره‌های داده شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

- «دریاچه در فارس، دریاچه در ماه‌های گرم و یا سال‌های کم‌بارش به شکل باتلاق درمی‌آیند.»
(الف) جازموریان - هم‌چون - فامور
(ب) مهارلو - برخلاف - زریبار
(ج) نیریز - هم‌چون - هامون
(د) مسیله - برخلاف - پریشان

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۱

۱۸۰- چه تعداد از عبارتهای داده‌شده درباره «دریاچه ارومیه» صحیح است؟

- (الف) دومین دریاچه آب شور جهان و یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های آبی ایران است.
(ب) آب آن علاوه بر چشمه‌های کف و حاشیه آن، از طریق رودهای متعددی که به آن می‌ریزند، تأمین می‌شود.
(ج) آب این دریاچه موجب معتدل شدن آب و هوای منطقه شده است.
(د) تغییر اقلیم و تخریب مراتع و پوشش گیاهی در حوضه آبریز دریاچه از عوامل تأثیرگذار در بروز بحران خشکی در آن است.
(ه) از دلایل اهمیت این دریاچه، وجود جزایر متعدد در آن است که محل زندگی انواع پرندگان مهاجر است.

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۲ (۴) ۳

زوج درس ۲

جغرافیا (۲) (سؤالات ۱۸۱ تا ۱۹۰)

۱۸۱- کدام گزینه، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«گیاهان، هستند که»

- (۱) تنها عنصر زنده بوم‌سازگان - می‌توانند با عمل نورساخت، غذا تولید کنند.
(۲) یکی از موجودات زنده تولیدکننده در بوم‌سازگان - حیات دیگر موجودات به آن‌ها وابسته است.
(۳) یکی از عناصر بخش غیرزنده بوم‌سازگان - برای تولید غذا به نور خورشید نیازمندند.
(۴) موجودات تولیدکننده زنده‌ای - با عمل فتوسنتز، اکسیژن آزاد می‌کنند.

۱۸۲- با توجه به ویژگی‌های زیست‌بوم‌ها و تقسیم‌بندی آن‌ها، درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و به همین دلیل، یک ناحیه را به وجود می‌آورند که از سایر نواحی متمایز می‌شود.
(ب) نوع و ویژگی هر کدام از آن‌ها به عواملی هم‌چون موقعیت جغرافیایی، شرایط آب و هوایی، شکل ناهمواری‌ها و ارتفاع از سطح زمین و جنس خاک‌ها بستگی دارد.

(ج) درباره تعداد زیست‌بوم‌ها و تقسیم‌بندی آن‌ها میان متخصصان جغرافیای زیستی، توافقی وجود ندارد و هر یک در طبقه‌بندی خود به عوامل مختلفی توجه داشته‌اند، مانند وایتکر که در طبقه‌بندی خود به دو عامل دما و پوشش گیاهی توجه کرد.

- (۱) غ - ص - ص (۲) ص - ص - غ (۳) ص - غ - غ (۴) غ - غ - ص

۱۸۳- به ترتیب رابطه میان «شیب دامنه‌ها و ضخامت خاک» و «ارتفاع و فصل رویش گیاهان» از چه نوعی است؟

- (۱) مستقیم - معکوس (۲) مستقیم - مستقیم (۳) معکوس - مستقیم (۴) معکوس - معکوس

۱۸۴- چه تعداد از عبارات‌های زیر درباره قابلیت‌ها، محدودیت‌ها و ویژگی‌های نواحی بیابانی صحیح است؟

«جمعیت کم - وجود معادن باارزش - پایین بودن میزان تولید ماده آلی - محدودیت برای انجام فعالیت‌های کشاورزی - دشواری رفت و آمد و احداث راه - فرسایش شدید خاک»

- (۱) ۶ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۸۵- کدام گزینه به ترتیب درباره «عوامل آسیب‌زننده» و «راهکارهای حفاظت» از نواحی‌ای که محل زندگی و اسکان حدود ۱۰ درصد از مردم جهان است، صحیح می‌باشد؟

- (۱) شیب زمین و محدودیت خاک - پاکسازی کوهستان‌ها از آلودگی‌ها
 (۲) حفر چاه‌های عمیق و نیمه‌عمیق - جلوگیری از ساخت و سازهای غیراصولی
 (۳) تغییرات آب و هوایی و ذوب شدن یخچال‌ها - ایجاد حوضچه‌های ذخیره و جمع‌آوری آب
 (۴) چرای بی‌رویه دام‌ها - تثبیت تپه‌های ماسه‌ای از طریق کشت گیاهان سازگار با محیط

۱۸۶- چه تعداد از عبارات‌های زیر درباره «زبان»، به عنوان یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی صحیح است؟

- (الف) برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد.
 (ب) عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربیات، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به نسل بعدی منتقل می‌کنند.

- (ج) زبان‌شناسان، زبان‌ها را به صورت گروه‌های بزرگی که هر گروه یک ریشه اصلی دارد، تقسیم‌بندی کرده‌اند.
 (د) خانواده زبانی هند و اروپایی، بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین گروه زبانی دنیاست که در چندین قاره گسترده شده و بیش از نیمی از مردم جهان، به یکی از زیرشاخه‌های آن صحبت می‌کنند.

۱۸۷- یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به «عصر اکتشافات جغرافیایی» آغاز شد.

- (۱) ۲ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۸۷- امروزه کدام یک از عوامل زیر تنوع جغرافیایی زبان‌ها را با خطر مواجه کرده است؟

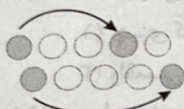
- (۱) رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات
 (۲) تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر
 (۳) توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر
 (۴) پدیده پخش فرهنگی

۱۸۸- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در بین عناصر فرهنگی، نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد. این چشم‌اندازها»

- (۱) زبان - در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه‌سازی و غیره خود را نشان می‌دهد.
 (۲) دین - با تغییراتی که انسان در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورد، خلق می‌شوند.
 (۳) آداب و رسوم - شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد.
 (۴) عقاید و باورها - از نواحی فرهنگی عمده جهان به شمار می‌روند.

۱۸۹- با توجه به تعریف پدیده پخش فرهنگی و انواع آن، کدام عبارتها مرتبط با طرح‌واره زیر است؟

(الف) گسترش فلسفه ارسطویی در ایران دوره اسلامی

(ب) رواج زبان عربی در مرزهای جنوب غربی ایران

(ج) ساخت بناهای کارت‌پستالی به تقلید از معماری اروپایی در ایران عصر قاجار

(د) گسترش دین اسلام در سرزمین‌های شمال آفریقا

- (۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) الف - ب (۴) ج - د

درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) ناحیه فرهنگی، بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای در زمینه دین، هنر، نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی، غذا و غیره غالب است.

(ب) جغرافی دانان به منظور مطالعه تنوع‌های فرهنگی، سطح زمین را براساس یک یا چند شاخص فرهنگی، به نواحی فرهنگی تقسیم کرده‌اند.

(ج) در دنیای امروز، علاوه بر مهاجرت و داد و ستد، گردشگری و جهانگردی، استفاده از انواع رسانه‌ها و انقلاب در فناوری اطلاعات ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند.

- (۱) ص - غ (۲) غ - ص (۳) غ - غ (۴) ص - ص

فلسفه و منطق

فلسفه (۲)

۱۹۱- کدام مورد عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«موجودی در عالم وجود دارد که سابقه امکانی ندارد؛ پس.....»

- ۱) واجب‌الوجود بالذات است و به دلیل وجود همیشگی علت، از حالت امکانی خارج شده است.
- ۲) واجب‌الوجود بالذات است و از آن‌جا که گرایش ذاتی به سوی وجود دارد، فاقد علت خارجی است.
- ۳) واجب‌الوجود بالغیر است و به دلیل فراهم آمدن علت از ناحیه دیگری، به عرصه وجود آمده است.
- ۴) واجب‌الوجود بالغیر است و هستی خودش را از ناحیه یک وجوب‌دهنده خارجی دریافت کرده است.

۱۹۲- کدام گزینه از ویژگی‌های ممتنع‌الوجود بالذات است؟

- ۱) همانند ممتنع‌الوجود بالغیر، نمی‌توان زمانی را تصور کرد که آن موضوع در حالت تساوی میان وجود و عدم قرار داشته است.
 - ۲) برخلاف واجب‌الوجود بالذات، حالت درونی خود را به واسطه یک عامل خارجی دریافت کرده و کلاً دارای یک مصداق خارجی است.
 - ۳) همانند ممکن‌الوجود بالذات، در حالت تساوی میان وجود و عدم قرار داشته؛ اما به واسطه علت خارجی به عدم گرایش پیدا کرده است.
 - ۴) برخلاف ممتنع‌الوجود بالغیر، نمی‌توان تصور کرد که روزی در جهان خارج از ذهن به وجود آید و حتی تصور آن نیز دارای امتناع ذاتی است.
- ۱۹۳- رابطه میان موضوع و محمول در قضایای «همه انسان‌ها، حیوانی راست‌قامت هستند» و «ماه در آسمان دیده می‌شود» به ترتیب کدام است؟
- ۱) امکانی - وجوبی ۲) امکانی - امکانی ۳) وجوبی - امکانی ۴) وجوبی - وجوبی

۱۹۴- با توجه به رابطه وجود با موضوعات مختلف، چند مورد از موارد زیر نادرست است؟

- الف) همه موجودات جهان برحسب ذات خود، ممکن‌الوجود هستند.
 - ب) امکان تصور کردن بیش از یک «واجب‌الوجود بالذات» وجود ندارد.
 - ج) ماهیتی که چیستی خود را از ناحیه دیگری دریافت می‌کند، واجب‌الوجود بالغیر است.
 - د) دایره مختلف‌الاضلاع، مربع پنج‌ضلعی و انسان شش‌سر، مثال‌هایی برای ممتنع‌الوجود بالذات هستند.
- ۱) سه ۲) دو ۳) یک ۴) چهار

۱۹۵- کدام عبارت درست است؟

- ۱) رابطه میان علت و معلول نسبت به سایر مباحث فلسفی دارای اولویت ذاتی و ترتیبی است.
- ۲) استفهام «چرا» حاکی از توجه کودکان به منشأ درک رابطه علی و معلولی و عقلی بودن آن است.
- ۳) فیلسوفان در ضروری بودن رابطه علیت اختلافی ندارند و عمده اختلافات در حوزه منشأ درک آن است.
- ۴) فیلسوفان تردیدی ندارند که مصادیق خارجی رابطه علی و معلولی را باید با استفاده از روش تجربی تحلیل کرد.

۱۹۶- همه موارد زیر از تفاوت‌های رابطه علیت با دیگر روابط هستند؛ کدام‌یک از آن‌ها اساسی‌تر است؟

- ۱) مسئله علیت و رابطه میان علت و معلول، عقلی است و برای درک این مسئله نمی‌توان به تجربه یا حواس متوسل شد.
- ۲) موضوع اصلی در رابطه میان علت و معلول، هستی‌یابی است؛ بدین نحو که یک طرف به طرف دیگر هستی می‌دهد.
- ۳) رابطه علیت یک‌طرفه است و صرفاً یکی به دیگری نیاز دارد؛ پس این‌گونه نیست که هر دو نیازمند به دیگری باشند.
- ۴) همواره یکی از طرفین از نظر ذاتی به طرف دیگر تقدم دارد و بدون وجود آن طرف، شکل‌گیری رابطه بی‌معناست.

۱۹۷- مناسب‌ترین تعریف برای «علت» کدام است؟

- ۱) چیزی که در وجود خود، وابسته به موجود دیگری نیست.
- ۲) چیزی که از حالت تساوی میان وجود و عدم خارج شده است.
- ۳) واقعیتی مستقل بوده که وجوددهنده و ایجادکننده معلول است.
- ۴) واقعیتی خارجی بوده که از ناحیه ذات خود، دارای ضرورت است.

۱۹۸- عبارت زیر مورد پذیرش چه کسانی قرار نمی‌گیرد؟

«رابطه ضروری علیت از طریق ترتیب و توالی حوادث طبیعی درک می‌شود.»

- ۱) هیوم - دکارت - فیلسوفان مسلمان
- ۲) دکارت - تجربه‌گرایان
- ۳) هیوم - تجربه‌گرایان - دکارت
- ۴) فیلسوفان مسلمان - تجربه‌گرایان

۱۹۹- کدام گزینه مورد توافق هیوم و فیلسوفان مسلمان است؟

- ۱) اصل علیت را نمی‌توان از طریق مشاهده حسی درک کرد.
- ۲) مصادیق طبیعی علیت، به واسطه عقل درک می‌شوند.
- ۳) درک اصل علیت با همکاری حس و عقل صورت می‌گیرد.
- ۴) انسان به صورت ذاتی درکی از رابطه میان علت و معلول دارد.

۲۰۰- کدام عبارت درباره «اصل سنخیت» درست است؟

«علت واحد»

- ۱) فقط با معلولی از همان جنس همبستگی دارد.
- ۲) تنها به یک معلول ضرورت و وجوب می‌دهد.
- ۳) عین معلول واحد بوده و از همان جنس است.
- ۴) نمی‌تواند خودش معلول چیز دیگری باشد.

منطق

۲۰۱- کدام گزینه مطلب درستی را بیان نمی‌کند؟

- (۱) مفهوم همان صورت ذهنی بدون قضاوت و نسبت است و جایگاه آن یا در ذهن و یا در خارج است.
- (۲) مفهوم همان مدلول کلمه است و الزاماً دارای افراد خارجی نیست اما بدون مصادیق عقلی نیست.
- (۳) برای برخی از مفاهیم می‌توان افراد خارجی فرض کرد اما همه مفاهیم دارای مصداق در عالم دیگری هستند.
- (۴) افراد خارجی مفاهیم کلی و جزئی، قطعاً یک امر مشخص است و ممکن است محسوس و یا غیرمحسوس باشد.

۲۰۲- کدام گزینه در مورد مفاهیم جزئی و کلی، مطلب درستی را بیان نمی‌کند؟

- (۱) ارتباط هر دو مفهوم با عالم لفظ و خارج غیرقابل انکار است.
- (۲) قابلیت «فرض داشتن افراد ذهنی» مهم‌ترین تفاوت آن‌ها است.
- (۳) با جزئی و کلی بودن در مبحث قضایای محصوره یک معنا هستند.
- (۴) منشأ تقسیم برخی از قضایا به دو دسته اصلی هستند.

۲۰۳- در کدام گزینه همه مفاهیم جزئی است؟

- (۱) کتاب فلسفه - همین کتاب - میوه‌های این باغ همسایه
- (۲) دشوارترین مبحث این کتاب - همان دانش‌آموزان - این انسان‌ها
- (۳) «شعر» - پیامبر اکرم - مکه مکرمه
- (۴) اقیانوس آرام - رحیم - ابراهیم امینی

۲۰۴- مفهومی مانند که فقط یک مصداق در عالم خارج دارد، است.

- (۱) خالق عالم - کلی
- (۲) بهترین ورزشکار سال - کلی
- (۳) پادشاه مراکش - جزئی
- (۴) خاتم‌الانبیاء - جزئی

۲۰۵- اگر دو مفهوم کلی «الف» و «ب» را داشته باشیم که «الف» عام‌تر از «ب» باشد، با توجه به نسبت «غیر الف» با «ب»، کدام گزینه صادق است؟

- (۱) هر غیر الف ب است.
- (۲) بعضی غیر الف ب است.
- (۳) بعضی ب غیر الف است.
- (۴) هیچ ب غیر الف نیست.

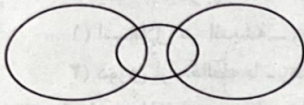
۲۰۶- کدام گزینه درباره نسبت‌های چهارگانه، مطلب درستی را بیان نمی‌کند؟

- (۱) موجبه کلیه در دو نسبت صادق است.
- (۲) موجبه جزئی در سه نسبت صادق است.
- (۳) سالبه جزئی در دو نسبت صادق است.
- (۴) سالبه کلیه در یک نسبت صادق است.

۲۰۷- نسبت بین مفاهیم کدام گزینه درست ذکر نشده است؟

- (۱) گل و غیرگل یاس (عموم و خصوص من وجه)
- (۲) غیررسانا و مس (عموم و خصوص مطلق)
- (۳) مدرسه و کلاس (تباین)
- (۴) غیرسه‌ضلعی و غیرمثلث (تساوی)

۲۰۸- با توجه به نسبت‌های چهارگانه، شکل زیر منطبق بر کدام گزینه است؟

- (۱) انسان - قلب - سالم
- (۲) انسان - دانشجو - زیرک
- (۳) میوه - شاخه - درخت
- (۴) آزمون - آزمون تیزهوشان - دانش‌آموز

۲۰۹- کدام طبقه‌بندی از نظر منطقی درست است؟

- (۱) نوشت‌افزار < خودکار < مداد
- (۲) استدلالت < قیاس < قضیه محصوره
- (۳) ابزار شناخت < عقل < خرد نظری
- (۴) جانوران < پرندگان < مهره‌داران

۲۱۰- اگر تعدادی از مفاهیم را به درستی طبقه‌بندی کرده باشیم، کدام گزینه درست است؟

- (۱) عام‌ترین مفهوم با خاص‌ترین مفهوم که در انتهای طبقه‌بندی قرار گرفته است، دارای مصداق مشترک نیستند.
- (۲) خاص‌ترین مفهوم که در انتهای طبقه‌بندی قرار گرفته است، با هیچ‌یک از مفاهیم اشتراک مفهومی ندارد.
- (۳) مفاهیم درون یک طبقه هم‌عرض، هیچ‌گونه مصداق مشترکی ندارند، اما در یک مفهوم خاص مشترک‌اند.
- (۴) اقسام مختلف درون یک طبقه هیچ‌گونه فرد مشترکی ندارند، اما حداقل در یک مفهوم مشترک هستند.

فلسفه (۱)

۲۱۱- از عبارت زیر، کدام مطلب قابل برداشت است؟

«یک روز جوانگ همراه دوستش هویی، بر فراز پل زیبای رودخانه هائو‌گردش می‌کردند. جوانگ گفت: بین این ماهی‌ها چقدر قشنگ از آب به بیرون می‌جهند، این نشانه شادی آن‌ها است. هویی گفت: تو که ماهی نیستی، چگونه می‌توانی از شادی آن‌ها خبر داشته باشی؟ جوانگ گفت: من از شادی ماهی‌ها به خاطر شادی خودم باخبرم.»

- (۱) هر یک از ما باورهایی درباره جهان داریم که همواره با باورهای دیگران متفاوت و مختلف است.
- (۲) می‌توانیم صرفاً از لابه‌لای حرف‌های اطرافیان خود، ریشه‌های فکری و عقیده آنان را کشف کنیم.
- (۳) ما تنها با باورهای دارای دلیل زندگی می‌کنیم و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیریم و عمل می‌نماییم.
- (۴) هر باوری که فلسفه یک فرد را می‌سازد، نقش تعیین‌کننده در انتخاب اهداف آن فرد خواهد داشت.

۲۱۲- کدام گزینه از ویژگی‌های اهل تفکر فلسفی به شمار نمی‌آید؟

- ۱) تجزیه و تحلیل دلایل درستی یا نادرستی باورها و تلاش در جهت رسیدن به ریشه باورهای خویش
- ۲) گذر از اشتغالات روزانه و قرار دادن بنیان‌های فکری خویش در چارچوب استدلال عقلی و منطقی
- ۳) اندیشیدن در باورها و نقد عقلانی آن‌ها به منظور پذیرفتن باورهای درست و رهایی از باورهای غلط
- ۴) ارائه فهم درستی از حقایق عالم هستی و مسائل بنیادی زندگی با گفتاری روشنمند و خالی از مغالطه

۲۱۳- سبک زندگی کدام دسته از افراد براساس تقلید از دیگران شکل می‌گیرد؟

- ۱) افراد غیرمتفکری که عقاید خود را بر پایه خیالات و تبلیغات بنا می‌کنند.
- ۲) افرادی فاقد نگرش فلسفی که در انتخاب هدف خود دقت نظر چندانی ندارند.
- ۳) افراد کم‌اندیشی که منبع معتبری برای آموخته‌های فلسفی خویش ندارند.
- ۴) افرادی که گاهی بدون این‌که دقت کنند، در زندگی خود، باوری را می‌پذیرند.

۲۱۴- نتیجه موارد «الف» و «ب» به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) کسب دانش درست درباره حقیقت جهان و انسان

ب) فقدان نگرش درست درباره حقیقت جهان و انسان

- ۱) انتخاب هدف قابل قبول در زندگی - غرق‌شدگی در معنای نادرست زندگی
- ۲) اندیشیدن در چارچوب عقل و منطق - عدم توانایی تشخیص مغالطه‌ها
- ۳) اندیشیدن در چارچوب عقل و منطق - خطا و اشتباه در هدف‌گذاری زندگی
- ۴) انتخاب هدف قابل قبول در زندگی - عدم دقت نظر در هدف‌گذاری زندگی

۲۱۵- کدام مورد را می‌توان از ویژگی‌های مشترک بین عموم مردم و یک فیلسوف واقعی به شمار آورد؟

- ۱) اتخاذ روش درست به هنگام ورود به مباحث بنیادین فلسفی
- ۲) اندیشیدن و نظر دادن در مسائل بنیادین فلسفی
- ۳) تفکر جدی درباره مسائل بنیادین فلسفی و ارائه پاسخ مستدل
- ۴) بنا قرار ندادن عقیده‌شان بر پایه تعصب و خیالات

۲۱۶- فاطمه و دوستش درباره معیار سعادت با هم گفت‌وگو می‌کنند. فاطمه به دوستش می‌گوید: من این استدلال را که «سعادت غایت زندگی انسان است و غایت زندگی انسان مرگ است، پس سعادت انسان همان مرگ اوست» اشتباه می‌دانم. موضوع این سخن فاطمه و دوستش

بیش از همه، به کدام‌یک از فواید تفکر فلسفی اشاره می‌کند؟

- ۱) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی (۲) دوری از مغالطه‌ها
- ۳) نقض باورهای عموم مردم (۴) استقلال در اندیشه

۲۱۷- پذیرش بدون دلیل دو گزاره «نحس بودن ازدواج در روز سه‌شنبه» و «شوم شدن ازدواج به هنگام شکسته شدن آینه در مراسم عقدکنان» به

ترتیب، بیانگر بهره‌مند نشدن از کدام فایده تفکر فلسفی است؟

- ۱) استقلال در اندیشه - رهایی از عادت‌های غیرمنطقی
- ۲) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی - دوری از مغالطه
- ۳) دوری از مغالطه‌ها - رهایی از عادت‌های غیرمنطقی
- ۴) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی - رهایی از عادت‌های غیرمنطقی

۲۱۸- کدام عبارت درست است؟

۱) تمثیل غار از زندانی و سرگرم ظواهر بودن افراد آغاز می‌شود و با پاره شدن زنجیر یکی و کشف حقیقت به اوج می‌رسد و با عدم همراهی یارانش پایان می‌پذیرد.

۲) فیلسوفان باعث رهایی افراد جامعه خویش از عادت‌های غیرمنطقی نمی‌شوند؛ زیرا آنان سخنان فیلسوفان را نمی‌پذیرند و دیدگاه آن فیلسوفان را باطل می‌نامند.

۳) باورهایی که افراد یک جامعه درباره جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن دارند، لزوماً ریشه در واقعیت دارند، اما می‌توانند منطقی و یا غیرمنطقی باشند.

۴) فیلسوفان همواره نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را به ما نشان می‌دهند؛ چرا که همه ما گاهی براساس باوری که مبنای آن یک مغالطه است، عمل می‌کنیم.

۲۱۹- با توجه به تمثیل غار افلاطون، کدام عبارت، وجوه تمایز و تشابه «فردی که زنجیرهای وصل‌شده به خود را پاره کرده است» و «کسانی که

اسیر زنجیر مانده‌اند»، را به نحو دقیق‌تری بیان می‌کند؟

۱) فرض اسارت دیرینه در درون غار از وجوه تشابه آن دو است؛ اما عدم پرهیز از شتابزدگی در مواجهه با حقیقت از وجوه تمایز آن‌ها است.

۲) تغییر ذهنیت خود در هنگام مواجهه با حقیقت از وجوه تشابه آن دو است، ولی دیدن خورشید و درک حقیقت از وجوه تمایز آن‌ها است.

۳) مقاومت آگاهانه در مقابل تغییر وضعیت خود از وجوه تمایز آن‌هاست، اما اعتراف به سایه بودن اشیای درون غار از وجوه تشابه آن دو است.

۴) اعتراف به سایه بودن واقعیت اشیا از وجوه تمایز آن‌هاست، ولی انتقال از تاریکی غار به روشنایی بیرون از غار از وجوه تشابه آن دو است.

۲۲۰- کدام بیت با نظر افلاطون درباره تمثیل غار سازگاری کم‌تری دارد؟

۱) تیر اندازد به سوی سایه او/ ترکشش خالی شود از جست‌وجو

۲) هم‌چو صیادی که گیرد سایه‌ای/ سایه کی گردد ورا سرمایه‌ای

۳) بط عاقل گویدش ای باز، دور/ آب، ما را حصن و امن است و سرور

۴) بی‌خبر کان عکس آن مرغ هواست/ بی‌خبر که اصل آن سایه کجاست؟

اقتصاد

۲۲۱- کدام گزینه مبین پاسخ درست سؤالات زیر است؟

- (الف) به ترتیب در کدام گزینه نمونه‌ای از کالاهای «مکمل» و «جانشین» ذکر شده است؟
 (ب) با فرض ثابت بودن قیمت یک کالا، تبلیغات مثبت برای آن کالا چه تأثیری بر منحنی تقاضای آن می‌گذارد؟
 (ج) قیمت یک کالا و میزان تولید آن از سوی مصرف‌کنندگان با هم رابطه دارد.

- (۱) الف: کره و مربا - بنزین و گازوئیل ب: باعث انتقال آن به سمت چپ می‌شود. ج: تنگ‌تنگ
 (۲) الف: چای و شکر - گوشت قرمز و گوشت سفید ب: باعث انتقال آن به سمت راست می‌شود. ج: مستقیم
 (۳) الف: گلوله و تفنگ - مارگارین و کره ب: باعث انتقال آن به سمت راست می‌شود. ج: معکوس
 (۴) الف: مسواک و خمیردندان - سوخت فسیلی و سوخت هسته‌ای ب: باعث انتقال آن به سمت چپ می‌شود. ج: مقابل

۲۲۲- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

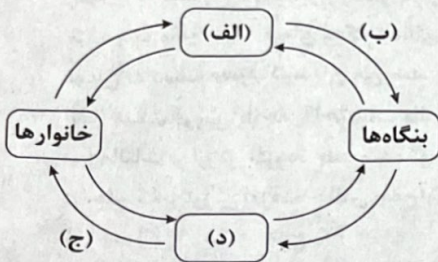
- (الف) به طور کلی انحصار چه به صورت قانونی باشد و چه به صورت طبیعی برای رفاه جامعه مضر است.
 (ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.
 (ج) اگر در بازار، قیمت کالایی در حال کاهش باشد، می‌گوییم که در آن بازار، مازاد تقاضا داریم.
 (د) اصولاً قیمت، ابزاری در دست سیاست‌گذاران برای کنترل بازار است.

(ه) غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای مورد نیاز دولت در ایران از محل فروش دارایی‌هایی مثل نفت تأمین می‌شود.

- (۱) ص - ص - غ - غ - ص - غ (۲) غ - ص - ص - غ - ص - غ (۳) ص - غ - غ - ص - ص - ص (۴) غ - ص - غ - ص - ص - ص

۲۲۳- در کدام گزینه، به ترتیب موارد «الف» تا «د» به درستی آمده است؟

- (۱) الف: بازار محصولات ب: منابع تولید ج: خرید خانوار د: بازار عوامل تولید
 (۲) الف: بازار محصولات ب: درآمد تولیدکننده ج: درآمد خانوار د: بازار عوامل تولید
 (۳) الف: بازار عوامل تولید ب: منابع تولید ج: درآمد خانوار د: بازار محصولات
 (۴) الف: بازار عوامل تولید ب: درآمد تولیدکننده ج: خرید خانوار د: بازار محصولات

۲۲۴- پاسخ درست و کامل سؤالات زیر در کدام گزینه مطرح شده است؟

- (الف) عبارت «دولت وظیفه تأیید کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را بر عهده دارد» مؤید کدام وظیفه دولت است؟
 (ب) مالیات بر دارایی، نوعی مالیات که مبنای آن است.

(ج) بازار در اقتصاد به چه معنایی به کار می‌رود؟

- (۱) الف: ارائه کالا و خدمت عمومی ب: مستقیم - درآمد مؤدی ج: به مجموعه خریداران و فروشندگان چیزی در مکانی خاص اطلاق می‌شود.
 (۲) الف: بهبود عملکرد بازار ب: مستقیم - ثروت مؤدی ج: به مجموعه خریداران و فروشندگان چیزی در هر جای ممکن اطلاق می‌شود.
 (۳) الف: ارائه کالا و خدمت عمومی ب: مستقیم - درآمد مؤدی ج: به مجموعه خریداران و فروشندگان چیزی در هر جای ممکن اطلاق می‌شود.
 (۴) الف: بهبود عملکرد بازار ب: غیرمستقیم - ثروت مؤدی ج: به مجموعه خریداران و فروشندگان چیزی در مکانی خاص اطلاق می‌شود.

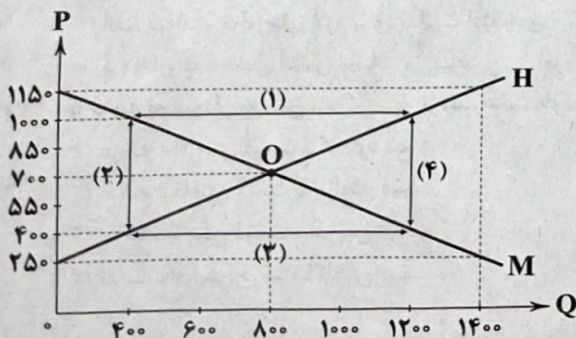
۲۲۵- با توجه به نمودار زیر بیان کنید:

(الف) در چه سطحی از قیمت و مقدار، دریافتی تولیدکننده به حداکثر می‌رسد؟

(ب) کدام عامل موجب از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا می‌شود؟

(ج) در قیمت ۱۱۵۰، مازاد عرضه نسبت به مقدار عرضه تعادلی چقدر است؟

- (۱) الف: ۷۰۰ - ۸۰۰ ب: کاهش قیمت از ۸۵۰ به ۷۰۰ ج: ۶۰۰
 (۲) الف: ۱۱۵۰ - ۱۴۰۰ ب: افزایش قیمت از ۵۵۰ به ۷۰۰ ج: ۱۴۰۰
 (۳) الف: ۷۰۰ - ۸۰۰ ب: افزایش قیمت از ۵۵۰ به ۷۰۰ ج: ۱۴۰۰
 (۴) الف: ۱۱۵۰ - ۱۴۰۰ ب: کاهش قیمت از ۸۵۰ به ۷۰۰ ج: ۶۰۰

۲۲۶- کدام گزینه متضمن پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) با دریافت مجوزها از دولت، چه نتیجه‌ای حاصل خواهد شد؟

(ب) تفاوت مالیات مستقیم و غیرمستقیم در کدام است؟

(۱) الف: اجازه می‌دهد که دولت به کار شما نظارت کند. ب: در اولی ما از میزان و چگونگی نحوه پرداخت خیلی اطلاع خاصی نداریم ولی در دومی میزان پرداخت آن و نحوه وصولش کاملاً مشخص شده است.

(۲) الف: باعث تسریع شروع کسب و کار و رسیدن به سود می‌شود. ب: در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات دریافت می‌شود ولی در مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود.

(۳) الف: اجازه می‌دهد که دولت به کار شما نظارت کند. ب: در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات دریافت می‌شود ولی در مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود.

(۴) الف: باعث تسریع شروع کسب و کار و رسیدن به سود می‌شود. ب: در اولی ما از میزان و چگونگی نحوه پرداخت خیلی اطلاع خاصی نداریم ولی در دومی میزان پرداخت آن و نحوه وصولش کاملاً مشخص شده است.

۲۲۷- کدام گزینه متضمن پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) نمی‌توان همیشه را به عنوان نمونه‌ای از کلای عمومی معرفی کرد.

(ب) «جلوگیری از ورود افراد فاقد صلاحیت به مشاغل» جزء کدام‌یک از وظایف دولت محسوب می‌شود؟

(ج) مهم‌ترین نوع مالیات، است که مبنای آن می‌باشد.

(۱) الف: خیابان ب: بهبود عملکرد بازار ج: مالیات بر درآمد - ثروت مؤدی

(۲) الف: پلیس ب: ارائه کالا و خدمات ج: مالیات بر دارایی - ثروت مؤدی

(۳) الف: باشگاه ورزشی ب: بهبود عملکرد بازار ج: مالیات بر درآمد - درآمد مؤدی

(۴) الف: آتش‌نشانی ب: ارائه کالا و خدمات ج: مالیات بر دارایی - درآمد مؤدی

۲۲۸- فرض کنیم که کشاورزان هر کیلو پنبه تولیدی خود را به ارزش ۶۸۰۰ تومان به کارگاه‌های ریسندگی بفروشند. کارگاه‌های ریسندگی این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل کرده و به ارزش ۷۵۰۰ تومان به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند. در کارگاه‌های پارچه‌بافی، نخ به پارچه تبدیل شده و به مبلغ ۹۲۰۰ تومان به کارگاه‌های تولید پوشاک فروخته می‌شود در این کارگاه‌ها پارچه به پوشاک تبدیل شده و به مبلغ ۱۸,۵۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با فرض این‌که VAT معادل ۸ درصد باشد:

(الف) قیمت فروش پارچه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چقدر است؟

(ب) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌شده توسط کارگاه‌های نخ‌ریسی چقدر است؟

(ج) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده توسط کارگاه تولید پوشاک چقدر است؟

(۱) الف: ۹۳۶۹ ب: ۶۰۰ ج: ۴۷۷

(۲) الف: ۹۳۶۹ ب: ۷۰۰ ج: ۴۷۷

۲۲۹- کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

(الف) اولین گام برای شروع یک کسب و کار چیست؟

(ب) نحوه پرداخت مالیات بر ارث چگونه است؟

(ج) دولت به چه شکلی خواهد توانست امنیت مبادلات را افزایش دهد؟

(۱) الف: مشورت با افراد توانمند آن حوزه و محاسبه هزینه و منافع آن کسب و کار ب: زمانی که اموال شخص متوفی قرار است به وراث او منتقل شود، دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال مالیات می‌گیرد. ج: با تعریف و اجرای حقوق مالکیت

(۲) الف: دریافت مجوزهای لازم برای فعالیت اقتصادی خود از دولت ب: قبل از فوت، فرد باید با محاسبه اموالش میزانی که مالیات بر ثروت او قرار می‌گیرد را مشخص کرده و سهم هر فرد را احصا کند. ج: با وضع قوانین و مقررات ویژه

(۳) الف: مشورت با افراد توانمند آن حوزه و محاسبه هزینه و منافع آن کسب و کار ب: قبل از فوت، فرد باید با محاسبه اموالش میزانی که مالیات بر ثروت او قرار می‌گیرد را مشخص کرده و سهم هر فرد را احصا کند. ج: با وضع قوانین و مقررات ویژه

(۴) الف: دریافت مجوزهای لازم برای فعالیت اقتصادی خود از دولت ب: زمانی که اموال شخص متوفی قرار است به وراث او منتقل شود، دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال مالیات می‌گیرد. ج: با تعریف و اجرای حقوق مالکیت

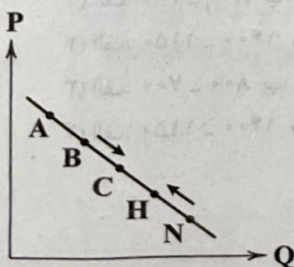
۲۳۰- با توجه به نمودار منحنی به ترتیب علت حرکت از «N به H» و از «B به C» کدام است؟

(۱) عرضه - افزایش قیمت - کاهش قیمت

(۲) عرضه - کاهش قیمت - افزایش قیمت

(۳) تقاضا - کاهش قیمت - افزایش قیمت

(۴) تقاضا - افزایش قیمت - کاهش قیمت

دفعه شماره (۳)

نام درس: فارسی، علوم و فنون و تاریخ زمان آزمون: ۱۴۵ دقیقه	سؤالات تشریحی دوازدهم انسانی	نام: نام خانوادگی: کد داوطلب:
--	---------------------------------	-------------------------------------

ردیف	نمره	سؤال
		فارسی (۲)
۱	۰/۵	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. سریر ملک، عطا داد کردگار تو را به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد.
۲	۰/۵	املای درست را در جمله زیر، انتخاب نمایید. گاهی می ایستد و علف و (خواری / خاری) را پوزه می زند.
۳	۰/۵	در گروه واژگان زیر، نادرستی املایی به کار رفته است، درست آن را بنویسید. «ضجّه و شیون - ستوران و حیوانات - شرزه و خشمگین - طریاق و پادزهر»
۴	۰/۵	نقش ضمیر پیوسته در مصراع «بعد از این وادی توحید آیدت» مشابه گزینه است؟ الف) در عشق کسی قدم نهد کیش جان نیست ب) آن خضر که فرخنده پیش نام نهادند
۵	۱	نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) عشق حقیقی دل و جان را پاک می گرداند. ب) برخی عاشق را دیوانه می پندارند.
۶	۱	در بیت زیر، «وابسته و وابسته» را مشخص کنید و نمودار بیکانی آن را رسم نمایید. «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش»
۷	۱/۵	نام پدیدآورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) فیه مافیه ب) قصه شیرین فرهاد ج) مثنوی معنوی
۸	۱	آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند (ایهام - جناس) ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت الحزن است (متناقض نما - تضاد)

ردیف	نمره	سوال
۹	۰/۵	بیت زیر را کامل کنید. آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل /
۱۰	۰/۵	مفهوم بیت زیر از کدام گزینه دریافت می‌شود؟ «در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز / هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد» (الف) هر کسی از ظن خود شد یار من / از دزون من نجست اسرار من (ب) سر من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست
۱۱	۱/۵	با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو، یکی پند تو قلب فسرده زمینی / از درد، وزم نموده یک چند (الف) در بیت اول، منظور از «آتش» و «سوخته جان» چیست؟ (ب) با توجه به بیت دوم، چرا شاعر، خطاب به «دماوند» این چنین گفته است؟
۱۲	۱	معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. (الف) بفکن ز بی این اساس تزویر (ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست
علوم و فنون ادبی (۲)		
۱۳	۱	با توجه به واژه‌های داخل کمانک پاسخ درست را انتخاب نمایید. (الف) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان (قانون - آزادی) بود. (ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع (حقوق مدنی زنان - تنفر از خرافات) می‌پردازد.
۱۴	۰/۵	درست یا نادرست بودن مورد زیر را مشخص کنید. «در دوره بیداری شاعرانی که مطابق زبان کوچه و بازار شعر می‌سرودند، به سنت‌های ادبی بسیار پایبند بودند.»
۱۵	۰/۵	ویژگی‌های فکری سبک دوره بیداری در همه ابیات زیر مشهود است؛ به جز (الف) یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند هزاران همه رفتند (ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است (ج) این‌که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع
۱۶	۰/۵	در بیت «از اسب پیاده شو، بر نطح زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهامت شده نعمان» واژه‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است؛ کدام آرایه ادبی را ایجاد نموده است؟
۱۷	۱	موضوع «تلمیح» در کدام بیت‌های زیر مشترک است و به چه داستانی اشاره دارد؟ (الف) در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست (ب) نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم، شه ملک لافتی را (ج) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش آن بود که اسرار هویدا می‌کرد

ردیف	نمره																					
۱۸	۰/۵	استاد «شفیعی کدکنی» در سروده «بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / وُر مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن» کدام مصراع را از مولانا آورده است؟ این کاربرد شاعرانه، کدام آرایه ادبی را خلق کرده است؟																				
۱۹	۱	متن زیر از کتاب «چرند و پرند» است. با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید. «باری، چه در دسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده و تمام آن حرف ها یادش رفته تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد.» الف) کاربرد واژه «ژاندارم» بیانگر کدام ویژگی زبانی متن بالا است؟ ب) در متن بالا دو «کنایه» پیدا کنید که مفهومی نزدیک به هم دارند. ج) نویسنده متن بالا کیست؟																				
		تاریخ (۲)																				
۲۰	۰/۵	درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید. الف) محمد شاه با تدابیر قائم مقام فراهانی به سلطنت رسید. ب) صدراعظم در دوره قاجار بر پایه اختیارات نامحدودی که داشت می توانست در تمام امور کشور مداخله کند.																				
۲۱	۱	هر یک از گزینه های سمت راست با کدام یک از شماره های سمت چپ مرتبط است؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است.) <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">الف)</td> <td style="width: 20%;">یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند.</td> <td style="width: 20%;">۱</td> <td style="width: 40%;">بازرگانان روسی و ارمنی</td> </tr> <tr> <td>ب)</td> <td>در ازای بهره برداری از ملک ارباب، بخشی از محصول را به او تحویل می دادند.</td> <td>۲</td> <td>شهرنشینان</td> </tr> <tr> <td>ج)</td> <td>با حمایت های مالی، نصب دستگاه های پنبه پاک کنی و توزیع بذر به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.</td> <td>۳</td> <td>روستاییان و کشاورزان</td> </tr> <tr> <td>د)</td> <td>شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد آنان بود.</td> <td>۴</td> <td>ایلات و عشایر</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>۵</td> <td>حاکمان داخلی</td> </tr> </table>	الف)	یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند.	۱	بازرگانان روسی و ارمنی	ب)	در ازای بهره برداری از ملک ارباب، بخشی از محصول را به او تحویل می دادند.	۲	شهرنشینان	ج)	با حمایت های مالی، نصب دستگاه های پنبه پاک کنی و توزیع بذر به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.	۳	روستاییان و کشاورزان	د)	شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد آنان بود.	۴	ایلات و عشایر			۵	حاکمان داخلی
الف)	یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند.	۱	بازرگانان روسی و ارمنی																			
ب)	در ازای بهره برداری از ملک ارباب، بخشی از محصول را به او تحویل می دادند.	۲	شهرنشینان																			
ج)	با حمایت های مالی، نصب دستگاه های پنبه پاک کنی و توزیع بذر به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.	۳	روستاییان و کشاورزان																			
د)	شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد آنان بود.	۴	ایلات و عشایر																			
		۵	حاکمان داخلی																			
۲۲	۰/۵	حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) اولین بار در کدام معاهده بر ایران تحمیل شد؟																				

ردیف	نمره	سؤال
۲۳	۱	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: الف) بریگاد قزاق: ب) بناهای کارت پستالی:
۲۴	۰/۵	غالب مدارس تازه تأسیس شده در عصر قاجار چه ویژگی‌هایی داشتند؟
۲۵	۰/۵	نخستین تالار نمایش توسط چه کسی و به چه منظور ساخته شد؟
۲۶	۱	چرا فتحعلی شاه از پیشنهاد ناپلئون بناپارت برای برقراری رابطه استقبال کرد؟ نتیجه چه شد؟
	۲۰	جمع نمرات

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۸/۱۸

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۴) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۲۰۰ دقیقه	تعداد سؤال: ۱۹۰

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	تا	از			
۳۵ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی و آمار ۳	۱
	۲۵	۱۶	۱۰	ریاضی و آمار ۱	
	۳۵	۲۶	۱۰	ریاضی و آمار ۲	
۲۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	علوم و فنون ادبی ۳	۲
	۶۰	۵۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۱	
	۷۰	۶۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۲	
۳۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۳	۳
	۹۰	۸۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۱	
	۱۰۰	۹۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۲	
۱۰ دقیقه	۱۱۰	۱۰۱	۱۰	روان‌شناسی	۴
۲۰ دقیقه	۱۳۰	۱۱۱	۲۰	زبان عربی (اختصاصی)	۵
۲۰ دقیقه	۱۴۰	۱۳۱	۱۰	تاریخ ۳	۶
	۱۵۰	۱۴۱	۱۰	تاریخ ۱	
	۱۶۰	۱۵۱	۱۰	تاریخ ۲	
۲۰ دقیقه	۱۷۰	۱۶۱	۱۰	جغرافیا ۳	۷
	۱۸۰	۱۷۱	۱۰	جغرافیای ایران	
	۱۹۰	۱۸۱	۱۰	جغرافیا ۲	
۳۰ دقیقه	۲۰۰	۱۹۱	۱۰	فلسفه ۲	۸
	۲۱۰	۲۰۱	۱۰	منطق	
	۲۲۰	۲۱۱	۱۰	فلسفه ۱	
۱۰ دقیقه	۲۳۰	۲۲۱	۱۰	اقتصاد	۹

دروس	طراحان	ویراستاران علمی	
ریاضیات	کیوان عامری - علی عرب سید عمادالدین نبوی	ندا فرہختی - محدثہ کارگرفرد مہدی وارستہ - مینا نظری ابوالفضل قاسمی - زہرا ساسانی	
اقتصاد	احمد منصوری	مریم پارسائیان	
زبان عربی اختصاصی	بہروز حیدریگی	شاہو مرادیان - عاطفہ دستخوش	
تاریخ	ملیحہ گرجی	مریم پارسائیان	
جغرافیا	ملیحہ گرجی		
جامعہ شناسی	آزادہ میرزایی		
فلسفہ و منطق	فلسفہ		حیدر جلالی - امیر محمد نصیری
	منطق		ابراہیم امینی
روان شناسی	نگار کاغذگران		

آمادہ سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مززعتی
بازبینی و نظارت نہایی: سارا نظری
برنامہ ریزی و ہماہنگی: سارا نظری - مینا نظری
بازبینی دفترچہ: بہارہ سلیمی - عطیہ خادمی
ویراستاران فنی: ساناز فلاحی - مریم پارسائیان - سپیدہ سادات شریفی - فاطمہ عبدالہخانی
سرپرست واحد فنی: سعیدہ قاسمی
صفحہ آرا: فرہاد عبدی
طراح شکل: آرزو گلفر
حروف نگاران: ربابہ الطافی - فرزتانہ رجبی - مینا عباسی - مہناز کاظمی - سحر فاضلی - حدیث فیض الہی - فاطمہ میرزایی

۴ اعداد اول کوچکتر از ۲۰ عبارتند از:

$$\{2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19\}$$

که یک مجموعه ۸ عضوی را تشکیل می‌دهند.

حال می‌خواهیم زیرمجموعه ۵ عضوی شامل ۲ باشد، ولی شامل ۱۹ نباشد، پس بایستی تعداد ۴ عضو (به جز ۲) از میان ۶ عضو (به جز ۲ و ۱۹) انتخاب کنیم:

$$\binom{6}{4} = \frac{6!}{4! \times 2!} = \frac{6 \times 5 \times 4!}{4! \times 2} = 15$$

۵ برای مسافرت از شهر A به شهر D از سه طریق می‌توانیم

سفر کنیم:

(۱) از A به B سپس از B به D $3x = D$

(۲) مستقیماً از A به D $1 = D$

(۳) از A به C سپس از C به D $4y = D$

پس داریم:

$$3x + 1 + 4y = 21 \Rightarrow 3x + 4y = 20$$

با حدس و آزمایش متوجه می‌شوید که تنها جواب قابل قبول برای این معادله در مجموعه اعداد طبیعی $x=4$ و $y=2$ است، پس داریم:

$$x + y = 6$$

۶ فضای نمونه‌ای تولد سه نفر در روزهای هفته برابر است با:

$$n(S) = 7 \times 7 \times 7 = 7^3 = 343$$

پیشامد این‌که این سه نفر در سه روز مختلف متولد شوند برابر است با:

$$n(A) = 7 \times 6 \times 5$$

پس احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7 \times 6 \times 5}{7^3} = \frac{6 \times 5}{7^2} = \frac{30}{49}$$

۷ در حالتی که A و B ناسازگارند $A \cap B = \emptyset$

و $P(A \cap B) = 0$ است و احتمال این‌که حداقل یکی از آن‌ها رخ دهد یعنی $P(A \cup B)$ برابر است با $P(A) + P(B)$ ، پس داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

$$\frac{P(A \cup B) = \frac{5}{12}}{P(A) = \frac{2}{3} P(B)} \rightarrow \frac{5}{12} = \frac{2}{3} P(B) + P(B)$$

$$\Rightarrow \frac{5}{3} P(B) = \frac{5}{12} \Rightarrow P(B) = \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{2}{3} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{6}$$

۸ مطابق شکل، واضح است که از مجموعه B، اشتراک A و C

حذف شده است، پس $B - (A \cap C)$ نمایش قسمت رنگی است.

۹ اولاً فضای نمونه‌ای کنفرانس ۶ نفر پشت سر هم برابر است با:

$$n(S) = 6!$$

ثانیاً اگر مهرا و مهرداد را به دلیل پشت سر هم بودن، یک دسته در نظر بگیریم، ۲! با هم جایگشت دارند.

ثالثاً اگر قرار نباشد مهرا و مهرداد نفر اول باشند، پس یا نفر دوم و سوم هستند یا نفر سوم و چهارم یا نفر چهارم و پنجم یا نفر پنجم و ششم که به ۴ حالت امکان‌پذیر است.

رایعاً چهار نفر دیگر هم ۴! با هم جایگشت خواهند داشت.

۱ ابتدا مقادیر $C(n, 2)$ و $P(n-1, 1)$ را تا حد

ممکن ساده می‌کنیم:

$$C(n, 2) = \frac{n!}{2!(n-2)!} = \frac{n(n-1)(n-2)!}{2(n-2)!} = \frac{n(n-1)}{2}$$

$$\binom{n}{n-1} = \frac{n!}{(n-1)!1!} = \frac{n(n-1)!}{(n-1)!} = n$$

$$P(n-1, 1) = \frac{(n-1)!}{(n-2)!} = \frac{(n-1)(n-2)!}{(n-2)!} = n-1$$

اینک با جای‌گذاری در تساوی، داریم:

$$\frac{\frac{n(n-1)}{2} \times n}{n-1} = 8 \Rightarrow \frac{n^2}{2} = 8 \Rightarrow n^2 = 16 \Rightarrow n = 4$$

پس مقدار $\binom{n+4}{3}$ برابر است با:

$$\binom{8}{3} = \frac{8!}{3!5!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{6 \times 5!} = 56$$

۲ چون می‌خواهیم بین مربی و کاپیتان دقیقاً دو نفر قرار گیرند،

پس ابتدا از میان ۵ نفر (به جز مربی و کاپیتان) تعداد ۲ نفر را انتخاب می‌کنیم؛ مربی، کاپیتان و این دو نفر را یک دسته در نظر می‌گیریم. بدیهی است اولاً خود مربی و کاپیتان تعداد ۲! و آن دو نفر ۲! جایگشت خواهند داشت، به علاوه ۳ نفر باقی‌مانده به همراه دسته مذکور تعداد ۴! جایگشت خواهند داشت. پس به کمک اصل ضرب خواهیم داشت:

$$n(A) = \binom{5}{2} \times 2! \times 2! \times 4! = 10 \times 2 \times 2 \times 24 = 960$$

انتخاب ۲ نفر از میان ۵ نفر برای قرارگیری بین مربی و کاپیتان

۲! جایگشت دو نفر بین مربی و کاپیتان

۲! جایگشت مربی و کاپیتان

۴! جایگشت سه نفر باقی‌مانده با دسته مربی و کاپیتان

۳ برای آن‌که مثلث‌ها پاره‌خط AB را در نقاطی به جز A و B

حتماً قطع کنند، ۴ حالت را در نظر می‌گیریم:

حالت اول: دو نقطه از بالای AB برمی‌داریم و یک نقطه از پایین AB

$$\binom{3}{2} \times \binom{4}{1} = 3 \times 4 = 12$$

حالت دوم: یک نقطه از بالای AB برمی‌داریم و دو نقطه از پایین AB

$$\binom{3}{1} \times \binom{4}{2} = 3 \times 6 = 18$$

حالت سوم: نقطه A را برمی‌داریم با یک نقطه از بالا و یک نقطه از پایین

$$1 \times \binom{3}{1} \times \binom{4}{1} = 3 \times 4 = 12$$

حالت چهارم: نقطه B را برمی‌داریم با یک نقطه از بالا و یک نقطه از پایین

$$1 \times \binom{3}{1} \times \binom{4}{1} = 3 \times 4 = 12$$

پس مجموعاً $12 + 18 + 12 + 12 = 54$ مثلث با این شرایط خواهیم داشت.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) $A \cap B = \emptyset$
 ۲) $A - B = A$
 ۳) $A \cup B \neq S$
 ۴) $B - A = B$

پس عبارت $A \cup B = S$ لزوماً درست نیست.

اولاً فضای نمونه‌ای جایگشت ۷ حرف کلمه «صربستان» برابر

۱۴ ۴

است با:

$$n(S) = 7!$$

ثانیاً پیشامد آن که حروف نقطه‌دار {ب، ت، ن} کنار هم باشند، برابر است با:

ا، س، ر، ص، {ب، ت، ن}

$$n(A) = 3! \times 5!$$

پس احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3! \times 5!}{7!} = \frac{6 \times 5!}{7 \times 6 \times 5!} = \frac{1}{7}$$

فضای نمونه‌ای انتخاب ۳ مهره از میان ۱۰ مهره برابر است با:

۱۵ ۴

$$n(S) = \binom{10}{3} = \frac{10 \times 9 \times 8}{6} = 120$$

برای این که تعداد مهره‌های قرمز بیشتر از آبی باشد، بایستی یا هر سه مهره قرمز باشد یا این که دو مهره قرمز و یک مهره آبی باشد. تعداد اعضای این پیشامد، برابر است با:

$$n(A) = \binom{4}{3} + \binom{4}{2} \times \binom{6}{1} = 4 + (6 \times 6) = 40$$

هر سه دوتا قرمز و یکی آبی

پس احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{40}{120} = \frac{1}{3}$$

برای آن که تابع خطی از ناحیه اول عبور نکند، باید هم شیب و

۱۶ ۳

هم عرض از مبدأ آن نامثبت باشد، بنابراین داریم:

$$\begin{cases} \text{شیب} = 2m - 3 \leq 0 \Rightarrow m \leq \frac{3}{2} \\ \text{عرض از مبدأ} = 4 - 5m \leq 0 \Rightarrow \frac{4}{5} \leq m \end{cases} \xrightarrow{\text{اشتراک}} \frac{4}{5} \leq m \leq \frac{3}{2}$$

تابع را به فرم $f(x) = mx + n$ در نظر می‌گیریم:

۱۷ ۳

$$\begin{cases} f(5) = 13 \Rightarrow 5m + n = 13 \\ f(-9) = -29 \Rightarrow -9m + n = -29 \end{cases}$$

با حل دستگاه داریم $n = -2$ و $m = 3$ ، پس: $f(x) = 3x - 2$. حال مقدار خواسته شده را حساب می‌کنیم.

$$f(3) = 3(3) - 2 = 7, f(4) = 3(4) - 2 = 10$$

$$f(6) = 3(6) - 2 = 16$$

$$2f(3) + 3f(4) + 5f(6) = 2(7) + 3(10) + 5(16) = 124$$

پس تعداد اعضای پیشامد مطلوب برابر است با:

$$n(A) = 2! \times 4 \times 4!$$

و در نهایت احتمال مورد نظر برابر خواهد بود با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2! \times 4 \times 4!}{6!} = \frac{2 \times 4 \times 4!}{6 \times 5 \times 4!} = \frac{8}{30} = \frac{4}{15}$$

پیشامد این که مجموع دو تاس حداکثر ۵ شود، عبارت است از:

۱۰ ۳

$$A = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (1, 4), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (3, 1), (3, 2), (4, 1)\}$$

$$n(A) = 10$$

فضای نمونه‌ای پرتاب دو تاس نیز برابر $n(S) = 6 \times 6 = 36$ است.

پس احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{36} = \frac{5}{18}$$

در پرتاب تاس، اعداد اول عبارتند از {۲، ۳، ۵} و اعداد غیر

۱۱ ۱

اول عبارتند از {۱، ۴، ۶}، پس تعداد اعضای فضای نمونه‌ای این آزمایش به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\begin{cases} \text{حالت ۳} \rightarrow \{2, 3, 5\} \xrightarrow{\text{سه سکه}} 2 \times 2 \times 2 = 8 \\ \text{حالت ۲} \rightarrow \{1, 4, 6\} \xrightarrow{\text{دو سکه}} 2 \times 2 = 4 \end{cases}$$

$$\Rightarrow (3 \times 8) + (2 \times 4) = 24 + 8 = 32$$

برای آن که اعداد زوج باشند، رقم یکان باید ارقام ۰، ۲، ۴ و ۶

۱۲ ۲

باشد. از طرفی، برای آن که اعداد کوچک‌تر از ۶۰۰۰۰ باشند، رقم ده‌هزارگان باید ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ باشد. هم‌چنین می‌دانیم رقم صفر نمی‌تواند رقم اول باشد. با توجه به این ملاحظات، مسأله را به دو حالت تقسیم می‌کنیم:

حالت اول: یکان ارقام ۲ یا ۴ باشند:

$$\begin{array}{c} \begin{array}{ccccccc} 3 & 4 & 2 & & & & \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & & & & \\ 5 & 4 & 2 & & & & \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & & & & \\ 4 & \times & 6 & \times & 5 & \times & 4 & \times & 2 & = & 960 \end{array} \end{array}$$

حالت دوم: یکان ارقام ۰ یا ۶ باشند:

$$\begin{array}{c} \begin{array}{ccccccc} 4 & 2 & & & & & \\ \downarrow & \downarrow & & & & & \\ 5 & 4 & 2 & & & & \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & & & & \\ 5 & \times & 6 & \times & 5 & \times & 4 & \times & 0 & = & 1200 \end{array} \end{array}$$

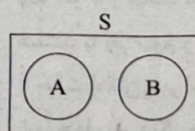
پس تعداد کل حالات، برابر است با:

$$960 + 1200 = 2160$$

دو پیشامد A و B را ناسازگار گوئیم هرگاه اشتراک آن‌ها تهی

۱۳ ۳

باشد. با توجه به نمودار ون واضح است که:

۲۲ ۳

$$x = 4 \Rightarrow -\frac{b}{2a} = 4 \Rightarrow \frac{-4}{2n} = 4 \Rightarrow n = -\frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow f(x) = -\frac{1}{4}x^2 + 4x + m$$

$$f(4) = 6 \Rightarrow -\frac{1}{4}(4)^2 + 4(4) + m = 6 \Rightarrow m = -2$$

$$2n + m = 2(-\frac{1}{4}) - 2 = -3$$

۲۳ ۲

$$f(2) = 3 \Rightarrow 2(2)^2 + a(2) + 1 = 3$$

$$\Rightarrow 12 + 2a + 1 = 3 \Rightarrow a = -5$$

$$f(x) = 2x^2 - 5x + 1 \Rightarrow f(-2) = 2(-2)^2 - 5(-2) + 1$$

$$= 12 + 10 + 1 = 23$$

۲۴ ۱

$$f(0) = 1 \Rightarrow a(0)^2 + b(0) + c = 1 \Rightarrow c = 1$$

$$f(1) = 6 \Rightarrow a(1)^2 + b(1) + c = 6 \Rightarrow a + b = 5$$

$$f(2) = 15 \Rightarrow a(2)^2 + b(2) + c = 15 \Rightarrow 4a + 2b = 14 \Rightarrow 2a + b = 7$$

$$\begin{cases} a + b = 5 \\ 2a + b = 7 \end{cases} \rightarrow \begin{cases} a = 2 \\ b = 3 \end{cases}$$

$$a + 2b - 3c = 2 + 2(3) - 3(1) = 5$$

۲۵ ۱

$$\text{سود} = 200x - (2x^2 + 60x + 300) = -2x^2 + 140x - 300$$

$$\text{سود بیشترین} = x = \frac{-b}{2a} = \frac{-140}{2(-2)} = 35$$

پس با تولید ۳۵ خودکار روزانه بیشترین سود را دارد.

$$\text{میزان حداکثر سود} = -2(35)^2 + 140(35) - 300 = 2150$$

چون تابع f ثابت است، پس باید مؤلفه‌های دوم زوج مرتب‌ها

۲۶ ۱

با هم برابر باشند و داریم:

$$m + 1 = n + 1 = 2m - 1 \Rightarrow \begin{cases} m + 1 = n + 1 \Rightarrow m = n \\ m + 1 = 2m - 1 \Rightarrow m = 2 \end{cases} \Rightarrow m = n = 2$$

$$\Rightarrow f = \{(2, 2), (1, 2), (6, 2)\}$$

$$f(6)f(2) - m = 3 \times 3 - 2 = 7$$

۲۷ ۲

برد تابع f تک عضوی است، پس f یک تابع ثابت است. اگر

ضابطه f را به صورت $f(x) = k$ در نظر بگیریم، با بررسی هر یک از عبارت‌ها، داریم:

$$\text{الف) } \begin{cases} f(mn) = k \\ f(m) = k \end{cases} \Rightarrow f(mn) = f(m) \quad \checkmark$$

$$\text{ب) } \begin{cases} \lambda f(m) - 6f(n) = \lambda k - 6k = 2k \\ f(n) + f(m) = k + k = 2k \end{cases}$$

$$\Rightarrow \lambda f(m) - 6f(n) = f(m) + f(n) \quad \checkmark$$

۱۸ ۲

چون تابع خطی با خط $3x + 5y = 12$ موازی است، پس شیب‌های برابر دارند.

$$3x + 5y = 12 \Rightarrow 5y = -3x + 12 \Rightarrow y = -\frac{3}{5}x + \frac{12}{5}$$

پس شیب تابع خطی هم برابر $-\frac{3}{5}$ است.

$$f(x) = -\frac{3}{5}x + n$$

$$f(10) = 7 \Rightarrow -\frac{3}{5}(10) + n = 7 \Rightarrow n = 13$$

$$\Rightarrow f(x) = -\frac{3}{5}x + 13 \xrightarrow{\text{تقاطع با محور عرض‌ها}} f(0) = 13$$

نکته: برای پیدا کردن محل برخورد تابع با محور عرض‌ها (عرض از مبدأ) باید $f(0)$ را حساب کنیم.

۱۹ ۴

ابتدا محل برخورد خطوط را با حل دستگاه پیدا می‌کنیم.

$$\begin{cases} y = 4x + 3 \\ y = -2x + 9 \end{cases} \Rightarrow 4x + 3 = -2x + 9 \Rightarrow x = 1 \Rightarrow y = 7$$

محل برخورد اول نقطه $A \left(\frac{1}{7} \right)$ می‌باشد.

$$\begin{cases} y = 6x - 10 \\ y = -3x + 8 \end{cases} \Rightarrow -3x + 8 = 6x - 10 \Rightarrow x = 2 \Rightarrow y = 2$$

محل برخورد دوم نقطه $B \left(\frac{2}{7} \right)$ می‌باشد.

ضابطه تابع موردنظر را به فرم $f(x) = mx + n$ در نظر می‌گیریم.

$$f(1) = 7 \Rightarrow m + n = 7$$

$$f(2) = 2 \Rightarrow 2m + n = 2$$

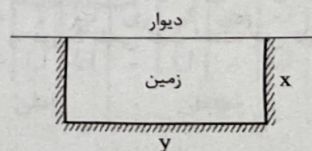
با حل دستگاه داریم: $n = 12$ و $m = -5$. پس: $f(x) = -5x + 12$.

۲۰ ۱

$$\text{تابع سود} = \underbrace{90x}_{\text{درآمد}} - \underbrace{(12000 + 70x)}_{\text{هزینه}} \geq 0$$

$$\Rightarrow 20x - 12000 \geq 0 \Rightarrow x \geq 600$$

۲۱ ۴

$$\text{طول طناب} = 2x + y = 80 \Rightarrow y = 80 - 2x$$

$$\text{مساحت } S = x \cdot y = x(80 - 2x) = -2x^2 + 80x$$

یافتن بیشترین مساحت داریم:

$$x = \frac{-b}{2a} \Rightarrow x = \frac{-80}{2(-2)} = 20$$

$$\Rightarrow S_{\max} = -2(20)^2 + 80(20) = 800$$

ضابطه f را به صورت $f(x) = k$ و ضابطه g را به صورت $g(x) = x$ در نظر می‌گیریم و داریم:

$$f(-2) = g(2) = 2 \Rightarrow k = 2 \Rightarrow f(x) = 2$$

و از طرف دیگر، داریم:

$$mf(-2) + 2ng(-2) = 4$$

$$\Rightarrow m(2) + 2n(-2) = 4 \Rightarrow m - 2n = 2$$

پس داریم:

$$\frac{m - 2n - 2n}{2n - m} = \frac{(m - 2n) - 4}{-(m - 2n)} = \frac{2 - 4}{-2} = \frac{-2}{-2} = 1$$

در تابع پلکانی ضابطه همه دامنه‌ها باید ثابت باشد، پس ضابطه‌ها باید مستقل از x باشند و به همین منظور ضریب x باید صفر باشد و داریم:

$$m - 2 = 0 \Rightarrow m = 2$$

$$4n - 2 = 0 \Rightarrow n = \frac{1}{2} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ 1 & x > -2 \end{cases}$$

پس داریم:

$$nf(-3) + mf(3) = \frac{1}{2}(-2) + 2(1) = -1 + 2 = 1$$

با توجه به تعریف تابع علامت، باید $x^2 - 2x - 3 = 0$ باشد و

$$x^2 - 2x - 3 = 0 \Rightarrow (x+1)(x-3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -1 \\ x = 3 \end{cases}$$

اگر $x = -1$ باشد، داریم:

$$2\text{sign}(x-1) - 3\text{sign}(x+1) = 2\text{sign}(-2) - 3\text{sign}(0)$$

$$= 2(-1) - 3(0) = -2$$

اگر $x = 3$ باشد، داریم:

$$2\text{sign}(x-1) - 3\text{sign}(x+1) = 2\text{sign}(2) - 3\text{sign}(4)$$

$$= 2(1) - 3(1) = -1$$

که مجموع این مقادیر برابر است با:

$$(-2) + (-1) = -3$$

مقدار $x = \frac{3}{2}$ را در تابع جای‌گذاری می‌کنیم و داریم:

$$f\left(\frac{3}{2}\right) = 2\left[\frac{3}{2}\right] - 3\left[-\frac{3}{2}\right] = 2(1) - 3(-2) = -1$$

g تابعی همانی است، پس $g(8) = 8$ و در نتیجه $f(2) = 8$

و چون f تابعی ثابت است، پس داریم:

$$\begin{cases} f(x) = 8 \\ g(x) = x \end{cases}$$

از طرفی $2 < x < \frac{3}{2}$ و در نتیجه $-\frac{3}{2} < -x < -2$ ، پس داریم:

$$\begin{cases} [x] = 1 \\ [-x] = -2 \end{cases}$$

پس داریم:

$$\frac{[f(x)] + g([x])}{[-x] + \text{sign}([-x])} = \frac{[8] + g(1)}{-2 + \text{sign}(-2)} = \frac{8 + 1}{-2 + (-1)} = \frac{9}{-3} = -3$$

$$\begin{cases} \frac{1}{2}(f(m) + f(n)) = \frac{1}{2}(k + k) = \frac{2k}{2} = k \\ \frac{1}{2}f(m+n) = \frac{1}{2}k = \frac{k}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2}(f(m) + f(n)) \neq \frac{1}{2}f(m+n) \quad \times$$

$$\begin{cases} \Delta f(3m+2n) = \Delta k \\ 2f(3m) + 2f(2n) = 2k + 2k = \Delta k \end{cases}$$

$$\Rightarrow \Delta f(3m+2n) = 2f(3m) + 2f(2n) \quad \checkmark$$

پس موارد (الف)، (ب) و (د) درست هستند و مورد (ج) نادرست است.

اولاً $x = 1$ هم در ضابطه اول وجود دارد و هم در ضابطه دوم، پس برای تابع بودن باید مقدار تابع در دو ضابطه یکسان باشد و داریم:

$$1 + m = 2 \Rightarrow m = 1$$

ثانیاً $x = 2$ هم در ضابطه دوم وجود دارد و هم در ضابطه سوم، پس برای بودن باید مقدار تابع در دو ضابطه یکسان باشد و داریم:

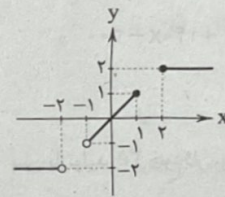
$$2 = n - 2 \Rightarrow n = 4$$

پس ضابطه تابع به صورت زیر می‌شود:

$$f(x) = \begin{cases} x+1 & x \leq 1 \\ 2 & 1 < x \leq 2 \\ 4-x & x \geq 2 \end{cases}$$

$$f(m+n) = f(1+4) = f(5) = 4-5 = -1$$

با توجه به ضابطه تابع، نمودار تابع در نقاط $(1, 1)$ و $(2, 2)$ باید توپر باشد، همچنین بین 1 تا 2 و بین 2 تا 1 نیز تابع تعریف نشده است.

در تابع همانی، مؤلفه‌های اول و دوم همه زوج مرتبها با هم

برابر است، پس داریم:

$$2q = q + 1 \Rightarrow q = 1$$

$$m^2 + 2m = -1 \Rightarrow m^2 + 2m + 1 = 0 \Rightarrow (m+1)^2 = 0$$

$$\Rightarrow m + 1 = 0 \Rightarrow m = -1$$

$$m + n = n - 1 \Rightarrow -1 + n = n - 1$$

$$4 = 2p - 2 \Rightarrow 2p = 6 \Rightarrow p = 2$$

پس تابع f به صورت زیر است:

$$f = \{(2, 2), (-1, -1), (n-1, n-1), (4, 4)\}$$

حال برای آن که دامنه تابع، سه عضوی باشد، $n-1$ بایستی با یکی از اعداد -1 یا 2 برابر باشد:

$$n-1 = -1 \Rightarrow n = 0 \Rightarrow m+n-p = -1+0-2 = -3$$

$$n-1 = 2 \Rightarrow n = 3 \Rightarrow m+n-p = -1+3-2 = 0$$

$$n-1 = 4 \Rightarrow n = 5 \Rightarrow m+n-p = -1+5-2 = 2$$

پس $m+n-p$ نمی‌تواند برابر 1 باشد.

برش آوایی (۱) --- U / U --- / --- U / U ---

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

برش آوایی (۲) --- / U U --- / --- / U U ---

مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن

(۲) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): تلاش برای آزادی

(۴) «آزادی» یکی از مفاهیم ادبیات دوره بیداری است.

۴۸ ۳ تصویر مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): «طبیعت» است.

۴۹ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): «سختی عشق را هر

کس درک نمی‌کند»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عارف جلوه معشوق را در همه جا می‌بیند.

(۳) طلب مهربانی از یار

(۴) فراوانی طالبان یار

۵۰ ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): شهید مورد پذیرش

خداوند است و نیازی به دعا و زاری ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) پایداری در عشق (۳) بی‌رحمی معشوق

(۴) ارزش شهید راه عشق

۵۱ ۳ هنگام تقطیع اگر (ن) که پیش از آن مصوت بلند آمده، در

هجای بعدی قرار بگیرد، حذف نمی‌شود. هم‌چنین اگر (ن) خود دارای مصوت

باشد حذف نمی‌شود.

تقطیع گزینه (۳):

خُش | تر | ز | ت | ما | شا | ی | خ | یا | ن | پ | هش | اُست

۵۲ ۳ تعداد مصوت‌های هر عبارت با تعداد هجاهای آن عبارت برابر است.

عبارت سؤال:

ع جَب نیست از گل که خَن دَد بِ سَر وی (۱۱ هجا: ۱۱ مصوت)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) دی ارا ام / د ای اس / افر ام / کن / زود (۱۰ هجا: ۱۰ مصوت)

(۲) روا زم / اب اع / ایا / اد ات / اش / با / مد (۱۰ هجا: ۱۰ مصوت)

(۳) کی / امن / عا / اش / اقم / اگر / اب / سو / زم / از / واست (۱۱ هجا: ۱۱ مصوت)

(۴) بر / خیز / اک / سا / قی / ان / د / ارا / مد (۹ هجا: ۹ مصوت)

۵۳ ۴

هم | چ | ناک | عا | شق | ن | با | شد | و ر | ب | و د | صا | دق | ن | با | شد

هر | ک | در | مان | می | پ | ذی | زد | یا | ن | صی | حت | می | ن | یو | شد

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

ای | خ | شا | آن | دل | ک | آ | زا | ری | ن | می | آ | ید | آ | زو

غی | ر | کا | ر | عا | ش | قی | کا | ری | ن | می | آ | ید | آ | زو

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

۴۲ ۴ در این بیت (تکرار) وجود ندارد. تضمین: «خبالوطن»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کنایه: خاک ره کسی شدن - تلمیح: اشاره به داستان سلیمان

(۲) موازنه:

مقصود	دل	عاشق	شیدا	همه	او	دان
مطلوب	دل	واقف	و عنرا	همه	او	دان

تلمیح: اشاره به داستان واقف و عنرا

(۳) مراعات نظیر: حلقه، در، دست - تکرار: در

۴۳ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) میدان، چوگان، گوی

(۲) راه، جاده - کوی، خانه

(۴) خط بغداد، جام می، مستان

۴۴ ۳ این بیت (تلمیح) ندارد. جناس: سر، سحر - بر، در، سر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اشاره به داستان رستم و سهراب

(۲) اشاره به آیه امانت و قرار دادن امانت الهی بر دوش انسان

(۴) اشاره به داستان حضرت یونس

۴۵ ۳ بررسی آرایه‌ها:

تلمیح: اشاره به داستان (سامری) که با ساختن گوساله‌ای فلزی، در غیاب

موسی (ع) قوم او را گمراه ساخت.

کنایه: بازار کسی را شکستن

در سایر گزینه‌ها (تلمیح) وجود ندارد.

۴۶ ۳ بررسی آرایه‌ها:

تلمیح: اشاره به داستان مسیح

تضمین: صائب تبریزی مصراع‌های این بیت را از حافظ شیرازی تضمین کرده است.

مراعات نظیر: صائب - غزل - حافظ

وزن گزینه (۳):

صا | ا | بیلا | آن | غ | ز | ل | حا | ف | ظ | شی | را | ز | ک | گفت

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

دی | گ | راه | هم | پ | گ | ن | دای | چ | م | سی | حا | می | کرد

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن | فاعلاتن

۴۷ ۳ در این بیت «تضمین» وجود ندارد.

مراعات نظیر: صبر، سکون، حوصله - تشبیه: اهریمن استبداد

بررسی سایر گزینه‌ها:

برش پایه‌های آوایی این بیت به دو صورت:

ری | م | ن | اس | تب | دا | دا | زا | د | ی | ما | را | کشت

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

صبر | ز | ش | کو | جا | یز | ن | حو | ص | ل | با | ید | کرد

- | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | -

۵۹ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: «تحمل سختی

برای رسیدن به بزرگی»

مفهوم گزینه (۳): «سنگینی رنج عشق بر عاشق و نامهربانی معشوق»

۶۰ ۳ مفهوم مشترک عبارت سؤال و بیت‌های (الف)، (ب)، (ج)،

(د)، (ه) و (و): «عاشق فقط طالب معشوق است و حتی بهشت را بدون یار نمی‌خواهد».

مفهوم بیت (ز): انسان قانع محتاج به کسی نیست.

۶۱ ۲ پایه‌های آوایی این بیت «ناهمسان» است.

را	ز	د	ل	خی	ش	با	ث	بگ	شا	دم
با	شد	ک	ب	ریخت	م	را	ب	بخ	شا	بی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
	مفعول		مفاعیلن		مفاعیلن				مفاعیلن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

نش	نی	د	آ	م	کان	در	خ	تن	با	صو	ر	تی	چن	دین	ف	تن
هر	گزن	ن	با	شد	در	چ	من	سر	وی	ب	دین	خس	من	ظ	ری	
-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-

(۳)

گ	ز	جان	در	ق	دم	ری	زم	ه	نو	ز	غذ	ر	می	خا	هم	
ک	از	من	خ	د	م	تی	نا	ید	چ	نان	لا	یق	ک	پ	سن	دی
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-

(۴)

هر	ک	ن	صی	حت	می	ک	ند	در	رو	ز	گا	ر	خس	ن	او	
دی	وا	ن	گا	ن	عش	ق	را	دی	گر	پ	سو	دا	می	ب	زد	
-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-

۶۲ ۱ رکن نخست در این بیت (U - U - : مفاعیلن) است.

رکن نخست در سایر گزینه‌ها (U U - : فعلات) است.

۶۳ ۳ وزن بیت سؤال:

س	ح	ر	گه	بل	ب	لی	آ	وا	ز	می	کرد
ه	می	نا	لی	د	با	گل	را	ز	می	کرد	
-	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-
	مفاعیلن			مفاعیلن					مفاعی (فعولن)		

وزن بیت گزینه (۳):

م	را	در	سا	ی	ات	ای	ک	پ	ی	جان
ب	هر	مس	جد	ز	خور	شی	د	ت	م	راب
-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
	مفاعیلن			مفاعیلن				مفاعی (فعولن)		

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(۲) فعولن فعولن فعولن فعولن

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(۲)

ام	ش	بم	تا	جان	ب	تن	با	قی	ست	شا	ت	ز	وص	ل	کن
گر	ف	را	آ	ید	آ	جل	فر	دا	ن	می	دا	ند	ک	ج	جست
-	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-

(۳)

عا	ش	قی	ما	ی	ی	شا	دی	ب	و	د	غن	چ	م	راد
د	ل	خالی	ز	م	ح	ب	ت	ص	د	ف	بی	م	ه	زست
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

۵۴ ۳ هجاهای کشیده ابیات:

(الف) ۴ هجای کشیده

لط	ف	فهد	رت	ب	م	ن	سو	خ	ت	جا	هر	دو	ی	کیست
دا	ن	چن	سو	خت	ب	ها	را	ن	خ	ز	هر	دو	ی	کیست

(ب) ۱ هجای کشیده

پ	ج	گر	تش	ن	گی	ی	تی	غ	ش	کا	رن	دا	ز	ت
خون	ن	صی	د	خ	ز	م	آ	ب	ز	و	هر	دو	ی	کیست

(ج) ۱ هجای کشیده

اش	ک	گل	گو	ن	ک	ند	گر	چ	م	نا	را	بی	ی	من
چه	ر	ی	زر	د	م	نو	بر	گ	خ	ز	هر	دو	ی	کیست

(د) ۳ هجای کشیده

غم	ز	گر	ای	خ	ت	ام	انی	ست	ح	ز	اف	سو	سم	
در	د	یا	ری	ک	م	نم	سو	د	ز	ی	هر	دو	ی	کیست

۵۵ ۱ سجع در گزینه (۱): بشکفت - گردد: سجع مطرف

سجع در سایر گزینه‌ها:

(۲) بنشیند - برنخیزد: سجع متوازی

(۳) دارد - گردد: سجع متوازی

(۴) دیدی - بستی: سجع متوازی

۵۶ ۱ هر شش بیت دارای سجع (قافیه میانی) هستند.

بررسی ابیات:

(الف) کل - دهل

(ج) نشست - است

(د) مستان - دستان - هزاران

۵۷ ۳ مفهوم بیت سؤال «بازگشت به اصل» است ولی مفهوم بیت

حده (۳) «درد و داغ فراق» است.

سعی سایر گزینه‌ها:

ص	غ	ع	ا	ل	م	قد	سی	ن	دی	م	م	ل	س	ان	سی
ک	غ	با	ش	د	گر	ث	د	رین	خ	را	پ	پ	ما	نی	
-	-	U	-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	-

سجع‌ها: قدسی - انسی

۱ ی کشیده: ریغ

۴ سجع در متن سؤال «شد - گشت» متوازن و «بیند - بشناسد»

جامعه‌شناسی

۷۱) ۱ علوم انسانی درباره‌ی کنش‌های انسان و آثار پیامدهای آن بحث

می‌کند.

کنش با آگاهی و اراده‌ی انسان انجام می‌شود.

شناخت کنش بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست.

۷۲) ۳ علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند.

علوم پزشکی با آن‌که درباره‌ی انسان بحث می‌کند، جزء علوم انسانی نیست.

پزشکی به بدن انسان و سلامتی و بیماری آن می‌پردازد و جزء علوم طبیعی محسوب می‌شود.

موضوع علوم طبیعی، پدیده‌های طبیعی هستند.

۷۳) ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) برخی کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند.

(۳) موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.

(۴) روش علوم اجتماعی را همان روش علوم طبیعی یعنی روش تجربی می‌دانند

ولی روش علوم انسانی را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

۷۴) ۴

علوم		
علوم طبیعی	علوم انسانی	علوم اجتماعی
فیزیک، شیمی	اخلاق، روان‌شناسی	مردم‌شناسی، تاریخ

۷۵) ۳ علوم طبیعی، قوانین طبیعت و پدیده‌های طبیعی را شناسایی

می‌کند.

علوم انسانی و اجتماعی، قوانین مربوط به کنش‌های آدمیان را مطالعه می‌کنند.

فلسفه یا متافیزیک، قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

۷۶) ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(الف) موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات

طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد.

(ج) فلسفه دانشی مستقل است؛ یعنی نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء

علوم انسانی و اجتماعی.

(ه) موضوع فلسفه با علوم طبیعی تفاوت دارد.

۷۷) ۱ علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان

از طبیعت و هم‌چنین وسیله‌ی غلبه‌ی او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی

پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند.

آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.

۷۸) ۳ علوم طبیعی را به دلیل این‌که ابزار تسلط انسان بر طبیعت و

ابزار رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی‌اند، علوم ابزاری نیز می‌گویند.

علوم انسانی به دلیل این‌که به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند، علوم

تفهیمی نامیده می‌شوند و از این نظر که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان

می‌پردازند، علوم انتقادی گفته می‌شود.

۶۴) ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «هزار» مجاز از بسیار - «دم» مجاز از لحظه

(۳) «دست» مجاز از قدرت

(۴) «دل» مجاز از فکر

۶۵) ۳ مهم‌ترین نوع مجاز علاقه‌ی شباهت (استعاره‌ی مصرحه) است. در

گزینه‌ی (۳) «سرو گل اندام» مجاز به علاقه‌ی شباهت (استعاره) است.

۶۶) ۳ مجاز: «دم» مجاز از لحظه

وزن گزینه‌ی (۳):

عَ	نُ	کَانَ	دَم	ک	ب	یَا	رِی	سَو	ی	مَنْ	بَا	دِ	ی	لَعَلَّ
ب	دِ	رَح	شَد	ز	ش	رَا	رَش	رُ	خ	هَم	چَوْن	زُ	رِ	مَنْ
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	فعلاتن			فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلن		

۶۷) ۳ مجاز: «دل» مجاز از فکر و اندیشه

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

ای	مَج	لِ	س	یَان	سَو	زِ	دِ	لِ	حَا	فِ	ظ	مَس	کَیْن
از	شَم	ع	بِ	پَر	سِی	د	کِ	کَر	سَو	زُ	گِی	دَا	زَست
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

(۲) مفهوم مشترک هر دو بیت «طلب همراه و محرم راز» است.

(۴) غم‌گرایی و ذهن‌گرایی در بیت وجود دارد.

۶۸) ۴ کاربرد «تخلص» در انتهای غزل مربوط به ویژگی ادبی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفهوم «بی‌وفایی معشوق / دست‌نیافتنی بودن معشوق» در ابیات وجود دارد.

(۲) تقطیع ابیات سؤال:

پی	ش	زِیْبِ	گَر	دِ	گِی	رِی	دَر	دِ	لِ	مَنْ	مِی	گَنْ	جِید
جُز	تُ	رَا	نِی	سِت	کُ	نَوَیْزِ	دَر	دِ	لِ	مَنْ	گَنْ	جَا	بِی
گَف	تِی	اَز	لَب	ب	د	هَم	کَا	مِ	عِ	رَا	قِی	رَو	زِی
وَق	تِ	آ	نَس	ت	کِی	آن	وَع	دِ	وَع	فَا	فَر	مَا	بِی
-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
	فعلاتن			فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلاتن		فعلن	

(۳) «دل» مجاز از اندیشه

۶۹) ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): «ارزش انسان به

شوق است» می‌باشد.

فهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بی‌طاقتی عاشق

حقیقت از راه دل می‌توان به حقیقت دست یافت.

افتخار به معشوق

۷۰) ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): هر کس محرم راز

نیست.

فهوم سایر گزینه‌ها:

پشیمانی و پنهان بودن معشوق

یک آسایش در عشق

تظار یار

۸۷ بررسی گزینه‌ها، ۴

(۱) درست - نادرست (انسان‌ها برای رسیدن به اهداف خود، از علوم تجربی استفاده می‌کنند)

(۲) درست - نادرست (جهان از مواد و موجودات خام ساخته شده است.)

(۳) نادرست (کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، رواج می‌یابند) - درست

(۴) درست - درست

۸۸ الف) انسان‌ها به تدریج اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای

می‌شوند که همه ابعاد وجود آن‌ها را احاطه می‌کند ← قفس آهنین

ب) رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن برای تسلط بر طبیعت و جامعه را می‌گویند ← گسترش یا بسط عقلانیت ابزاری

ج) امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از بین می‌رود و داوری درباره این امور به افراد متفرق سپرده می‌شود ← زوال عقلانیت ذاتی

۸۹ هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی

افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

فرهنگ اساطیری به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است.

در جوامع ارگانیکی از نظر دورکیم، تقسیم کار گسترده وجود دارد و در جوامع مکانیکی تقسیم کار ساده و ابتدایی است.

تغییرات در محدودهٔ هنجارها و نمادها جزء تغییرات لایه‌های سطحی جهان اجتماعی محسوب می‌شود.

۹۰ بررسی عبارت‌های نادرست، ۱

الف) جهان‌های اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های کلان خود، متنوع‌اند.

ب) زندگی اجتماعی انسان‌ها برخلاف زندگی سایر موجودات زنده، متنوع است.

۹۱ بررسی گزینه‌ها، ۴

(۱) درست - نادرست (دوست دارند بر یکایک افراد جامعه خود نیز چیره شوند.)

(۲) نادرست (زمانی پیش می‌آید که همهٔ افراد جامعه، شیفتهٔ غلبه باشند) - درست

(۳) نادرست (کمان می‌کنند ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیت آن‌ها برسند) - درست

(۴) درست - درست

۹۲ ۳ امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت

نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگ غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند.

امپراتوری مغول در چین، هند و ایران تحت تأثیر فرهنگ‌های اقوام مغلوب، هویتی چینی، هندی و ایرانی پیدا کرد.

۹۳ ۱ بررسی عبارت‌های نادرست،

الف) جهان‌گشایی و امپراتوری، اغلب با کشتار و خسارت‌های انسانی و اقتصادی فراوان همراه بوده است.

ب) غلبهٔ نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان منجر شده است اما همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نیاورده است.

ج) جهان‌گشایی‌ها به جهانی شدن فرهنگ آن‌ها منجر نشد.

۴ بررسی گزینه‌ها،

۱) (فایدهٔ علوم طبیعی) - درست (فایدهٔ علوم اجتماعی)

۲) (فایدهٔ علوم اجتماعی) - نادرست (فایدهٔ علوم طبیعی)

۳) (فایدهٔ علوم طبیعی) - درست (فایدهٔ علوم اجتماعی)

۴) (فایدهٔ علوم اجتماعی) - درست (فایدهٔ علوم طبیعی)

۲ بررسی عبارت‌های نادرست،

۱) جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.

۲) جامعه‌شناسی شاخه‌ای از علوم اجتماعی است.

۳) عده‌ای نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همهٔ مع در یک خط قرار می‌گیرند. بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، فته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند و جوامعی لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت قرار دهند.

۱ سایر گزینه‌ها،

۴) مربوط به جوامعی است که جهان‌های اجتماعی را در عرض هم می‌دانند.

۲) تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی‌های عمیق) بازگردد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است و ت‌هایی که به حوزهٔ نمادها و هنجارها (لایه‌های سطحی) بازگردد، از نوع‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود.

۴) انسان در قبال فرهنگی که از طریق تربیت به او منتقل بود، موجودی منفعل و پذیرنده نیست؛ بلکه کنشگری فعال و تأثیرگذار تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب‌ش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

۳) وقتی به تاریخ گذشته خود رجوع کنیم و جهان خود را با‌های دیگر مقایسه می‌کنیم، به تنوع جهان‌های اجتماعی پی می‌بریم.

جامعه‌شناسی در جهان غرب، مطالعهٔ جوامع صنعتی و شهری پیشرفته (غربی) و وظیفهٔ مردم‌شناسی، مطالعهٔ جوامع ساده و ابتدایی است. مهم‌ترین انتقادها به خودمداری فرهنگ غرب و تصور سادهٔ آن از سایر‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

۲) در جهان دنیوی، طبیعت مادهٔ خامی در اختیار انسان است. اند به میل خود در آن دخل و تصرف کند.

۳) طبری، محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

توحیدی، تصرفات انسان در طبیعت، مقید به ارادهٔ حکیمانهٔ الهی است. ی همهٔ ظرفیت‌ها و استعدادهای انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد.

۳) منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان صد سال اخیر است.

محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد

اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

۹۴ ۲ استعمار به معنای اشغال یک سرزمین خارجی با توسل به

قدرت نظامی و سیاسی است.

امپریالیسم سیاسی با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

موفقیت‌های استعمار در این دوران ناشی از پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود.

۹۵ ۴

انواع استعمار	ابزارها	شکل حضور
نو	کودتا، ترور، استفاده از نهادهای اقتصادی جهانی	استعمارگران پنهان و مجریان آشکار
فرانو	نرم‌افزارها، رسانه‌ها، فناوری اطلاعات، فضای سایبری	هم مجریان و هم استعمارگران پنهان
قدیم	صنعت نظامی و اقتصادی	حضور مستقیم به صورت آشکار

۹۶ ۱ استعمار در قرن نوزدهم به اوج خود رسید.

استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی، بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را رقم زد.

اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا، مناطقی نظیر هائیتی، کوبا، نیکاراگوئه و سواحل ونزوئلا را که تراکم جمعیتی بالایی داشتند، از جمعیت خالی کردند.

۹۷ ۲ بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست (امپراتوری‌های ایران و روم) - نادرست (ویژگی عصر نبوی)

(۲) نادرست (از سراسر شبه‌جزیره به مدینه آمدند) - درست

(۳) درست - درست

(۴) درست - درست

۹۸ ۳ دولت‌های استعماری غربی با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی

خویش، بیشتر سیاستمداران و دولتمردان جوامع اسلامی را مغلوب ساختند.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

استبداد قومی با وجود این‌که دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل این‌که پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد.

۹۹ ۴ عقل در فرهنگ اسلام، زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق

خداوند است.

در عصر نبوی، شمال غربی شبه‌جزیره تحت نفوذ امپراتوری روم و جنوب شرقی آن تحت تأثیر و سلطه شاهنشاهی ایران بود.

در دوران خلافت، غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند نیز مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

۱۰۰ ۱ مارکسیسم تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه رهایی از جنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است. ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) مجموعه‌ای از باورها و نمادها که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر و دلبستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

روان‌شناسی

۱۰۱ ۳ بررسی عبارتهای نادرست:

منظور از رشد در دوره کودکی، از زمان تولد تا ۱۱ - ۱۲ سالگی است.
- روان‌شناسی رشد، مطالعه علمی انسان از زمان انعقاد نطفه تا پایان زندگی او را دربر می‌گیرد.

۱۰۲ ۲ استدلال و قضاوت ← رشد شناختی

ایستادن مستقل ← ۱۱ تا ۱۴ ماهگی
اجبار و اصرار بر خواسته ← رشد هیجانی
در ۸ - ۷ ماهگی ← ترس از غریبه‌ها

۱۰۳ ۳ بازی سارا از نوع بازی موازی و بازی سعید از نوع گروهی است.
بنابراین سارا در ۴ یا ۵ سالگی و کودکی اول (قبل از دبستان و ۲ تا ۷ سالگی) قرار دارد و سعید در دوره دبستان یعنی کودکی دوم (۷ تا ۱۲ سالگی) قرار دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سعید بزرگ‌تر از سارا و در سن دبستان قرار دارد.
(۲) بازی سعید از نوع گروهی و بازی سارا از نوع موازی است.
(۴) هر دو بازی موازی و گروهی مربوط به رشد اجتماعی هستند.

۱۰۴ ۲ فرایند رشد درک اخلاقی، فرآیندی تدریجی و پیچیده است.

۱۰۵ ۴ در نوجوانی احساس توانمندی زیاد می‌شود. تغییرات رشد در این دوره ناگهانی است. قد و وزن افزایش می‌یابد و رشد موهای زائد جزء ویژگی‌های ثانویه (جنسی) رشد محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اندازه قلب ← دو برابر قبل / ظرفیت شش‌ها ← سه برابر قبل / دوره شدن صدا ← ویژگی ثانویه / رشد دستگاه تولید مثل ← ویژگی جنسی اولیه
(۲) افزایش قد و وزن یک سال قبل از رشد ماهیچه‌ها است. / حجم کلی خون ← افزایش / بروز جوش صورت ← ویژگی ثانویه / تخمگ‌گذاری در دخترها ← ویژگی جنسی اولیه
(۳) تناسب بدن ← به سرعت تغییر می‌کند. / اندازه بدن ← به سرعت افزایش می‌یابد.

۱۰۶ ۱ توجه‌گزینشی‌تر نوجوان ← باعث می‌شود تا با ضرورت‌های

تکلیف مورد نظر، بهتر سازگار شود.
افزایش سرعت تفکر ← باعث می‌شود تا در یک لحظه، اطلاعات بیشتری در حافظه نوجوان نگهداری شود.
پردازش مفهومی ← باعث می‌شود تا نوجوان کیف بادوام را به کیف با ظاهر قشنگ و آراسته ترجیح دهد.
فرضیه‌سازی ← نوجوان احتمالی را در نظر می‌گیرد که کودک به آن فکر نمی‌کند و مثلاً به مادرش می‌گوید «اگر برنج با مارک مورد نظر را مغازه نداشت، چه کنم؟»

۱۰۷ ۴ ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای زنانه یا

مردانه ← ویژگی روانی هویت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ویژگی جسمی هویت
(۲) ویژگی اجتماعی هویت
(۳) ویژگی جنسی هویت

۱۰۸ ۳ توصیه مربوط به حساسیت نسبت به انتقاد دیگران، این

است که بهتر است در حضور دیگران از نوجوان عیب‌جویی نشود.

۱۰۹ ۲ سوزن نخ کردن ← حرکت ظریف ← جسمانی - حرکتی

برنامه‌ریزی ← شناختی

آرامش خود را حفظ کردن ← هیجانی

کمک و خدمت به دیگران ← درک اخلاقی

۱۱۰ ۴ آن‌چه که هستیم ← خود واقعی ← عبارتهای اول، سوم و چهارم

آن‌چه که می‌خواهیم باشیم ← خود آرمانی ← عبارتهای دوم و پنجم

۱۱۵ ۱ ترجمه کلمات مهم: یستوی: برابرند / يوم البعث: روز رستاخیز

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) نفس اماره (← نفس اماره‌اش)، تابع است (← تبعیت می‌کند)، «با هم» اضافی است.

(۳) با (← و)، «هیچ» اضافی است، «یوم» ترجمه نشده است.

(۴) در حال جهاد است (← جهاد می‌کند)، با (← و)، هیچ (← مانند گزینه (۳))، با هم (← مانند گزینه (۲))

۱۱۶ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خوراک نمی‌دهیم (← نباید خوراک دهیم؛ کسره‌دار بودن آخر «لا نطعم» نشان می‌دهد که در اصل ساکن بوده و فعل، نهی است.)

(۲) نباید ناراحت می‌کرد ← نباید ناراحت کند

(۴) رگ (← پی، عصب، عضوی (← نخعی))

۱۱۷ ۴ دست از ... بر نمی‌دارد (← زیاده‌روی می‌کند).

۱۱۸ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) البومة (← البط)، البیر (← البیر)

(۲) طیار (← طائر)، البیر (← مانند گزینه (۱))

(۴) البومة (← مانند گزینه (۱))، طیار (← مانند گزینه (۲))

۱۱۹ ۱ ترجمه عبارت سؤال: «بلکه آن‌ها را می‌بینی که از گل آفریده

شده‌اند، آیا جز گوشت و استخوان و پی هستند؟!»

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) انسان، ضعیف آفریده شده است.

(۲) پروردگارا این [خلقت] را بیهوده نیافریدی.

(۳) مردان، به خاطر کارها نام‌هایی دارند.

(۴) مردم مرده‌اند و اهل دانش، زنده‌اند.

■ متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده (۱۲۴ - ۱۲۰):

مطالعه [تبدیل به] نیازی از نیازهای مهم انسان شده است که نمی‌توان از آن بی‌نیاز بود، چرا که آن (مطالعه) در ارتباط با او، مانند غذا برای گرسنه است. و همان‌طور که بدن انسان غذا را طلب می‌کند، عقل او نیز برای رشد و ارتقایش به شکل دائمی به خواندن کتاب‌های سودمند نیاز دارد. پس هیچ عجیب نیست که چند قرن قبل، به اهمیت کتاب توجه می‌کنند و ما را به طلب آن و اطلاع از آن دعوت کرده است؛ چرا که صاحبان خرد وام‌دارند به کتاب از هر چه که از شناخت و دانش و ادب و فرهنگ دارند. انسان در این زندگی، یک تجربه خاص را زیست می‌کند که میان او و دیگران منحصر می‌شود مگر این‌که عواطف و تجربه‌ها به زبان منتقل شوند؛ در این هنگام شناخت تفاوت‌های عاطفی و عقلی و عملی که یک انسان را از انسانی دیگر و یک جامعه را از جامعه‌ای دیگر جدا می‌کند، ممکن می‌شود.

۱۲۰ ۳ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) کتاب‌ها، بوستان‌های دانشمندان هستند.

(۲) خداوند چیزی بهتر از عقل را برای بندگانش تقسیم نکرده است.

(۳) تجربه، فراتر از دانش است.

(۴) در کتاب‌ها، روح تمام زمان‌های گذشته یافت می‌شود.

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن (۱۱۹ - ۱۱۱):

۱۱۱ ۴ ترجمه کلمات مهم: ذو فضل: دارای بخشش / أكثر: بیشتر،

اکثر / لا یشکرون: سپاسگزاری نمی‌کنند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فضل دارد (← دارای بخشش است)، بسیاری از (← بیشتر)، شکرگزار نیستند (← سپاسگزاری نمی‌کنند)

(۲) «إن» کَل جمله را تأکید می‌کند و جایش در ترجمه همان ابتدای جمله است.

(۳) قطعاً (← مانند گزینه (۲))، لطف می‌کند (← مانند گزینه (۱))

۱۱۲ ۲ ترجمه کلمات مهم: الشمس: خورشید / تحرق: می‌سوزاند /

لیت: کاش، ای کاش / یجی: باید

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) آسیب می‌زند (← می‌سوزاند)، شدیداً احساس گرما می‌کنیم (← احساس

گرمای شدیدی می‌کنیم)، می‌آمد (← بیاید؛ فعل مضارع بعد از «لیت» به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود).

(۳) امید است که (← کاش)، گرمای شدیدی (← گرمای شدید)، «الحرّ الشدید» ترکیب وصفی معرفه است.

(۴) سوزانده (← می‌سوزاند)، شدیداً گرما را حس می‌کنیم (← مانند گزینه (۱))،

امید که (← مانند گزینه (۳))، برسد (← بیاید)

۱۱۳ ۱ ترجمه کلمات مهم: الغواصون الذین: غواصانی که / ینبعث:

فرستاده می‌شد

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) غواصان (← غواصانی)، می‌رفتند (← رفتند؛ «ذهبوا» ماضی ساده است)،

می‌فرستادند (← فرستاده می‌شدند؛ «ینبعث» از باب «انفعال» و لازم است).

(۳) غواصان کسانی‌اند که (← غواصانی که)، از ... دریافت می‌کردند (← مانند گزینه (۲))

(۴) غواصان‌اند کسانی که (← مانند گزینه (۳))، فرستاده می‌شود (← فرستاده می‌شد)

۱۱۴ ۴ ترجمه کلمات مهم: یؤدیان إلی: منجر می‌شوند به / یقضی:

سپری کنند / المناطق الریفیة: مناطق روستایی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «فی» ترجمه نشده، گذراندن ... ترجیح بدهند (← سپری کنند)

(۲) آلودگی‌ها (← آلودگی هوا)، باعث می‌شوند (← منجر می‌شوند)، کوهستانی

(← روستایی)، فی (← مانند گزینه (۱))، گذراندن ... انتخاب کنند (← مانند

گزینه (۱))

(۳) آلودگی‌ها (← مانند گزینه (۲))، استراحت کنند (← مانند گزینه (۱))

تاریخ

۱۳۱ ۲ پیروزی‌های برق‌آسای نادر در جنگ‌های داخلی و خارجی

زمینه نشستن او بر تخت شاهی را فراهم آورد. او نخست تهماسب دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فرا خواند و شروطی را برای پذیرش سلطنت مطرح کرد. با پذیرش شروط نادر در شورای دشت مغان، انقراض سلسله صفویه اعلام و نادر به عنوان شاه ایران انتخاب شد. تداوم جنگ‌های داخلی و خارجی در زمان نادر، شرایطی را در کشور حاکم کرد که در نتیجه آن، ضعف و رکود شدید در بخش کشاورزی و تجارت به وجود آمد.

۱۳۲ ۴ بساط حکومت افشاریه در سال (۱۲۱۲ق/ ۱۱۷۵ش)

توسط آقامحمدخان قاجار برپیده شد.

توجه: لطفعلی‌خان زند در جنگ با آقا محمدخان قاجار (۱۱۶۷ش) شکست

خورد و پس از دستگیری کشته شد. با مرگ او سلسله زندیه منقرض شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) حکومت افشاریه پس از شورای دشت مغان تشکیل شد.
- ۲) شاهرخ نوه نادر افشار بود.
- ۳) حکومت افشاریه به صورت یک حکومت محلی در مشهد همزمان با زندیه امتداد یافت.

۱۳۳ ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

- الف) انقلاب باشکوه انگلستان مربوط به سال ۱۶۸۸م (قرن ۱۷م) است.
- ب) انگلستان در سال ۱۸۵۷م (قرن ۱۹) و پس از سرکوب شورش سربازان هندی، رسماً هند را جزئی از قلمرو خود اعلام کرد.
- د) گسترش استعمار از پیامدهای خارجی انقلاب صنعتی بود.

۱۳۴ ۱ در سال ۱۶۴۶م میان مجلس به رهبری الیور کرامول و چارلز

یکم، پادشاه انگلستان؛ جنگی درگرفت (جنگ یا درگیری اول) که به پیروزی مجلس انجامید. کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس‌جمهور شد. او سپس به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد (جنگ یا درگیری دوم) و آن را منحل کرد. بعد از مرگ کرامول، مجلس و نظام سلطنت دوباره احیا شد، اما پادشاه، به مجلس توجهی نداشت. از این‌رو، بار دیگر با یک‌دیگر ستیز کردند (جنگ یا درگیری سوم) تا این‌که مجلس پیروز شد. این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب باشکوه شهرت دارد.

۱۳۵ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده صحیح است.

۱۳۶ ۳ پس از قائم‌مقام فراهانی، حاجی میرزا آقاسی به مقام صدارت

محمد شاه قاجار رسید. در دوران صدارت میرزا آقاسی، نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.

۱۳۷ ۳ میرزا حسین‌خان سپهسالار، یکی از صدراعظم‌های عصر

ناصری، نقش مؤثری در تشویق شاه برای سفر به فرنگ، اخذ تمدن اروپایی و ترغیب وی به دادن امتیازهای فراوان به انگلیس و روس تزاری داشت. اما برنامه‌های او به سبب مخالفت‌های داخلی و تردیدهای شاه به جایی نرسید.

۱۳۱ ۱ براساس متن می‌توانیم بگوییم

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) با مطالعه کتاب‌ها، انسان زندگی دیگری (غیر از خود) را زیست می‌کند.
- ۲) تجربه‌ها ما را از خواندن کتاب‌ها بی‌نیاز می‌کنند.
- ۳) کتاب برای انسان از غذا برای بدنش مهم‌تر است.
- ۴) خواندن کتاب‌ها بر فرهنگ یک قوم اثر نمی‌گذارد.

۱۳۲ ۲ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) خواننده کتاب‌ها (کتابخوان)، زندگی را با هزاران چشم می‌بیند.
 - ۲) مردم در زمان قدیم، کم‌تر به کتاب‌ها نیاز داشتند.
 - ۳) هنگام خواندن کتاب‌های سودمند، خرد انسان رشد می‌کند.
 - ۴) خردمندان در پی خواندن کتاب‌ها، برای طلب شناخت و دانش کوشش می‌کنند.
- گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۲۴ و ۱۲۳):

۱۲۳ ۲ من المجرّد الثلاثي ← من المزیّد الثلاثي

۱۲۴ ۱ للبعید ← للقریب

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات آمده مشخص کن (۱۳۰ - ۱۲۵):

۱۲۵ ۳ «صوت، الحیوانات» صحیح است.

۱۲۶ ۴ دقت کنید که فعل‌های پس از موصولات، هرگز نقش نمی‌گیرند.

«الذی» معنای «هو» را کامل کرده و خبر است: «او کسی است که توبه را از بندگانش می‌پذیرد.»

۱۲۷ ۱ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «إزحمی»: رحم کن» مفعول است.
- ۲) «سید» مبتدا و «مَنْ» خبر است.
- ۳) «يقفون»: رستگار می‌شود». فعل لازم و «مَنْ» فاعل است.
- ۴) بعد از «كَلَّ» همیشه مضاف‌الیه می‌آید.

۱۲۸ ۲ «إشترینا: خریدیم»، فعل متعدی است و مفعول نیاز دارد.

مفعول هم منصوب است (رد گزینه‌های (۱) و (۳))، «سوق مشهد الکبیر: بازار بزرگ مشهد» ترکیب وصفی - اضافی و «الکبیر» صفت «سوق» است. «سوق» مجرور به حرف جر می‌باشد و صفتش هم باید به تبعیت از آن مجرور شود. (رد گزینه‌های (۳) و (۴)).

۱۲۹ ۳ اسم «لا»ی نفی جنس نه «ال» می‌گیرد (رد گزینه (۱)) و نه

تنوین (رد گزینه (۲)). ضمناً خبر «لا»ی نفی جنس مرفوع است. (رد گزینه (۴))

۱۳۰ ۴ اسم حروف مشبّهة بالفعل منصوب است. (رد گزینه (۲)). ضمناً

با توجه به «ترجّع، ها» متوجه می‌شویم که اسم مفرد مؤنث می‌خواهیم. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

ب) پادشاهی ایلام در برابر تاخت و تازهای فرمانروایان سومری و اکدی و حکومت ماد در مقابل حملات آشور تشکیل شد.

ج) تمدن ایلام با همسایگان بین‌النهرینی خود (سومریان، اکدی‌ان، بابلیان و آشوریان) ارتباط تنگاتنگ سیاسی، فرهنگی و تجاری داشت. هوخشتر فرمانروای ماد نیز پس از اتحاد سیاسی با بابلی‌ها موفق به شکست آشوری‌ها شد.

د) ایلامی‌ها توسط آشوری‌ها از میان رفتند و آشوری‌ها نیز توسط مادی‌ها.

۱۴۶ ۲ ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند. از جمله محبوب‌ترین خدایان ایلامی، اینشوشیناک به معنای خدای شهر شوش بود.

۱۴۷ ۲ هوخشتر با حکومت بابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در پی این موفقیت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت.

توجه: آستیگ، دوران طولانی سلطنت خود را صرف خوش‌گذرانی و گردآوری ثروت کرد.

۱۴۸ ۲ در کاوش‌های تخت جمشید بیش از سی هزار لوح گلی به زبان ایلامی کشف شد که تاکنون حدود چهار تا پنج هزار از این لوح‌ها خوانده و ترجمه شده‌اند. این لوح‌ها اطلاعات سودمندی دربارهٔ اوضاع اقتصادی و اجتماعی و تشکیلات اداری دورهٔ هخامنشیان ارائه می‌دهند.

کوروش پس از فتح مسالمت‌آمیز بابل، فرمان داد تا ماجرای فتح صلح‌آمیز بابل را بر لوحی استوانه‌ای از گل رس به زبان بابلی بنویسند.

۱۴۹ ۳ خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م حکومت می‌کرد، دچار تفرقهٔ درونی شد. در ابتدای زمامداری او، برادرش کوروش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کوروش کوچک شکست خورد و کشته شد. اردشیر دوم به خوش‌گذرانی و راحت‌طلبی مشهور بود. در دوران فرمانروایی او، مصر از سیطرهٔ هخامنشیان خارج شد.

۱۵۰ ۱ همهٔ عبارت‌ها صحیح است.

۱۵۱ ۲ بررسی عبارت‌ها:

الف) هارون الرشید (بنجمین خلیفهٔ عباسی) که مقام و جانش را مدیون دبیر و مربی خویش، یحیی پسر خالد برمکی بود، ادارهٔ امور خلافت را به او سپرد. یحیی و دو پسرش به مدت ۱۷ سال صاحب چنان قدرت و عظمتی بودند که این دوره در تاریخ به دوران فرمانروایی برمکیان معروف شده است. (۱۷۰ تا ۱۸۷ قمری)

ب) مأمون پس از دستیابی به خلافت تحت تأثیر وزیر قدرتمند خود، مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد و لباس و پرچم سیاه را که نشان عباسیان بود، به رنگ سبز درآورد. (۱۹۸ تا ۲۰۱ قمری)

ج) منصور عباسی (حک ۱۳۶ تا ۱۵۸ قمری) پس از رسیدن به خلافت، ابتدا عموهایش را که مدعی جانشینی سفاح بودند، از همهٔ مناصب مهمی که داشتند، خلع کرد و دبیر آنان، ابن مقفع (روزبه ایرانی) را به قتل رساند.

ج ← الف ← ب

۱۵۲ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ه) دارالعلم توسط فاطمیان مصر (۲۹۷ تا ۵۶۷ قمری) در قاهره تأسیس شد.

۱۳۸ ۲ نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه، پادشاهی مطلقه و استبدادی بود. در چنین نظامی، شاه در رأس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدود برخوردار بود. عزل و نصب مقام‌های حکومتی و اعلام جنگ و صلح از جمله اختیارات اساسی او به شمار می‌رفت. در واقع، شاه هر سه قوهٔ قانون‌گذاری، اجرایی و قضاوت را در انحصار خود داشت. با این حال، آنان در عمل نمی‌توانستند به طور کامل قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار بیاورند؛ زیرا از یک سو فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت‌های استعمارگر، دامنهٔ قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.

۱۳۹ ۱ سازمان قضایی عصر قاجار از دو گونه محاکم تشکیل شده بود: ۱- محاکم عرف که به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می‌کردند. این محاکم را قضاات و مأمورانی اداره می‌کردند که از مقام‌های حکومتی فرمان می‌بردند و حقوق می‌گرفتند.

۲- محاکم شرع که دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث را حل و فصل می‌کردند. در این محاکم، روحانیون قضاوت می‌کردند و هزینه‌های رسیدگی بر عهدهٔ طرفین دعوا بود.

۱۴۰ ۱ همهٔ عبارت‌ها صحیح هستند.

۱۴۱ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ج) مورخان ایرانی تا دو قرن پیش، تاریخ عصر باستان را به چهار دوره (پیشدادیان، کیانیان، اشکانیان و ساسانیان) تقسیم می‌کردند.

۱۴۲ ۴ تنها عبارت «د» صحیح است.

با خوانده شدن خط میخی، علاقهٔ اروپاییان به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران بیشتر شد و دولت فرانسه اجازهٔ حفاری و سپس امتیاز انحصاری کاوش‌های باستانی را در سرتاسر ایران به دست آورد.

۱۴۳ ۱ الف) کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، مربوط به بستر کشف‌رود در خراسان رضوی است. قدمت ابزارهای سنگی یافت‌شده در این مکان را حدود یک میلیون سال تخمین زده‌اند ← دست اول (اصلی) و غیرنوشتاری

ب) برای اولین بار در قرن ۹ ق.م در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است ← دست اول (اصلی)، نوشتاری (مکتوب) و غیرایرانی

ج) مورخان یونان باستان، جنگ ماراتن (جنگ میان سپاه ایران و آتن در زمان داریوش اول هخامنشی) را با آب و تاب فراوان نقل کرده‌اند ← اصلی (دست

اول) مکتوب (نوشتاری) و غیرایرانی

۱۴۴ ۳ همهٔ عبارت‌ها صحیح هستند.

۱۴۵ ۱ همهٔ عبارت‌ها صحیح است.

ررسی عبارت‌ها:

ن) حکومت ایلام مربوط به قبل از ورود آریایی‌ها و حکومت ماد نخستین حکومت آریایی در ایران است.

۱ ۱۵۹ بررسی عبارت‌ها:

الف) کشف الکل و جوهر گوگرد توسط زکریای رازی (۲۵۱ - ۳۱۳ قمری / قرن سوم و چهارم هجری) صورت گرفت.

ب) ابداع ابزارها و روش‌های اندازه‌گیری فاصله میان شهرها از اقدامات ابوریحان بیرونی (۳۶۲ - ۴۴۰ قمری / قرن چهارم و پنجم هجری) بود.

ج) تألیف کتاب شفا توسط ابوعلی سینا (۳۷۰ - ۴۲۸ قمری / قرن چهارم و پنجم هجری) انجام شد.

د) فارابی (۲۵۷ - ۳۳۸ قمری / قرن سوم و چهارم قمری) فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.

۳ ۱۶۰ مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران بود.

۳ ۱۵۳ حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان، موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیراسلامی، به علوم عقلی و به خصوص علم کلام توجه نشان دهند.

بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی نیز به گسترش علم کلام کمک کرد.

۳ ۱۵۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) فاطمیان با تسلط بر مناطق شام و حجاز، حکومت عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده بودند.

ب) عباسیان کوشیدند با استفاده از توان سیاسی و نظامی حکومت سلجوقیان و دیگر متحدان خود، با خلافت فاطمی مقابله کنند.

ج) فاطمیان با فرستادن عده زیادی از داعیان (میلغان مذهب اسماعیلیه) به سرزمین‌های دور و نزدیک، از جمله عراق، ایران و یمن و گسترش دعوت اسماعیلی، خشم و وحشت خلفای عباسی را برانگیخته بودند.

۲ ۱۵۵ گزینه (۲) از نوع «وسیله ← هدف» است.

توجه: مهاجرت قبایل عرب به ایران در قرن اول، از جمله رویدادهایی است که آثار و نتایج سیاسی، اجتماعی و فرهنگی قابل توجهی بر جا گذاشت. این مهاجرت‌ها، از دوران فتوحات و به هدف تحکیم سلطه مسلمانان بر ایران شروع شد و در دوره امویان شدت یافت.

۱ ۱۵۶ تنها مورد «ج» نادرست است.

سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند.

بررسی عبارت‌ها:

الف) از عوامل پیروزی مسلمانان در نبرد قادسیه در سال ۱۴ قمری می‌توان به اختلافات داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد از پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبایل عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد.

ب) در عصر خلفای نخستین، از آن‌جا که اعراب تجربه چندانی در کشورداری نداشتند، اداره امور دیوانی، هم‌چون گذشته در اختیار ایرانیان باقی ماند. محاسبه و یافت مالیات‌ها هم‌چنان توسط دبیران و دهقانان ایرانی انجام می‌گرفت.

ج) در دوره اموی، حکومت شهرها و مناطق مختلف دنیای اسلامی از جمله در انحصار اشرافیت اموی و سران قبایل عرب متحد آنان قرار داشت.

د) دهقانان در سده‌های نخستین هجری، نقش مهمی در حفظ و انتقال سنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

۴ ۱۵۷ بررسی عبارت‌ها:

نادرست: علویان طبرستان (۲۵۰ - ۳۱۶ قمری) هم‌چون فاطمیان مصر (۵۶۷ قمری) در مخالفت با عباسیان، مدعی خلافت بودند.

درست: مرداوید پیش از لشکرکشی به بغداد توسط غلامان شورشی خود قتل شد.

درست: سامانی‌ها و طاهریان هر دو با تأیید و فرمان خلیفه به حکومت اکتند.

۴ بررسی عبارت نادرست:

ابوالقاسم فردوسی، در اواخر دوره سامانی شروع به سرودن شاهنامه کرد.

جغرافیا

۱۶۴ ۲ در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای

توسعه یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای، مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد. البته این مهاجرت تدریجی و طولانی مدت بوده و طی ده‌ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است. در برخی از روستاها، شهرنشینان به سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی به منظور ایجاد کشت تجاری اقدام کردند و در نتیجه آن روستا نشینی کاهش یافت. برخی از روستاها نیز به علت گسترش شهرها به حومه‌های شهری تبدیل گشتند. بعدها با ورود کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین به دوره صنعتی شدن، مهاجرت‌های فزاینده از روستا به شهر در این نواحی نیز به وقوع پیوست؛ اما این مهاجرت‌ها با توسعه صنعتی همگام نبودند. رشد شهرنشینی در این نواحی طی دوره‌های زمانی کوتاه‌تر و سریع‌تر از رشد صنعتی رخ داد و شهرها از نظر امکانات و تسهیلات، آمادگی لازم برای ورود مهاجران روستایی را نداشتند. در نتیجه مشکلات زیادی برای روستاها و شهرها مثل مشکل مسکن و حاشیه‌نشینی به وجود آمد.

۱۶۵ ۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) شهر پایدار، شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون آن‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.
(ب) وندالیسم یکی از انحرافات اجتماعی در شهرهاست.

۱۶۶ ۴ بررسی عبارت نادرست:

(ج) زاغه‌نشینی علاوه بر حاشیه و اطراف شهر ممکن است در نقاط مختلف شهر نیز به وجود بیاید.

۱۶۷ ۱ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

۱۶۸ ۳ توجه کنید که در صورت سؤال ذکر شده که «کدام عامل

محیطی ...» پس فقط قسمت اول گزینه (۳) صحیح است. از جمله راهکارهایی که در برخی شهرها به منظور مقابله با مشکل اشتغال به کار گرفته شده، توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) رشد بخش غیررسمی اشتغال علت بروز مشکل اشتغال نیست، بلکه پیامد مشکل اشتغال در شهرهاست.

(۲) عدم مهارت و تخصص جمعیت مهاجر روستایی، عامل فردی است، نه محیطی.

(۴) افزایش طبیعی جمعیت شهرها به تنهایی نمی‌تواند علت بروز مشکل اشتغال باشد.

توجه: در صورتی که قسمت اول گزینه (۴) را هم درست در نظر بگیریم، قسمت دوم ارتباطی با قسمت اول ندارد.

۱۶۹ ۲ یکی از پدیده‌های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه‌داری، نابرابری

فضایی است. در بیشتر شهرها امکانات و خدمات شهری به طور عادلانه و متوازن توزیع نشده‌اند و بین مناطق برخوردار و مرفه و مناطق محروم، تفاوت‌های چشمگیری از نظر فضای جغرافیایی مشاهده می‌شود.

۱۶۱ ۱ عبارت‌های «ج» و «د» صحیح هستند. در برخی از بخش‌های

جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود. در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد. برخی، مگالاپلیس را منطقه ابرشهری نامیده‌اند. مگالاپلیس‌ها معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و کریدوری و برخی نیز شکل خوشه‌ای و کهکشانی پیدا کرده‌اند.

۱۶۲ ۱ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) جمعیت تهران همواره بیش از دو برابر دومین شهر پرجمعیت ایران، یعنی مشهد بوده است.

(ب) به طور کلی، مادرشهر بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر اصلی یک ناحیه باشد که مرکز حکومتی، مذهبی، تجاری و ... است و از این جنبه‌ها بر سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد.

توجه: مشهد بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر مذهبی استان خراسان رضوی (ناحیه سیاسی) است.

(ج) در کشور ایران، طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی، به مادرشهرهایی که بیش از یک میلیون نفر جمعیت داشته باشند، کلان‌شهر گفته می‌شود؛ مانند تهران، مشهد، اصفهان، کرج و ...

توجه: پس از پیروزی انقلاب اسلامی (در طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵) علاوه بر تهران، ۷ شهر با بیش از یک میلیون نفر جمعیت به کلان‌شهر تبدیل شدند.

(د) با افزایش شهرنشینی و گسترش حمل و نقل و وسایل ارتباطی، به تدریج حومه‌ها در اطراف شهرها، به ویژه شهرهای بزرگ و پرجمعیت، شکل گرفتند.

۱۶۳ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) یکی از مهم‌ترین پدیده‌های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی در جهان، تغییر الگوی مکانی شهرهای با بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر در جهان است. تا چند دهه پیش چنین شهرهایی فقط در نیمکره شمالی و در آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن وجود داشتند اما امروزه، آسیا، آمریکای لاتین و آفریقا با رشد شهرهای میلیونی روبه‌رو شده‌اند.

(ب) مگالاپلیس‌ها در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل و نقل پدید می‌آیند.

(ج) برخی از شهرهای میلیونی جهان به سبب نقش مهمی که در اقتصاد و تجارت جهانی ایفا می‌کنند، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند و به آن‌ها جهان‌شهر گفته می‌شود.

(د) ناموفق بودن اصلاحات ارضی یکی از دلایل افزایش سرعت شهرنشینی در ایران و مهاجرت گسترده روستاییان به شهرها بود.

۱ ۱۷۶ در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد، به این دلیل هر چه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هر چه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کم‌تر می‌شود.

رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند. اگر این رودها در نواحی مرطوب، جریان یابند، مقدار آب آن‌ها بیشتر خواهد بود.

۴ ۱۷۷ اگر کانون‌های آبگیر در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن جزء کانون‌های فصلی به شمار می‌روند.

۲ ۱۷۸ الف) امکان ساخت و توسعه بدون محدودیت بنادر در آن فراهم است ← عمان (مکران)

ب) زیستگاه انواع ماهیان خاویاری جهان است ← خزر

ج) یکی از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید به شمار می‌رود ← خلیج فارس

د) تنها رود قابل کشتیرانی ایران به آن سرریز می‌شود ← خلیج فارس

۱ ۱۷۹ تنها عبارت «ج» صحیح است.

دریاچه‌های فصلی در فصول پربارش، وسعت بیشتری پیدا می‌کنند ولی در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم‌بارش به دلیل تبخیر، آب آن‌ها خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره‌زار در می‌آیند.

مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی ایران، دریاچه مسیله در قم، نیریز در فارس، هامون در سیستان و بلوچستان و جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان.

توجه: دریاچه‌های فامور، مهارلو، زریبار و پریشان دائمی هستند.

۲ ۱۸۰ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

۴ ۱۸۱ گیاهان تنها موجودات زنده تولیدکننده در یک بوم‌سازگان

هستند؛ زیرا می‌توانند با عمل نورساخت (فتوسنتز)، غذا بسازند و به این ترتیب، حیات دیگر موجودات زنده به آن‌ها وابسته است.

گیاهان با عمل نورساخت (فتوسنتز) ترکیبات آلی تولید و اکسیژن آزاد می‌کنند.

۲ ۱۸۲ بررسی عبارت نادرست:

ج) وایتکر (بوم‌شناس) سال‌ها پیش در طبقه‌بندی معروف خود به دو عامل بارش و دما توجه کرد و مدلی را برای طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها ارائه کرد.

۴ ۱۸۳ شیب دامنه‌ها و ضخامت خاک: در دامنه‌های پرشیب، ضخامت

خاک کم‌تر است. (رابطه معکوس)

ارتفاع و فصل رویش گیاهان: هر چه ارتفاع افزایش می‌یابد، درجه رشد گیاهان فصل رویش آن‌ها کم‌تر می‌شود. (رابطه معکوس)

۱ ۱۸۴ همه عبارت‌های داده‌شده صحیح است.

توجه: هر چه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آن‌جا بیشتر است.

۲ ۱۷۰ طراحی خط بساویی ← زیباسازی و مبلمان شهری

سامانه جمع‌آوری زباله ← تجهیزات و خدمات عمومی

(توجه کنید که چنان‌چه از عبارت «مدیریت پسماند یا دفع فاضلاب یا دفع زباله» استفاده می‌شد، در ذیل مسائل مربوط به محیط زیست شهری قرار می‌گرفت.)

گردش آزاد اطلاعات ← هوشمندسازی شهر

احداث موزه ← خدمات و تجهیزات عمومی

۲ ۱۷۱ در ایران در مناطق جنوبی کشور، که در عرض‌های پایین

جغرافیایی قرار دارند (به خط استوا نزدیک‌ترند)، زاویه تابش خورشید هنگام ظهر، نزدیک به عمود است و به همین دلیل در این نواحی، مقدار تابش خورشید بیشتر و هوا گرم‌تر است ولی در مناطق شمالی کشور که در عرض‌های بالای جغرافیایی قرار دارند، زاویه تابش خورشید مایل‌تر است، مقدار تابش کم‌تر و هوا سردتر است.

۲ ۱۷۲ الف ← منطقه آب و هوای معتدل خزری

ب ← منطقه آب و هوای گرم و خشک

ج ← منطقه آب و هوای کوهستانی

ویژگی‌های آب و هوایی:

آب و هوای معتدل خزری	آب و هوای کوهستانی	آب و هوای گرم و خشک
۱- بارندگی زیاد	۱- افزایش بارندگی و کاهش دما	۱- بارش کم و خشکی هوا
۲- اعتدال دما در طول سال	۲- میانگین دمای پایین	۲- اختلاف شدید دما
۳- پوشش گیاهی غنی	۳- بارندگی اغلب به صورت برف	۳- فقر پوشش گیاهی
		۴- تبخیر و تعرق زیاد

۳ ۱۷۳ الف) توده هوای سودانی ← گاهی در دوره سرد سال، رطوبت

دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود.

ب) توده هوای مرطوب موسمی ← برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

۳ ۱۷۴ چون میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط

مختلف کشور یکسان نیست، موجب شده است کارشناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه مختلف آب و هوایی تقسیم کنند.

۴ ۱۷۵ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) کویر، بخشی از بیابان است و به نم‌کزارهای پف‌کرده‌ای گفته می‌شود که تبخیر شدید، عامل اصلی شکل‌گیری آن است.

ج) در حالت وارونگی دما، هوای سرد و سنگین‌تر در مجاورت زمین ساکن است و لایه هوای گرمی در بالای آن قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی، حرکت

صعودی و جابه‌جایی هوا صورت نمی‌گیرد.

فلسفه و منطق

۱۹۱ ۲ واجب‌الوجود بالغیر و ممتنع‌الوجود بالغیر، سابقه امکانی دارند (رد گزینه‌های (۳) و (۴)) اما واجب‌الوجود بالذات همواره بوده و در نتیجه فاقد سابقه امکانی است و ممتنع‌الوجود بالذات نیز هیچ‌گاه نمی‌تواند باشد و در نتیجه فاقد سابقه امکانی است. از آن‌جا که در صورت سؤال به یک موجود در عالم خارج اشاره کرده، پس قطعاً واجب‌الوجود بالذات است که گرایش ذاتی به سوی وجود داشته و فاقد علت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واجب‌الوجود بالذات، اصلاً دارای علت خارجی نیست.
 ۳ و ۴) واجب‌الوجود بالغیر، دارای سابقه امکانی است؛ یعنی این موضوع، قبلاً «ممکن‌الوجود» بوده است؛ در حالی‌که در صورت سؤال ذکر شده که این موجود، فاقد سابقه امکانی است.

توجه: از آن‌جا که در صورت سؤال به «نبودن حالت امکانی» اشاره شده، پس سریعاً گزینه‌های (۳) و (۴) را خط بزنید.

۱۹۲ ۴ ممتنع‌الوجود بالذات، هیچ‌گاه در جهان خارج پدید نمی‌آید و

حتی تصور آن نیز محال است که موضوعی مانند «مربع پنج‌ضلعی»، روزی در جهان خارج به وجود آید؛ در حالی‌که ممتنع‌الوجود بالغیر، ممکن است روزی در جهان خارج به وجود آید. مثلاً موضوعی مانند «دیو» یا «دریای جیوه» شاید در آینده به وجود بیایند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عبارت بیان‌شده در گزینه (۱)، برای ممتنع‌الوجود بالذات درست است؛ اما درباره ممتنع‌الوجود بالغیر صدق نمی‌کند. توضیح بیشتر آن‌که ممتنع‌الوجود بالذات، از ناحیه ذات خودش، امتناع دارد و هیچ‌گاه دارای سابقه امکانی نبوده است؛ در حالی‌که ممتنع‌الوجود بالغیر، ذاتاً ممکن‌الوجود است و صرفاً به دلیل نبودن علت خارجی است که به سوی عدم گرایش پیدا کرده است.

(۲) عبارت بیان‌شده در گزینه (۲)، برای هیچ‌کدام از موضوعات ممتنع‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالذات، درست نیست؛ زیرا همان‌طور که از لفظ «بالذات» مشخص است، این موضوعات، حالت درونی خود را از ناحیه ذاتشان دریافت می‌کنند. یعنی واجب‌الوجود بالذات، «وجود» خود را از ناحیه ذاتش دریافت می‌کند و «امتناع و عدم» در ممتنع‌الوجود بالذات نیز همین‌طور است.

(۳) ممتنع‌الوجود بالذات، هیچ‌گاه ممکن‌الوجود نبوده و از همان ابتدا، دارای امتناع ذاتی است.

۱۹۳ ۳ همه انسان‌ها، حیوانی راست‌قامت هستند ← وجوبی ← زیرا

«حیوان راست‌قامت» از ویژگی‌های ذاتی انسان است.

ماه در آسمان دیده می‌شود ← امکانی ← زیرا ممکن است ماه در آسمان دیده نشود، مثلاً هوا آفتابی یا ابری باشد.

توجه: تست مذکور مشابه کنکور سراسری ۱۴۰۱ طرح شده است.

بررسی عبارت‌ها: ۱ ۱۹۴

(الف) همه موجودات جهان برحسب ذات خود، ممکن‌الوجود هستند ← نادرست است ← زیرا «خداوند» از موجودات جهان است؛ اما ممکن‌الوجود نبوده و واجب‌الوجود بالذات است.

۱۸۵ ۳ حدود ۱۰ درصد از مردم جهان در نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند امروزه تغییرات آب و هوایی و ذوب شدن یخچال‌ها، از بین رفتن پوشش گیاهی دامنه‌ها به سبب ساخت و سازهای غیراصولی مسکونی و تأسیسات گردشگری، چرای بی‌رویه دام‌ها، حفر تونل‌ها و جاده‌های خاکی برای گمانه‌زنی معادن، آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های گردشگری، مشکلاتی را برای کوهستان‌ها پدید آورده است.

برخی از راهکارهای حفاظت از محیط‌های کوهستانی: کشت گیاهان بر روی دامنه‌ها برای جلوگیری از فرسایش خاک، حفاظت از تنوع زیستی و حیات وحش، ایجاد حوضچه‌های ذخیره و سیل‌بند و جمع‌آوری آب و جلوگیری از به هدر رفتن آب، پاکسازی کوهستان‌ها از آلودگی‌ها، تدوین قوانین و مقررات برای فعالیت‌های گردشگری و افزایش آگاهی عمومی در زمینه مراقبت از کوهستان.

۱۸۶ ۲ همه عبارت‌های داده‌شده، صحیح است.

۱۸۷ ۳ زبان یکی از عناصر مهم فرهنگی است.

امروزه فرآیند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان می‌باشد.

توجه: کشورهای جهان یا حتی نواحی زبانی می‌توانند به کمک عوامل ذکرشده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) زبان ملی و زبان‌های بومی و محلی خود را حفظ و حتی گسترش دهند. پس این عوامل، در شرایط خاص می‌تواند برای حیات زبان‌های بومی خطرناک باشد اما پیامد قطعی توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر و فرآیند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها، نابودی زبان‌های محلی و بومی و انهدام تنوع جغرافیایی زبان‌هاست.

۱۸۸ ۲ انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، «چشم‌اندازهای فرهنگی» خلق می‌کنند. فرهنگ هر ناحیه، موجب به وجود آمدن چشم‌اندازهای خاصی در آن ناحیه می‌شود. در بین عناصر فرهنگی، دین نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد.

۱۸۹ ۱ طرح‌واره داده‌شده به پدیده پخش فرهنگی غیرمستقیم اشاره دارد. گاهی پدیده پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آن‌که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) غیرمستقیم (ناشی از ترجمه کتاب‌های فلسفه یونان در مراکز علمی

اسلامی هم‌چون بیت‌الحکمه) ← مستقیم

(ب) مستقیم (ناشی از همسایگی)

(ج) غیرمستقیم (ناشی از فناوری عکاسی)

(د) مستقیم (ناشی از همسایگی)

۱۹۰ ۴ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

۲) این تعریف تنها مربوط به «واجب‌الوجود بالغیر» است؛ در حالی که ممکن است یک ماهیت، علی‌رغم این‌که از حالت تساوی خارج شده، اما علت چیزی نباشد.

توجه: سؤال مذکور مشابه تست ۱۳۹ کنکور سراسری ۱۴۰۲ (تیرماه) طرح شده است.

۱۹۸ ۱ هیوم ← گزاره موجود در صورت سؤال را نمی‌پذیرد؛ زیرا از نظر او، اساساً رابطه ضروری میان علت و معلول وجود ندارد. در حالی که در صورت سؤال به ضرورت این رابطه اشاره شده است.

دکارت ← گزاره موجود در صورت سؤال را نمی‌پذیرد؛ زیرا از نظر او، رابطه علت به صورت مادرزادی درک می‌شود.

فیلسوفان مسلمان ← گزاره موجود در صورت سؤال را نمی‌پذیرند؛ زیرا از نظر آن‌ها، رابطه علت از طریق عقل درک می‌شود.

توجه: سؤال مذکور مشابه تست ۱۴۰ کنکور سراسری ۱۴۰۳ (اردیبهشت ماه) طرح شده است.

۱۹۹ ۱ فیلسوفان مسلمان ← اصل علت تجربی نیست و از طریق مشاهده حسی درک نمی‌شود بلکه توسط عقل درک می‌شود.

هیوم ← اصل علت از طریق مشاهده حسی درک نمی‌شود و کلاً حاصل تداعی ذهن انسان‌ها است.

نکته: وجه مشترک دیدگاه هیوم و فیلسوفان مسلمان حسی و تجربی نبودن رابطه علت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مصادیق طبیعی رابطه علت از نظر همه فیلسوفان به واسطه تجربه درک می‌شود.

۳) فیلسوفان مسلمان، رابطه علت را عقلی می‌دانند و هیوم نیز آن را انکار می‌کند؛ پس هیچ‌کدام به همکاری حس و عقل برای درک رابطه علت اعتقاد ندارند.

۴) این عبارت، صرفاً دیدگاه دکارت است.

توجه: سؤال مذکور مشابه کنکور خارج ۱۴۰۰ طرح شده است.

۲۰۰ ۱ مطابق اصل سنخیت، علت واحد تنها معلول‌هایی از جنس خودش را پدید می‌آورد. در واقع عبارت موجود در گزینه (۱)، به مضمون مصراع معروف «گندم از گندم برآید، جو ز جو» اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) اولاً، علت واحد می‌تواند معلول‌های متعددی را به وجود آورد و صرفاً هم‌جنس بودن آن‌ها اهمیت دارد. ثانیاً، کلیدواژه «ضرورت» به اصل وجوب علی و معلولی مربوط است.

۳) علت واحد، صرفاً هم‌جنس با معلول است؛ اما عین آن نیست. مثلاً نمی‌توان گفت که برق که علت روشنایی لامپ است، عین لامپ است.

۴) علت واحد، می‌تواند معلول چیز دیگری باشد. مثلاً خورشید که علت روشنایی زمین است، خودش معلول چیز دیگری است.

ب) امکان فرض بیش از یک «واجب‌الوجود بالذات» وجود ندارد ← درست است ← زیرا «فقط خداوند» واجب‌الوجود بالذات است.

ج) ماهیتی که چیستی خود را از ناحیه دیگری دریافت می‌کند، واجب‌الوجود بالغیر است ← نادرست است ← زیرا واجب‌الوجود بالغیر «هستی» خود را از ناحیه علت دریافت می‌کند؛ نه چیستی‌اش را.

د) دایره مختلف‌الاضلاع، مربع پنج‌ضلعی و انسان شش‌سر، مثال‌هایی برای ممتنع‌الوجود بالذات هستند ← نادرست است ← زیرا انسان شش‌سر، «ممتنع‌الوجود بالغیر» است؛ نه ممتنع‌الوجود بالذات.

توجه: چنین تیپ تست‌های شمارشی در کنکور اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ طرح شده بودند.

۱۹۵ ۴ از نظر همه فیلسوفان (حتی هیوم یا مسلمانان) مصادیق طبیعی رابطه علت را باید با استفاده از روش تجربی تحلیل کرد. برای مثال اگر بخواهیم رابطه میان بارش باران و خنک شدن زمین را بررسی کنیم، حتماً باید با استفاده از روش تجربی به تحلیل آن پردازیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) رابطه میان علت و معلول نسبت به سایر مباحث فلسفی دارای اولویت زمانی است؛ نه اولویت ذاتی و ترتیبی. در کتاب درسی نوشته شده که این رابطه، از کهن‌ترین مسائل فلسفی است؛ پس تقدم این رابطه بر سایر مباحث فلسفی از حیث زمان است.

۲) استفهام «چرا»، صرفاً حاکی از روحیه پرسشگری کودکان و توجه آنان به علت پدیده‌ها است؛ نه این‌که کودکان از همان سنین اولیه به دنبال منشأ درک رابطه علت و عقلی بودن آن باشند.

۳) هیوم از فیلسوفانی بود که ضرورت رابطه علت را انکار می‌کرد. پس فیلسوفان در ضروری بودن رابطه علت نیز اختلاف دارند.

۱۹۶ ۲ اساسی‌ترین تفاوت رابطه علت با دیگر روابط در آن است که موضوع رابطه علت «وجودی» است؛ بدین نحو که یک طرف، به طرف دیگر «هستی» می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مسائل عقلی دیگری نیز در جهان وجود دارند و نمی‌توان این موضوع را منحصر به مسئله علت دانست. برای مثال جهت تحلیل مغایرت وجود و ماهیت یا برخی دیگر از مسائل فلسفی نیز نمی‌توان از روش‌های دیگر استفاده کرد.

۳) روابط دیگری نیز در جهان وجود دارند که یک‌طرفه هستند و نمی‌توان این موضوع را منحصر به مسئله علت دانست. برای مثال در رابطه معلم و شاگرد نیز صرفاً شاگرد به معلم نیاز دارد.

۴) روابط دیگری نیز در جهان وجود دارند که یک طرف به طرف دیگر اولویت دارد و نمی‌توان این موضوع را منحصر به مسئله علت دانست.

۱۹۷ ۳ علت، واقعیتی مستقل است؛ یعنی وابسته به معلول نیست.

علت، ایجادکننده معلول است؛ یعنی به معلول، وجود می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

و ۴) این تعاریف تنها شامل علتی می‌شود که «واجب‌الوجود بالذات» است؛ در حالی که بسیاری از علت‌ها در جهان، خودشان به چیز دیگری وابسته هستند و دارای ضرورت ذاتی نیستند. برای مثال، خورشید علت روشنایی زمین است؛ اما خودش وابسته به چیز دیگری است.

۲۰۱) مفهوم یا تصور همان صورت ذهنی بدون قضاوت و حکم و نسبت است و جایگاه آن فقط در ذهن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مفهوم همان مدلول کلمه است و الزاماً دارای افراد خارجی نیست، مثل دریای نقره. البته همه مفاهیم حداقل دارای یک مصداق فرضی (عقلی) هستند.

۳) برای برخی از مفاهیم مانند انسان و محمد می‌توان افراد خارجی فرض کرد اما همه مفاهیم دارای مصادیق ذهنی (عالم دیگری) هستند.

۴) افراد خارجی (مصداق) مفاهیم کلی و جزئی، قطعاً یک امر مشخص است و ممکن است محسوس هم باشد مانند مصادیق انسان که محسوس است اما مفاهیم روح و فرشتگان مصادیق محسوس و مادی ندارند.

۲۰۲) مفاهیم جزئی و کلی با جزئی و کلی بودن قضایای محصوره یک معنا نیستند و اشتراک لفظی است. در قضایای محصوره، منظور از جزئی و کلی بودن، سور قضیه است (زیرا قضایای محصوره موضوعشان کلی است) اما جزئی و کلی بودن مفاهیم در این‌جا به معنای قابلیت فرض افراد ذهنی داشتن و یا نداشتن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ذهن (معنا و مفهوم) با دو حیطة زبان (عالم الفاظ) و جهان خارج (مصداق) ارتباط دارد.

۲) تعداد مصادیق خارجی نمی‌تواند موجب تفاوت این دو مفهوم باشد چون مفاهیم کلی‌ای داریم که فقط یک مصداق دارند و یا اصلاً مصداق واقعی ندارند. «قابلیت فرض مصادیق ذهنی» که ویژگی مفاهیم کلی است، تفاوت اصلی آن با مفاهیم جزئی است.

۴) تقسیم قضایای حملی می‌تواند ناشی از تفاوت موضوع آن‌ها باشد زیرا موضوع قضایای محصوره، مفهومی کلی و موضوع قضایای شخصی مفهومی جزئی است.

۲۰۳) مفهوم همین کتاب یعنی این کتاب، چون صفت اشاره «این» در ابتدای آن آمده است، جزئی است. همان دانش‌آموزان یعنی آن دانش‌آموزان، چون صفت اشاره «آن» در ابتدای آن آمده است، جزئی است. این انسان‌ها، «شعر» (چون داخل گیومه است) جزئی محسوب می‌شوند. مکه مکرمه، اقیانوس آرام و رحیم چون اسم خاص هستند، جزئی محسوب می‌شوند. ابراهیم امینی (جزء ترکیبات وصفی است که قسمت اول آن جزئی است در نتیجه کل ترکیب جزئی محسوب می‌شود). سایر مفاهیم تمام گزینه‌ها کلی محسوب می‌شوند.

۲۰۴) مفهوم «خالق عالم»، با این‌که کلی است اما به دلایل فلسفی ثابت می‌شود این مفهوم در واقع فقط یک مصداق دارد. به تعبیر دیگر مفهوم «خالق عالم» به خودی خود می‌تواند مصادیق متعدد داشته باشد پس کلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مفهوم «بهترین ورزشکار سال» بیش از یک مصداق در عالم دارد.

۳ و ۴) هیچ‌کدام از مفاهیم مطرح‌شده در گزینه‌ها جزئی نیستند.

۲۰۵) هرگاه دو مفهوم کلی داشته باشیم که نسبت عموم و خصوص مطلق داشته باشند («الف» عام‌تر از «ب» باشد)، آن‌گاه بین «نقیض مفهوم عام» یعنی «غیر الف» و اصل مفهوم خاص یعنی «ب» رابطه تباین برقرار است مانند غیرانسان و دانشجو. در نتیجه «هر غیر الف نخواهد بود» و «بعضی غیر الف هم ب نخواهد بود» و «بعضی ب هم غیر الف نخواهد بود» و این سه قضیه در رابطه «غیر الف» و «ب» کاذب خواهند بود.

۲۰۶) سالبه جزئی در سه نسبت از نسبت‌های چهارگانه صادق است: ۱- عموم و خصوص مطلق ۲- عموم و خصوص من‌وجه ۳- تباین. البته در تباین براساس تداخل صادق است. در تساوی قضیه سالبه جزئی نداریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) موجبه کلیه در دو نسبت صادق است: عموم و خصوص مطلق و تساوی. ۲) موجبه جزئی در سه نسبت صادق است: عموم و خصوص مطلق، عموم و خصوص من‌وجه و تساوی. ۴) سالبه کلیه در یک نسبت صادق است: تباین.

۲۰۷) مفاهیمی مانند غیررسانا و مس که بین آن‌ها رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار است، بین نقیض مفهوم عام (غیررسانا) و اصل مفهوم خاص (مس)، نسبت تباین برقرار است.

۲۰۸) یا توجه به شکل سؤال، دو مفهوم از سه مفهوم نسبت تباین دارند. هم‌چنین یکی از مفاهیم با دو مفهوم دیگر رابطه عموم و خصوص من‌وجه دارد؛ «انسان و قلب» رابطه تباین دارند و مفاهیم «قلب و سالم» و «انسان و سالم» نسبت عموم و خصوص من‌وجه دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) بین مفاهیم «انسان و دانشجو» نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است. مفاهیم «دانشجو و زیرک» و «انسان و زیرک» نسبت عموم و خصوص من‌وجه دارند.

۳) نسبت «شاخه» با «میوه» و «درخت»، تباین است.

۴) بین مفاهیم «آزمون و آزمون تیزهوشان» نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است. مفاهیم «آزمون و دانش‌آموز» و «آزمون تیزهوشان و دانش‌آموز» نیز نسبت تباین دارند.

۲۰۹) در دسته‌بندی مفاهیم از مفهوم عام آغاز می‌کنیم و به مفهوم خاص می‌رسیم. در یک دسته‌بندی درست، لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم زیرمجموعه خود در طبقه دیگر رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشند. مانند:

موجودات < موجودات مادی < جانداران < جانوران < مهره‌داران < پرندگان

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مداد از اقسام خودکار نیست.

۲) قضیه محصوره از اقسام قیاس نیست.

۴) جانوران < مهره‌داران < پرندگان

۲۱۳ ۳ برخی آدم‌ها کم‌تر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند (یعنی افراد کم‌اندیش) و به همان اندازه‌ای که از دور و برشان آموخته‌اند، قناعت می‌کنند (یعنی دارای منبع معتبر برای آموخته‌های فلسفی خود نیستند)، در نتیجه در انتخاب هدف نیز دقت نظر چندانی ندارند و بیشتر دنباله‌روی دیگرانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) افرادی که بیشتر دنباله‌روی دیگران‌اند، کم‌تر به امور فلسفی مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند. بنابراین کلمه «غیرمتفکر» در گزینه (۱) و کلمه «فاقد نگرش فلسفی» در گزینه (۲)، نادرست است.

۴) عبارت «افرادی که گاهی بدون این‌که دقت کنند، در زندگی خود، باوری را می‌پذیرند» به کسانی که بیشتر دنباله‌روی دیگرانند، مربوط نمی‌شود.

۲۱۴ ۱ مردم را براساس باورها و اهداف آنان می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

۱- برخی آدم‌ها کم‌تر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و به همان اندازه‌ای که از دور و برشان آموخته‌اند، قناعت می‌کنند، در نتیجه در انتخاب هدف نیز دقت نظر چندانی ندارند و بیشتر دنباله‌روی دیگران‌اند.

۲- برخی آدم‌ها در این امور می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانشی درست درباره جهان و انسان می‌رسند؛ در نتیجه می‌توانند هدف قابل قبولی برای زندگی برگزینند و زندگی آنان معنای درستی پیدا کند.

۳- برخی نیز نگرشی نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان، در انتخاب هدف به خطا رفته و زندگی آنان معنای نادرستی به خود گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۳) «اندیشیدن در چارچوب عقل و منطق» مقدمه و پایه کسب دانش درست درباره حقیقت جهان و انسان است و نه نتیجه کسب دانش درست درباره حقیقت جهان و انسان.

۴) «عدم دقت نظر در هدف‌گذاری زندگی» ویژگی دسته اول است؛ یعنی کسانی است که کم‌تر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و به همان اندازه‌ای که از دور و برشان آموخته‌اند، قناعت می‌کنند.

۲۱۵ ۲ عموم مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند؛ درباره خدا، آزادی، اختیار، خوشبختی و رنج. فیلسوف نیز درباره همین مسائل می‌اندیشد و نظر می‌دهد. بنابراین «اندیشیدن و نظر دادن در مسائل بنیادین فلسفی» از ویژگی‌های مشترک بین عموم مردم و یک فیلسوف واقعی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) فرق فیلسوف با مردمان دیگر این است که اولاً فیلسوف درباره مسائل بنیادین فلسفی به نحو جدی فکر می‌کند؛ ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد. او تابع برهان و استدلال است؛ نه تابع افراد و اشخاص.

۴) فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه خیالات، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند. او درباره استدلال‌ها می‌اندیشد و اگر به درستی‌شان پی ببرد، آن‌ها را می‌پذیرد.

۲۱۰ ۴ اقسام مختلف درون یک طبقه هیچ‌گونه فرد (مصدق) مشترکی ندارند، اما حداقل در یک مفهوم مشترک هستند.

ر یک تقسیم‌بندی درست، مفاهیم هر طبقه با طبقه دیگر باید رابطه عموم و خصوص مطلق و اقسام یک طبقه با یک‌دیگر باید رابطه تباین داشته باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عام‌ترین مفهوم با مفاهیم طبقات دیگر از جمله خاص‌ترین مفهوم، رابطه عموم و خصوص مطلق دارد. در نتیجه دارای اشتراک مصداقی هستند.

۲) خاص‌ترین مفهوم که در انتهای طبقه‌بندی قرار گرفته است، با مفاهیم هم طبقه خود، اشتراک مفهومی دارد.

۳) مفاهیم درون یک طبقه هم‌عرض، هیچ‌گونه مصداق مشترکی ندارند، اما در یک مفهوم عام مشترک‌اند مثلاً تصور و تصدیق که از اقسام علم هستند از لحاظ مصداق با یک‌دیگر رابطه تباین دارند، اما این دو مفهوم چون از اقسام علم حصولی هستند، در مفهوم علم که عام‌تر و بزرگ‌تر از آن‌هاست، مشترک‌اند. بنابراین در یک طبقه‌بندی درست، مفاهیم درون یک طبقه با یک‌دیگر اشتراک مفهومی و تباین مصداقی دارند.

۲۱۱ ۴ این باورها که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده در

انتخاب اهداف دارند. به عبارت دیگر: این باورها هستند که به ما می‌گویند چه چیزی را هدف زندگی قرار دهیم و از چه چیزی گریزان باشیم. بنابراین می‌توان گفت: فلسفه هر کس معنادهنده به زندگی اوست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هر یک از ما باورهایی درباره جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن داریم که گاه با باورهای دیگران یکسان است و گاهی هم متفاوت و مختلف. ۲) اگر ما اطرافیان خود را زیر نظر بگیریم، می‌توانیم از لابه‌لای حرف‌هایی که می‌زنند یا رفتارهایی که دارند، برخی از ریشه‌های فکری آنان را کشف کنیم و بدانیم که آن‌ها چه عقیده و طرز فکری دارند.

۳) ما با باورهایی که درباره جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن داریم، زندگی می‌کنیم و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیریم و عمل می‌نماییم. ۴) دید دلایل برخی از این باورها را بدانیم و برای برخی هم دلیلی نداشته باشیم و صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم.

۲۱۲ ۴ فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطه‌ها، فهم درستی از یق، چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی، ارائه دهند و آن را با روش مناسبی که خالی از مغالطه باشد، بیان کنند. پس «ارائه فهم درستی از یق عالم هستی و مسائل بنیادی زندگی با گفتاری روشمند و خالی از مغالطه» ویژگی فیلسوف است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) برخی انسان‌ها، فارغ از اشتغالات روزانه، لحظاتی به تفکر درباره مسائل خود می‌پردازند و نسبت به پذیرش آن باورها می‌اندیشند. آنان هرگز به ریشه باورهای خود برسد و چرایی قبول آن‌ها را مرور نکنند. ۲) در حقیقت، اهل تفکر فلسفی هستند و می‌کوشند بنیان‌های فکری خود را در چارچوب عقل و منطق قرار دهند. به عبارت دیگر، اندیشیدن فیلسوفانه، در انتخاب باورهای مربوط به زندگی است؛ آموختن چرایی و یافتن رسته‌ی یا نادرستی باورها؛ پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست. در این صورت است که خودمان بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم. ۴) این گزینه‌ها جزء ویژگی‌های افرادی است که اهل تفکر فلسفی هستند.

۳) هر یک از ما باورهایی دربارهٔ جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن داریم که گاه با باورهای دیگران یکسان است و گاهی هم متفاوت و مختلف. ما با همین باورها زندگی می‌کنیم و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیریم و عمل می‌نماییم. شاید دلایل برخی از این باورها را بدانیم و برای برخی هم دلیلی نداشته باشیم و صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم. البته از هیچ‌کدام از این عبارات نمی‌توان نتیجه گرفت که باورهای ما لزوماً ریشه در واقعیت دارند. ۴) فیلسوفان می‌کوشند نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را جهت عبرت گرفتن دیگران، نشان دهند؛ چرا که برخی افراد گاهی بدون این‌که دقت کنند، در زندگی خود، باوری را که مبنای آن یک مغالطه است، پذیرفته و براساس آن تصمیم می‌گیرند و عمل می‌کنند.

۲۱۹ ۱) افلاطون در کتاب جمهوری در خصوص تمثیل غار می‌گوید:

غاری را در زیر زمین در نظر بیاورید که در آن مردمانی به بند کشیده شده و توانایی حرکت و جابه‌جایی ندارند. روی این مردم به دیوار جلو، و پشتشان به دهانهٔ غار است. این زندانیان هرگز بیرون را ندیده‌اند و جز روبه‌روی خود را نمی‌بینند. از این عبارت می‌توان استنباط کرد که چه فردی که زنجیر خود را پاره می‌کند و چه کسانی که اسیر زنجیر می‌مانند، در ابتدا و از قدیم در درون غار اسیر بوده‌اند و این امر وجه تشابه آن‌ها است، اما وقتی زندانی آزاد شده از غار برای هدایت دوستان درون غار خود می‌رود تا حقیقت آشکار شده را برای آن‌ها بازگو کند، همهٔ آن‌ها حرف او را خنده‌دار تلقی کرده و به یک‌دیگر می‌گویند او از غار بیرون رفت و با خراب شدن و از دست دادن بینایی‌اش برگشت. این رفتار آن‌ها بیانگر شتابزدگی آن‌ها است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) وقتی زندانی آزاد شده از غار به درون غار می‌رود و به اطرافیان خود می‌گوید که آن‌چه تا به حال دیده‌اند، صرفاً سایه‌ها است، حرف او را باور نمی‌کنند و حاضر به تغییر ذهنیت خود نسبت به سایه‌های درون غار نمی‌شوند. پس تغییر ذهنیت خود در هنگام مواجهه با حقیقت از وجوه تمایز (نه تشابه) آن دو است.

۳) افرادی که زنجیر خود را پاره نکرده‌اند، باور نکرده‌اند که آن‌چه تا به حال دیده‌اند، صرفاً سایه‌ها است. پس نمی‌توان اعتراف به سایه بودن اشیای درون غار را از وجوه تشابه آن دو دانست.

۴) افرادی که زنجیر خود را پاره نکرده‌اند، حاضر نشدند که از تاریکی غار به روشنایی بیرون از غار منتقل شوند. پس نمی‌توان انتقال از تاریکی غار به روشنایی بیرون از غار را از وجوه تشابه آن دو دانست.

۲۲۰ ۳) در بیت «بط عاقل گویدش ای باز، دور / آب، ما را حصن و

امن است و سرور» مولوی، آب را همان حقیقت و مایهٔ حفاظت و شادمانی بط (مرغابی) محسوب می‌کند که بط در آن قرار دارد. در این جا، آب حقیقت است و سایه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۲، ۴) این ابیات، یادآور حال کسانی است که در غار افلاطون، سایهٔ اشیای حقیقی را به جای اشیای حقیقی در نظر می‌گرفتند.

۲۱۶ ۲) یکی از فواید آموختن منطق، توانایی تشخیص مغالطه‌ها و خارج کردن آن‌ها از باورهاست. فلسفه از این توانایی منطقی کمک می‌گیرد تا اندیشه‌های فلسفی درست از تفکرات غلط تشخیص داده شود و راه رسیدن به اعتقادات درست هموار گردد. فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطه‌ها، فهم درستی از حقایق، چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی، ارائه دهند و آن را با گفتار مناسبی که خالی از مغالطه باشد، بیان کنند. آن‌ها همچنین می‌کوشند نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را جهت عبرت گرفتن دیگران، نشان دهند؛ چرا که برخی افراد گاهی بدون این‌که دقت کنند، در زندگی خود، باوری را که مبنای آن یک مغالطه است، پذیرفته و براساس آن تصمیم می‌گیرند و عمل می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴) در صورت سؤال ما با یک مغالطهٔ اشتراک لفظ روبه‌رو هستیم. بنابراین سخن فاطمه و دوستش، بیش از همه، به «دوری از مغالطه‌ها» اشاره می‌کند. ۳) نقض باورهای عموم مردم، جزء فواید تفکر فلسفی نیست.

۲۱۷ ۴) در بسیاری از مواقع، افراد یک جامعه افکار و عقایدی را

می‌پذیرند که پشتوانهٔ عقلی و منطقی محکمی ندارند، بلکه بر اثر مرور زمان و یا انتقال از نسلی به نسل بعد، به صورت یک عادت درآمده است و اکثر افراد جامعه، بدون دلیل آن‌ها را پذیرفته‌اند مانند این‌که برخی اقوام ازدواج را در روز سه‌شنبه نحس می‌دانند، یا برخی مردم نیز عدد ۱۳ را نحس می‌دانند، یا دسته‌ای از افراد جامعه، شکسته شدن آینه در مراسم عقدکنان را نشانه‌ای از شوم شدن ازدواج می‌دانند و مواردی از این قبیل. پس هر دو گزارهٔ مذکور در سؤال، به یکی از فواید تفکر فلسفی به نام رهایی از عادت‌های غیرمنطقی اشاره می‌کند.

۲۱۸ ۱) در تمثیل غار، افلاطون وضعیت افرادی را توصیف می‌کند

که در زندان غار اسیر هستند و به سایه‌ها به مثابهٔ حقیقت نگاه می‌کنند تا این‌که ناگهان زنجیر یکی از این زندانیان باز می‌شود و آن‌گاه پشت سر خود را می‌بیند و بنابراین از دهانهٔ غار خارج می‌شود. وقتی که بیرون می‌رود، نور آفتاب چنان چشمش را اذیت می‌کند که دوباره به سایه‌ها پناه می‌برد. در این میان، شخص تنومندی او را از دهانهٔ غار بالا می‌کشد و از غار بیرون می‌آورد و او را به طور کامل در معرض نور قرار می‌دهد. همین‌که به آفتاب عادت کرد و دنیای رنگی و واقعی را می‌بیند، آن‌گاه آگاه می‌شود که سایه‌هایی که قبلاً در درون غار می‌دید، واقعی نیستند. این فرد به غار بازمی‌گردد و حقیقت کشف شده را برای دوستان خود بازگو می‌کند اما اطرافیان وی باور نمی‌کنند و به او می‌خندند و برای کشف حقیقت همراهی‌اش نمی‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) از آن‌جا که این قبیل عقاید و افکار مورد پذیرش مردم است، در ابتدا مردم سخنان این متفکران را نمی‌پذیرند و حتی دیدگاه آن متفکران را باطل و انحرافی می‌نامند. البته، استقامت و پایداری متفکران حق طلب و دلسوز، بالاخره مؤثر واقع می‌شود و باطل بودن آن افکار و عقاید، با درخشش حقیقت، به تدریج نمایان می‌گردد و بسیاری از مردم عقاید باطل خود را کنار می‌گذارند و به حقیقت روی می‌آورند.

اقتصاد

۲۲۵ ۱ الف) در قیمت تعادلی که برابر است با ۷۰۰ و مقدار ۸۰۰

می‌باشد، دریافتی تولیدکننده به حداکثر خواهد رسید.

ب) کاهش قیمت و یا افزایش قیمت به سمت قیمت تعادلی موجب از بین رفتن فاصله عرضه و تقاضا می‌شود (درست بودن قسمت دوم همه گزینه‌ها)
ج) در قیمت ۱۱۵۰ تومان، میزان عرضه ۱۴۰۰ است و در قیمت ۷۰۰ تومان (تعادلی) میزان عرضه ۸۰۰ است، پس:

$$۱۴۰۰ - ۸۰۰ = ۶۰۰$$

۲۲۶ ۳ الف) فرض کنید شرکت کسب و کاری را طراحی کرده‌اید و

می‌خواهید عملاً وارد فعالیت شوید. گام اول، آن است که مجوزهای لازم را برای فعالیت اقتصادی خود از دولت بگیرید. شما با گرفتن مجوزها اجازه می‌دهید که دولت به کار شما نظارت کند.

ب) در کشور ما در یک دسته‌بندی کلی دو نوع مالیات گرفته می‌شود: مالیات مستقیم و مالیات غیرمستقیم. تفاوت این دو نوع مالیات در این است که در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات دریافت می‌شود و مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود. هم‌چنین در مالیات مستقیم (اولی) ما از میزان مالیات آگاهیم اما در مالیات غیرمستقیم (دومی) ما از میزان آن آگاه نیستیم.

۲۲۷ ۳ الف) شما چیزهای زیادی دارید که متعلق به خود شماست و

می‌توانید مانع استفاده دیگران از آن‌ها شوید. ولی درباره خیابان، بوستان، تیرهای چراغ برق، پل‌ها، آتش‌نشانی و پلیس این‌گونه نیست. این‌ها بسیار با ارزش‌اند ولی هیچ‌کس نمی‌تواند این امکانات را فقط برای خودش داشته باشد. به کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود و شما نمی‌توانید مردم را از استفاده از آن محروم سازید، کالای عمومی گفته می‌شود. (دقت کنید که باشگاه‌ها گاهی خصوصی و گاهی عمومی است و نمی‌توان همیشه آن را کالایی عمومی به شمار آورد.)

ب) دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند، مثلاً شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر محصولات خود را به بازار عرضه کنند یا افراد بدون دارا بودن صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند؛ هم‌چنین سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند. همه این فعالیت‌ها به نوعی سبب بهبود عملکرد بازار می‌شود.

ج) در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها (و نه ثروت آن‌ها) مبنای مالیات است. شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشخاص، مهم‌ترین نوع مالیات است. مالیات بر درآمد از هر کدام از انواع درآمدها جداگانه دریافت می‌شود.

۲۲۸ ۲ الف) قیمت فروش پارچه بدون مالیات: ۹۲۰۰

$$۹۲۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰} = ۷۳۶$$

قیمت فروش پارچه با مالیات بر ارزش افزوده: تومان ۹۹۳۶ = ۷۳۶ + ۹۲۰۰

$$۷۵۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰} = ۶۰۰ \quad \text{ب)}$$

$$۱۸,۵۰۰ - ۹۲۰۰ = ۹۳۰۰ \quad \text{ج)}$$

مالیات بر ارزش افزوده خالص این مرحله برابر است با:

$$۹۳۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰} = ۷۴۴$$

۲۲۱ ۲ الف) کالاهای مکمل کالاهایی هستند که غالباً با هم مصرف

می‌شوند؛ مانند کره و مربا - چای و شکر - گلوله و تفنگ - مسواک و خمیردندان. کالاهای جانشین هم کالاهایی هستند که در شرایط مختلف به جای هم ممکن است مصرف شوند؛ به طور مثال با افزایش قیمت گوشت قرمز مردم به گوشت سفید روی می‌آورند.

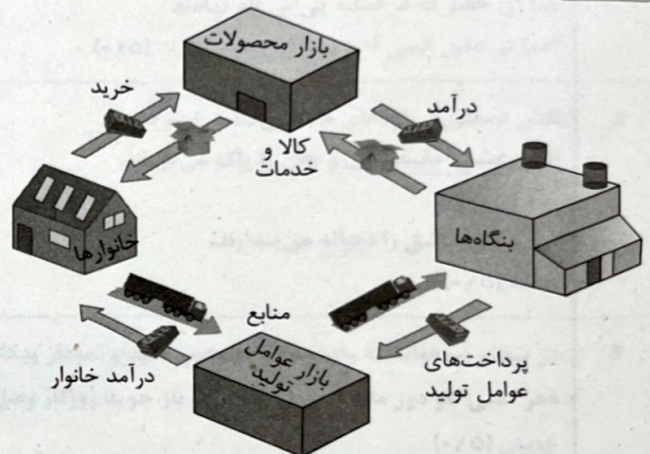
ب) تبلیغات مثبت یک کالا با فرض ثابت بودن قیمت باعث انتقال منحنی به سمت راست شده و تبلیغات منفی از آن باعث انتقال به سمت چپ می‌شود. ج) قیمت یک کالا و میزان تولید آن از سوی مصرف‌کنندگان با هم رابطه مستقیم دارد.

۲۲۲ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) این‌گونه نیست که بگوییم به طور کلی انحصار مضر است، بلکه در شرایط مختلف متفاوت است.

ج) اگر در بازار، قیمت کالایی در حال کاهش باشد، می‌گوییم که در آن بازار، مازاد عرضه و کمبود تقاضا داریم، زیرا فروشندگان نتوانسته‌اند کالای خود را بفروشند؛ به همین خاطر قیمت را پایین می‌آورند.

۲۲۳ ۲

۲۲۴ ۲ الف) علاوه بر حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای،

دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند، مثلاً شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر محصولات خود را به بازار عرضه کنند یا افراد بدون دارا بودن صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند؛ هم‌چنین سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند. همه این فعالیت‌ها به نوعی سبب بهبود عملکرد بازار می‌شود.

ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی (مالیات مستقیم)، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است. مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، مالیات بر ارث است که از اموال و دارایی‌های باقی‌مانده شخص فوت‌شده، دریافت می‌شود.

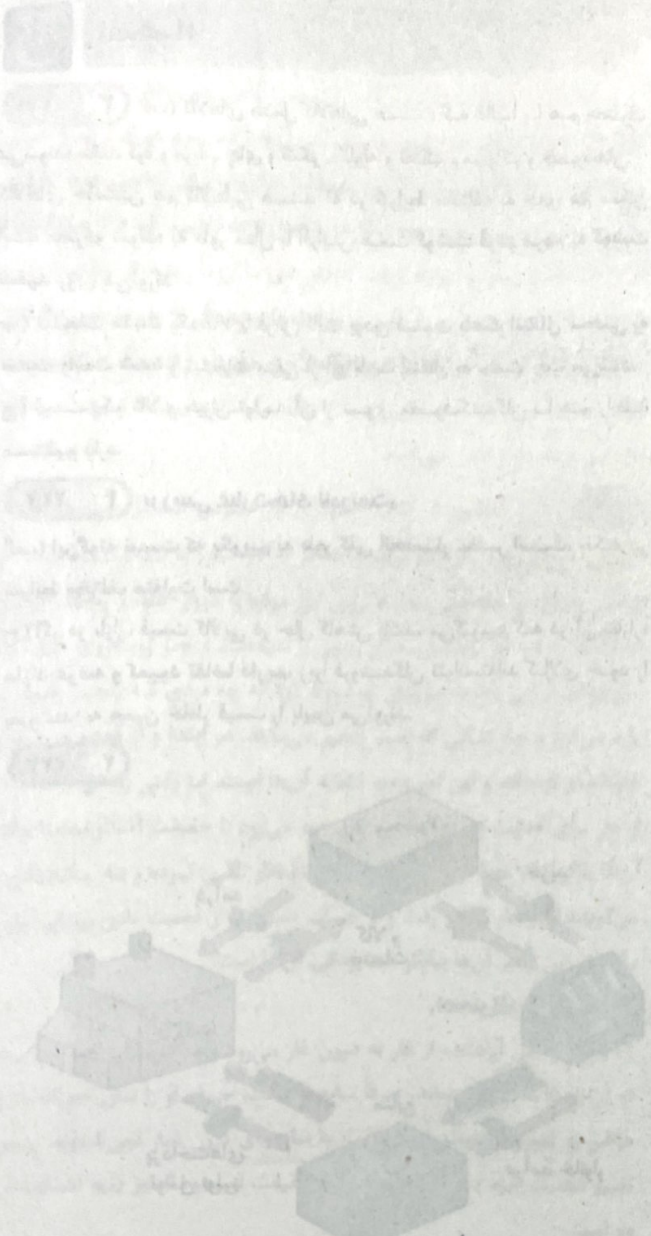
ج) بازار معنای خاصی در اقتصاد دارد؛ بازار به مجموعه خریداران و فروشندگان چیزی در هر جای ممکن اطلاق می‌شود. مبادلات در بازار ممکن است حضوری و حقیقی نباشد و به صورت مجازی و در اینترنت صورت گیرد. شما ممکن است با تلفن و پشت میز سفارش دهید و یا با شبکه اینترنت، خرید اینترنتی کنید.

۲۲۹ ۴ الف) فرض کنید شرکت کسب و کاری را طراحی کرده‌اید و می‌خواهید عملاً وارد فعالیت شوید. گام اول آن است که مجوزهای لازم را برای فعالیت اقتصادی خود از دولت بگیرید.

ب) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، مالیات بر ارث است که از اموال و دارایی‌های باقی‌ماندهٔ شخص فوت‌شده، دریافت می‌شود. در واقع زمانی که اموال شخص متوفی قرار است به وراث او منتقل شود، دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال مالیات می‌گیرد.

ج) دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد. دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد.

۲۳۰ ۴ چون نمودار نزولی است، بیانگر منحنی تقاضا می‌باشد. علت حرکت از N به H، افزایش قیمت و دلیل حرکت از B به C، کاهش قیمت است.

و شیب آن در نقطه ۲ برابر با شیب آن در نقطه ۱ است. این نشان می‌دهد که در این نقطه، تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد. این تغییرات در قیمت و کمیت در یک نسبت خاص قرار می‌گیرد.

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	فارسی (۲)	
۱	معنی واژه مشخص شده را بنویسید. <u>سریر ملک</u> ، عطا داد کردگار تو را به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد. سریر: تخت پادشاهی (۰/۵)	۰/۵
۲	املای درست را در جمله زیر، انتخاب نمایید. گاهی می‌ایستد و علف و (خواری / خاری) را پوزه می‌زند. خاری (۰/۵)	۰/۵
۳	در گروه واژگان زیر، نادرستی املایی به کار رفته است، درست آن را بنویسید. «سجّه و شیون - ستوران و حیوانات - شرزّه و خشمگین - طریاق و پادزهر» تریاق (۰/۵)	۰/۵
۴	نقش ضمیر پیوسته در مصراع «بعد از این وادی توحید آیدت» مشابه گزینه است؟ الف) در عشق کسی قدم نهاد کیش جان نیست ب) آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند الف) در عشق کسی قدم نهاد کیش جان نیست (۰/۵)	۰/۵
۵	نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) <u>عشق حقیقی</u> دل و جان را پاک می‌گرداند. نهاد (۰/۵) ب) برخی عاشق را <u>دیوانه</u> می‌پندارند. مسند (۰/۵)	۱
۶	در بیت زیر، «وابسته و وابسته» را مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم نمایید. «هر کسی گاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» خویش (۰/۵) روزگار وصل خویش (۰/۵)	۱
۷	نام پدیدآورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) فیه مافیه مولوی (مولانا) (۰/۵) ب) قصه شیرین فرهاد احمد عربلو (۰/۵) ج) مثنوی معنوی مولوی (مولانا) (۰/۵)	۱/۵
۸	آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) تو قلب فسرده زمینی / از درد ورم نموده یک چند (ایهام - جناس) ایهام (۰/۵) ب) خانه‌ای گاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت‌الخرن است (متناقض نما - تضاد) تضاد (۰/۵)	۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۹	بیت زیر را کامل کنید. آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره‌باران (۰/۵)	۰/۵
۱۰	مفهوم بیت زیر از کدام گزینه دریافت می‌شود؟ «در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز / هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد» الف) هر کسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من ب) سرّ من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست الف) هر کسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من (۰/۵)	۰/۵
۱۱	با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو، یکی پند تو قلب فسرده زمینی / از درد، وزم نموده یک چند الف) در بیت اول، منظور از «آتش» و «سوخته جان» چیست؟ آتش ← خشم و نفرت و اعتراض (۰/۲۵) / سوخته جان ← شاعر (ملک‌الشعراى بهار) (۰/۲۵) ب) با توجه به بیت دوم، چرا شاعر، خطاب به «دماوند» این چنین گفته است؟ شاعر (ظاهراً) دماوند را قلب یخ‌زده‌ای می‌داند که از شدت درد، ورم کرده است (۰/۵)؛ اما در باطن، دماوند (آزادی‌خواهان) را افسرده، منجمد و منفعل می‌پندارد که کاری بر ضد استبداد و ستم انجام نمی‌دهد. (۰/۵)	۱/۵
۱۲	معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) بگن ز بی این اساس تزویر پایه‌های ریا و دورویی (۰/۲۵) را نابود گردان. (۰/۲۵) ب) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست تنها عاشق واقعی (۰/۲۵) محرم حقیقت عشق است. (۰/۲۵)	۱
علوم و فنون ادبی (۲)		
۱۳	با توجه به واژه‌های داخل کمانک پاسخ درست را انتخاب نمایید. الف) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان (قانون - آزادی) بود. قانون (۰/۵) ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع (حقوق مدنی زنان - تنفر از خرافات) می‌پردازد. تنفر از خرافات (۰/۵)	۱
۱۴	درست یا نادرست بودن مورد زیر را مشخص کنید. «در دوره بیداری شاعرانی که مطابق زبان کوچه و بازار شعر می‌سرودند، به سنت‌های ادبی بسیار پایبند بودند.» نادرست (۰/۵)	۰/۵
۱۵	ویژگی‌های فکری سبک دوره بیداری در همه ابیات زیر مشهود است؛ به جز الف) یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند هزاران همه رفتند ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ج) این‌که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع بیت (ج) این‌که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع (۰/۵)	۰/۵

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	در بیت «از اسب پیاده شو، بر نطح زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان» واژه‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده شده است؛ کدام آرایه ادبی را ایجاد نموده است؟ مراعات نظیر (تناسب) - ایهام تناسب نیز پذیرفتنی است. (۰/۵)	۰/۵
۱۷	موضوع «تلمیح» در کدام بیت‌های زیر مشترک است و به چه داستانی اشاره دارد؟ الف) در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست ب) نه خدا توانمش خواند، نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم، شه ملک لافتی را ج) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش آن بود که اسرار هویدا می‌کرد بیت‌های «الف» و «ج» (۰/۵) داستان بر دار کردن حسین بن منصور (۰/۵)	۱
۱۸	استاد «شفیعی کدکنی» در سروده «بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / وژ مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن» کدام مصراع را از مولانا آورده است؟ این کاربرد شاعرانه، کدام آرایه ادبی را خلق کرده است؟ رو سر بنه به بالین تنها مرا رها کن (دانش‌آموز مصراع پایانی را نیز بنویسد، نمره تعلق می‌گیرد). (۰/۲۵) تضمین (۰/۲۵)	۰/۵
۱۹	متن زیر از کتاب «چرند و پرند» است. با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید. «باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می‌بیند آن روی کار بالا است، دست و پایش را گم کرده و تمام آن حرف‌ها یادش رفته تا یک فزاش قرمزپوش می‌بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می‌افتد، رنگش می‌پرد. هی می‌گوید: امان از همنشین بد.» الف) کاربرد واژه «ژاندارم» بیانگر کدام ویژگی زبانی متن بالا است؟ به کارگیری (کاربرد) واژه‌های غیرفارسی (بیگانه) (۰/۲۵) ب) در متن بالا دو «کنایه» پیدا کنید که مفهومی نزدیک به هم دارند. رنگش می‌پرد (۰/۲۵) - دلش می‌تپد (دست و پایش را گم کرده) (۰/۲۵) ج) نویسنده متن بالا کیست؟ دهخدا (۰/۲۵)	۱
۲۰	درستی یا نادرستی موارد زیر را مشخص کنید. الف) محمد شاه با تدابیر قائم‌مقام فراهانی به سلطنت رسید. درست (۰/۲۵) ب) صدراعظم در دوره قاجار بر پایه اختیارات نامحدودی که داشت می‌توانست در تمام امور کشور مداخله کند. نادرست (۰/۲۵)	۰/۵
۲۱	هر یک از گزینه‌های سمت راست با کدام یک از شماره‌های سمت چپ مرتبط است؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است.) الف) یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند. ب) در ازای بهره‌برداری از ملک ارباب، بخشی از محصول را به او تحویل می‌دادند. ج) با حمایت‌های مالی، نصب دستگاه‌های پنبه‌پاک‌کنی و توزیع بذر به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند. د) شیوه تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد آنان بود. الف) (۴) ایلات و عشایر (۰/۲۵) ب) (۳) روستاییان و کشاورزان (۰/۲۵) ج) (۱) بازرگانان روسی و ارمنی (۰/۲۵) د) (۲) شهرنشینان (۰/۲۵)	۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۲	حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) اولین بار در کدام معاهده بر ایران تحمیل شد؟ ترکمانچای (۰/۵)	۰/۵
۲۳	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: الف) بریگاد قزاق: تشکیلات نظامی منسجم و منظمی بود که در زمان ناصرالدین شاه تأسیس شد و تا اواخر حکومت قاجار تحت فرماندهی افسران روسی فعالیت می‌کرد. (۰/۲۵) این نیرو بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراضات داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت. (۰/۲۵) ب) بناهای کارت پستالی: بناهایی بودند که به سفارش درباریان و ثروتمندان دوره قاجار توسط معماران ایرانی با تلفیق معماری ایرانی و اروپایی و به تقلید از بناهای اروپایی ساخته شدند. (۰/۵)	۱
۲۴	غالب مدارس تازه تأسیس شده در عصر قاجار چه ویژگی‌هایی داشتند؟ غالب این مدارس تازه تأسیس شده، متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بود (۰/۲۵) و تفاوت‌های جدی با سبک و فرهنگ تعلیم و تربیت در ایران اسلامی داشت. (۰/۲۵)	۰/۵
۲۵	نخستین تالار نمایش توسط چه کسی و به چه منظور ساخته شد؟ میرزا علی‌اکبر خان مَرین‌الدوله (نقاش‌باشی) به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخت. (۰/۲۵) این تماشاخانه بیشتر مکانی خصوصی بود که شاه و برخی از درباریان در آن‌جا از نمایش‌هایی که به اجرا درمی‌آمد، دیدن می‌کردند. (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	چرا فتحعلی شاه از پیشنهاد ناپلئون بناپارت برای برقراری رابطه استقبال کرد؟ نتیجه چه شد؟ فتحعلی شاه که درگیر جنگ با روسیه بود و به متحد قدرتمندی نیاز داشت، از پیشنهاد امپراتور فرانسه برای برقراری رابطه استقبال کرد. (۰/۵) در نهایت، عهدنامه فین‌کنشتاین بین دو کشور بسته شد. پس از آن، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد و در مدت کوتاهی اقدامات مفیدی در این زمینه انجام شد. (۰/۵)	۱
	جمع نمرات	۲۰